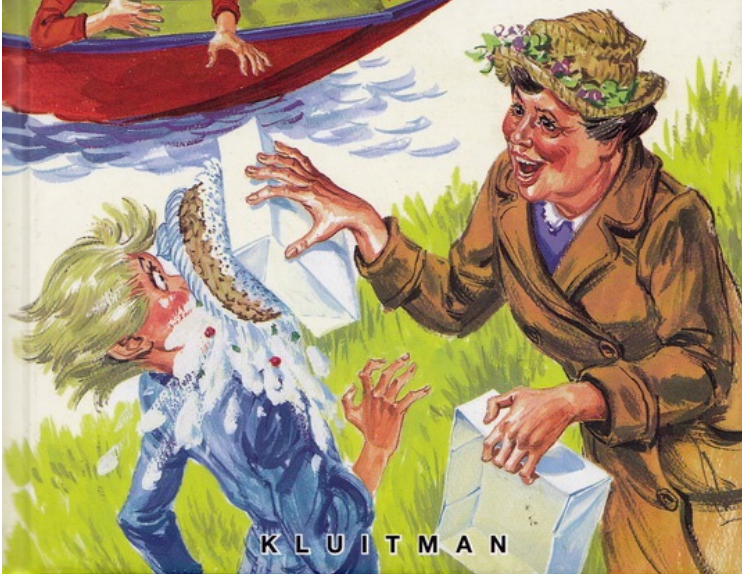

H. de Roos

de Kameleon geeft vol gas

Grimé
Illustrator

KLUITMAN

DE KAMELEON GEEFT VOL GAS

door

H. de Roos

Geïllustreerd door G. van Straaten

16e druk

KLUITMAN

HOOFDSTUK I

De komst van een marineman

De jongens hebben een vreemde passagier

„Ekas Remark is terug in het dorp! Dat wordt weer lachen geblazen,” riep Gerben, de knecht van boer Jellema. Hij zat op de werkbank in de smederij van Klinkhamer, waar hij moest wachten totdat de smid een gebroken wiel van een harkmachine gerepareerd had.

Hielke en Sietse, de tweeling van Klinkhamer, keken Gerben vragend aan.

„Wie is terug in het dorp?” vroeg Sietse.

„Ekas Remark,” herhaalde Gerben. „Hij is in dienst geweest bij de marine. Daar heeft hij veel geleerd over machines, elektriciteit, enzovoort, maar of hij er profijt van heeft gehad, moet ik nog maar zien. Hij was altijd al een vreemde vogel, maar hij is wel een leuke kerel. Hij laatje nooit in de steek.”

„Waar woont hij?” vroeg Hielke.

„Bij zijn ouders in het huis naast de bakker.”

„Maar daar woont meneer Kramer, de verzekeringsagent,” wist Sietse. „En je zei dat die marineman Ekas Remark

heette? Of wacht eens. Je hebt die naam omgedraaid. Die man heet natuurlijk Sake Kramer!”

„Zo kun je hem ook noemen,” lachte Gerben. „Maar hij vindt het leuker als je hem met Ekas aanspreekt.”

„Ik zal wel wijzer zijn. En dan sta jij om een hoekje te lachen als ik een aframmeling krijg.”

Gerben schudde zijn hoofd. „Welnee, zo is Ekas niet. Je mag van alles tegen hem zeggen. Hij wordt alleen maar kwaad als je met hem gaat vechten. Maar dan timmert hij er goed op los, want bij de marine is hij getraind in het boksen, worstelen en nog een heleboel andere gevechtstechnieken.

Een paar jaar geleden ben ik met hem naar de stad geweest. En daar zag ik hoe goed hij getraind was in het vechten. We liepen winkels te kijken, toen een vrouw plotseling om hulp riep. Ze was beroofd van haar tasje. De dief kwam onze richting uit gerend. Het was een grote, stevige kerel, die zo dreigend keek, dat iedereen voor hem opzij ging. Maar Ekas greep hem bij een arm, gaf een ruk en slingerde hem toen in het rond alsof hij een bal aan een touwtje was. Toen liet hij de dief los, die als een speer door de lucht suisde en met zijn hoofd door een grote winkelruit vloog. De winkelier kwam naar buiten en greep de ruitenvernieler, terwijl een winkelmeisje gauw de politie belde. Binnen vijf minuten

waren er al zes agenten. De dief bleek een lang gezochte misdadiger te zijn en wie hem wist te pakken, zou een vette beloning krijgen.

„Die beloning is voor u,” zei de brigadier tegen de winkelier, „want u heeft de dief voor ons gepakt.”

„Pardon brigadier,” zei ik, „mijn vriend greep de dief en slingerde hem door de winkelruit”

„Dan krijgt hij een boete wegens het vernielen van andermans eigendom,” besliste de brigadier.

„Dat gaat te ver,” vond de winkelier. „Ik dien geen aanklacht in, brigadier. Als u zorgt dat ik de beloning krijg, kan ik een nieuwe ruit kopen. En jongeman, maak maar gauw dat je wegkomt, dan praten we nergens meer over.”

„Het is gemeen als mijn vriend geen cent van de beloning krijgt,” riep ik kwaad.

„Kom,” zei Ekas en hij trok me mee. „Wat heb je aan geld? Ik heb even geprobeerd of ik die bepaalde greep wel goed beheerste. En dat lukte fantastisch. Tjonge, wat zeilde die kerel mooi door de lucht. Hij leek wel een vogel.” Ekas was opgetogen over zijn succes. Over de beloning sprak hij met geen woord meer.”

„En nu wil jij dat wij die onzin geloven?” verbaasde Sietse zich.

„Jij gelooft nooit iets,” zei Gerben verontwaardigd. „Maar je zult Ekas wel gauw genoeg leren kennen. En wees dan erg voorzichtig met hem, want hij laat je door de dikste winkelruiten vliegen.”

„Maar Gerben, als de dief met zo’n geweldige klap tegen die ruit botste, was hij toch zeker dood geweest?” sprak Hielke.

„Nee jongetje, doordat de ruit brak, bracht de dief het er levend van af. En dat was voor Ekas een groot geluk, anders was hij gearresteerd wegens doodslag.”

Veldwachter Zwart kwam de smederij binnen. Hij hoorde wat Gerben zei. „Wie was er gearresteerd, Gerben Zonderland?”

„O, ik vertelde de jongens iets over Ekas Remark,” antwoordde Gerben.

„Ja,” zei Sietse. „Zijn echte naam is Sake Kramer en die liet een dief door een winkelruit vliegen.”

„Gerben ziet ze wel meer vliegen,” lachte Zwart, „maar Sake Kramer is geen vechtersbaas. Hij is een rustig persoon van wie niemand ooit last heeft. En dat kan ik van jou niet zeggen, Gerben Zonderland.”

„Dat weet ik,” was Gerben het met hem eens. „Volgens u doe ik alles verkeerd, maar ik moet u wel steeds helpen als er iets misgaat.”

„Natuurlijk vriend,” knikte Zwart, „want jij laat een ander niet

in de steek. Hier, neem een sigaartje.” Zwart hield Gerben een doosje sigaren voor en ook Klinkhamer kreeg er een. Gerben stak hem meteen aan. „Dat smaakt goed. Een prima sigaartje, meneer Zwart. Groeien die in uw tuin?”

„Ja, aan een tabaksboom. Tjonge, wat heb jij toch altijd een vreemde praatjes. Wordt dat nooit beter?”

„Als Gerben geen grapjes kan maken, wordt hij ziek,” merkte Klinkhamer op.

„Dat is waar,” gaf Gerben toe. „Humor houdt je gezond.” Het wiel van de harkmachine was gerepareerd en Gerben vroeg aan Hielke en Sietse of ze het wiel met hun boot naar de boerderij wilden brengen.

De jongens wilden dat graag voor hun vriend doen en droegen het wiel via het grasveldje achter de smederij naar de kant van de vaart, waar hun boothuis stond.

Daarin lag een motorboot, die de naam Kameleon droeg. Het was een mooie naam voor een lompe, ijzeren boot met een stompe boeg. De Kameleon was een zogenaamde opduwer en daarom was hij zo stomp van voren. De automotor, die in het midden van de boot onder een ijzeren kap was geplaatst, had zoveel kracht, dat de lompe Kameleon zo snel als een raceboot kon varen. Daarbij kon hij zonder moeite de grootste schepen duwen. De jongens waren dan

ook heel trots op hun sterke, snelle boot.

Sietse opende de zijdeur van het boothuis en samen droegen ze het wiel tot voor in de boot.

Hielke maakte de deur aan de vaartkant open en Sietse startte de motor.

De Kameleon voer naar buiten en ging in de richting van de brug die niet zo ver bij hen vandaan over de vaart lag. De boot ging eronderdoor en kwam op het grote meer, waar vele motor- en zeilboten kriskras door elkaar voeren. Sietse, die meestal stuurde, moest goed opletten om geen aanvaring te krijgen. Maar zo'n snelle boot als de Kameleon kon vlug passeren en zonder moeite voeren de schippers tussen al die boten door.

De Kameleon ging langs de Polderdijk en naderde een grote windmolen, die de naam Woudaap droeg. In de molen woonde de familie Dijkstra, bestaande uit vader, moeder en hun zoon Kees. Kees zat bij Hielke en Sietse in de klas. Hij ging ook vaak mee varen in de Kameleon. Maar op het moment dat de Kameleon de molen passeerde, was Kees nergens te zien. Wel kwam er een fietser aan over de dijk, die alle moeite deed om de Kameleon in te halen.

„Even sneller, Sietse,” stelde Hielke voor. „Gerben probeert het van ons te winnen.”

Sietse gaf meer gas en de Kameleon ging er als een raceboot vandoor. Algauw hadden ze de boerderij van Jellema bereikt en legden ze bij de steiger aan.

Daar was Gerben ook. Hij hijgde nog van het harde fietsen en riep: „Die boot van jullie vaart net zo snel als de admiraalssloep van de marine. Toen ik matroos was, moest ik steeds aan het roer van de sloep staan, want er was er niet één die dat snelle vaartuig in bedwang kon houden. Later hebben ze de motor eruit gesloopt en nu moeten de matrozen roeien. ,Want nu Gerben ons heeft verlaten, durf ik niet met de boot op de motor te varen,’ zei de admiraal.”

„Opschepper,” spotte Sietse. „Jij bent nooit bij de marine geweest. En hier is je wiel. Vertel je verhalen maar aan de koeien.”

De Kameleon vertrok en Gerben riep de schippers na: „Nog bedankt, en de beloning komt wel.”

„Wat zegt hij?” vroeg Sietse.

„We krijgen een beloning,” antwoordde Hielke, „maar van mij hoeft het niet. Als Gerben royaal gaat doen, loop je mooi de kans dat hij je ertussen neemt!”

„Nou, mij neemt hij er niet meer tussen, hoor,” bromde Sietse. „Ik ken hem langer dan vandaag.”

De Kameleon voer langs de ingang van de poldervaart,

waarover een stenen brug lag. De jongens vervolgden hun tocht over het meer langs de oever, waar onder aan de voet van de Polderdijk hier en daar kampeertenten stonden en mannen zaten te vissen.

Om hen niet te storen, bleef de Kameleon op een flinke afstand van de wal. Uiteindelijk bereikten ze het Paviljoen. Op het grote terras voor het restaurant zaten vele gasten te genieten van het uitzicht over het meer. Bij de aanlegsteiger lagen luxe boten, de een nog mooier dan de andere. De jongens keken er met belangstelling naar. Een kelner kwam naar de waterkant en wenkte de jongens om even aan te leggen.

Sietse stuurde de Kameleon langs de steiger. De kelner kwam vragen of ze een brief naar het postkantoor wilden brengen in Jonkersveen, het dorp aan de overkant van het meer.

„Ja, dat kunnen we wel even doen,” beloofde Hielke. Hij kreeg de brief van de kelner, die hun een fooi wilde geven, maar Hielke weigerde die aan te nemen.

„We varen voor ons plezier,” legde hij uit. „Het is niet de bedoeling om geld te verdienen met onze boot.”

Even later voer de Kameleon verder en de kelner liep schouderophalend terug naar het terras. Hij vond het onbegrijpelijk dat die jongens niets wilden hebben. Hijzelf

nam de hele dag fooien aan.

De motor van de Kameleon bromde gezellig en de boot voer snel naar de ingang van een breed kanaal. Hier temperde Sietse de snelheid, want er waren vele zeilboten aan het laveren. De boten moesten zigzaggend tegen de wind invaren en daarbij was veel stuurmanskunst nodig. Er moest gelet worden op tegemoetkomend verkeer en op tijd bijgestuurd worden wanneer de boot een oever naderde. Voor sommige zeilers was dat allemaal te veel werk, ze streken de zeilen en voeren verder met behulp van een buitenboordmotor. De Kameleon voer zonder moeite tussen de boten door en bereikte het dorp, dat even verder aan het kanaal lag. Bij een smal zijwater legden de jongens aan. Even later liepen ze via een klein straatje naar het plein midden in het dorp, waar het postkantoor was.

Hielke liet de brief in de bus glijden. „Zo, dat karwei is weer klaar.”

Ze staken het pleintje over, naar de ingang van het smalle straatje.

„Hé, wacht even, daar loopt een geit los,” wees Sietse.

Een grote geit liep naar de uitstalling voor een groentewinkel en begon lekker te eten van bossen wortelen en kroppen sla. De jongens renden erheen. Sietse greep het touw dat naast de

geit op de grond hing en begon eraan te trekken. Hielke moest hem helpen, want het dier verzette zich hevig. Ze was niet van plan om met het eten van die heerlijke, verse groente te stoppen. Toch waren de jongens het sterkst en ze trokken de geit mee. Het dier pikte nog gauw een krop sla en keek toen haar belagers aan.

„Kom, mek-mek!” Sietse moest lachen, want het was een grappig gezicht, die geit met een krop sla in haar bek.

De groenteboer vond het helemaal niet grappig. Hij kwam de winkel uitrennen en riep woedend: „Lelijke kwajongens! Dat zullen jullie moeten betalen. Hoe durven jullie er nog om te lachen ook?”

Hielke en Sietse keken de man verbaasd aan. Maar de geit verhief zich op haar achterpoten en deelde een flinke kopstoot uit aan de winkelier. De man wist de stoot gedeeltelijk te ontwijken, maar bezeerde wel zijn rechterhand.

„Wilverdraaide apenkoppen,” schold hij woest. „Dat zal ik jullie betaald zetten!”

„Maar die geit is niet van ons,” sprak Sietse hem tegen.

„Niets mee te maken.” De groenteboer probeerde Sietse te grijpen. Meteen liet Sietse het touw los, waarna de geit een sprong nam en midden tussen de groente terechtkwam. De winkelier keek verschrikt naar de ravage die de geit aanrichtte

en van die gelegenheid maakten Hielke en Sietse gebruik om ervandoor te gaan. Ver kwamen ze niet, want de veldwachter hield hen tegen.

De vrouw van de groenteboer had de politie gebeld en nu werden Hielke en Sietse aangehouden wegens baldadigheid en het veroorzaken van schade.

„Maar meneer,” verweerde Hielke zich, „we probeerden een losgebroken geit te vangen en als de groenteboer ons daarbij had geholpen in plaats van ons aan te vallen, had de geit geen kwaad meer kunnen doen.”

„Zo is het,” knikte Sietse. „En als er in dit dorp weer vee losloopt, steek ik er geen hand meer naar uit.”

„En van wie is die geit?” informeerde de veldwachter.

„Dat weten we niet,” antwoordde Hielke.

„Waarom zijn jullie hier eigenlijk in het dorp?” vroeg de veldwachter.

„We hebben een brief naar het postkantoor gebracht,” vertelde Sietse.

„Wat?” bulderde de veldwachter. „Komen jullie helemaal vanuit Lenten over het meer om hier een brief te posten? Dat is grote onzin. Vooruit, mee naar mijn bureau. Ik ga dit uitzoeken, want er klopt niets van.”

Sietse ging op de stoeprand zitten. „Ik ben onschuldig. Ik ga

niet vrijwillig mee.”

„Ik ook niet.” Hielke ging naast zijn broer zitten.

De veldwachter keek nijdig. Moest hij die kwajongens naar het gemeentehuis dragen? Dat was geen aantrekkelijk karwei, de Klinkhamertjes waren flink uit de kluiten gewassen en dus vrij zwaar. Maar even later kwam er voor de veldwachter een oplossing. Een boer meldde zich als de eigenaar van de geit.

„Ze heeft het touw stukgetrokken,” verklaarde de boer. „Ik zal het vervangen door een ketting.”

„En als u ook de schade aan de groenteboer betaalt, zullen we de zaak als afgedaan beschouwen,” vond de veldwachter.

De boer beloofde alles te zullen vergoeden en mocht daarna zijn geit meenemen. De groenteboer ruimde de ravage op en de veldwachter vertrok naar het gemeentehuis.

Op de stoepzand zaten nog steeds de Klinkhamertjes, die de veldwachter nu nakeken.

„Nu ze weten dat we onschuldig zijn, doen ze net alsof we niet meer bestaan,” mopperde Hielke.

„Laat ze hier allemaal maar de lucht invliegen,” vond Sietse.

„Het hele dorp mag platwaaien! Kom, we gaan.”

De schippers stonden op en liepen naar hun boot. Nadat de motor was gestart, voeren ze weer door het kanaal en haalden een grote boeier in, die nogal moeite had met het laveren.

Het kanaal was voor zo'n grote boot wel wat smal.

Sietse riep naar de stuurman: „Wij duwen u wel even naar het meer.”

De mannen in de boeier begonnen te lachen bij het zien van die kleine Kameleon. Zo'n bootje kon toch niet een grote boeier tegen de wind in duwen?

Sietse stuurde de Kameleon achter de boeier en Hielke hield een autoband tussen de beide boten. De Kameleon drukte de band tegen de boeier en begon te duwen. Sietse gaf meer gas en de boten voeren snel verder. Algauw bereikten ze het meer.

„Dat is een best bootje, jongens!” prees de stuurman vol bewondering. „Wat een sterke motor heeft jullie boot.”

„Ja sterker dan de wind!” antwoordde Sietse.

„We willen jullie graag wat geven voor de moeite,” bood een van de mannen aan en hij haalde zijn portefeuille te voorschijn.

Maar de Kameleon zwenkte los van de boeier en voer snel verder over het meer. De mannen keken de jongens verbaasd na, omdat ze niets wilden aannemen. Maar die Kameleon voer fantastisch. Tjonge, wat kon die boot een snelheid ontwikkelen!

De schippers kwamen weer langs het Paviljoen en vervolgens

langs de Polderdijk. Ze waren vlak bij de stenen brug over de poldervaart, toen Sietse de motor uitdeed.

„Wat is er?” vroeg Hielke.

„Kijk eens wie daar bij de dijk zit,” zei Sietse.

In het gras aan de oever van het meer zat een vrouw, gekleed in een lange, zwarte jas. Op haar hoofd droeg ze een vaal, bruin hoedje, dat versierd was met namaakdruiven en - bloemen. Doordat de vrouw diep voorovergebogen zat, was haar gezicht niet te onderscheiden, maar de ouderwetse hoed werd door de jongens meteen herkend. Zo was er maar één in het hele dorp en die droeg de alleenwonende Antje Stoker.

Antje leefde in een huisje tegenover de boterfabriek en stond bekend als een stille vrouw die met niemand contact had. Er werd gezegd dat ze mensenschuw was, maar dat klopte niet, want ze kwam geregeld op straat om boodschappen te doen. Daarbij droeg ze dan altijd dezelfde zwarte jas met het bruine hoedje. Hielke en Sietse keken naar haar en verbaasden zich erover dat mevrouw Stoker zo roerloos in het water zat te staren.

„Misschien is ze ziek.” Sietse startte de motor weer en stuurde de Kameleon naar de wal. Vlak bij mevrouw Stoker legden ze aan. De vrouw schrok en keek argwanend naar de jongens.

„Dag, mevrouw Stoker,” groette Hielke vriendelijk. „U zult nog een flink stuk moeten lopen voor u weer thuis bent. Wilt u met ons meevaren?”

De mevrouw aarzelde.

„In onze boot is plaats genoeg,” zei Sietse. „Gaaf u maar voorin op het bankje zitten.”

Zwijgend stond mevrouw Stoker op en ze liet zich door Hielke aan boord helpen. Sietse liet de Kameleon meteen verder varen. Het ging steeds sneller en sneller, totdat de boot op volle kracht voer.

Mevrouw Stoker keek verbaasd rond en hield zich krampachtig aan het bankje vast.

„Niet zo hard, Sietse,” waarschuwde Hielke. „Mevrouw wordt bang.”

Sietse minderde wat vaart.

Mevrouw Stoker knikte goedkeurend en riep toen plotseling: „Ik ben ontvoerd. Twee mannen hebben mijn tasje van me afgepakt.”

De jongens keken haar aan alsof ze het niet goed hadden verstaan en Hielke vroeg voor de zekerheid: „Hoe hebben ze u dan ontvoerd? Het is toch niet mogelijk iemand zomaar mee te nemen?”

Hij kreeg geen antwoord. Mevrouw Stoker staarde met een

afwezige blik over het meer. Het leek wel alsof ze niet meer wist waar ze was.

De Kameleon bereikte de brug en voer eronderdoor. De jongens gingen de smederij voorbij naar het dorp en legden bij het Raadhuisplein aan. Dit was het centrum van het dorp. Rond het plein stonden winkels, de kerk, het gemeentehuis, het postkantoor en hotel De Gouden Leeuw. Hielke legde de boot stevig vast en mevrouw Stoker kon aan wal gaan.

Voor ze de Kameleon verliet, zei mevrouw Stoker: „Ik werd door twee mannen in een auto getrokken en naar de Polderdijk gebracht. Ze namen me mijn tasje af, duwden me toen de auto uit en verdwenen.”

„Dat moet u zo gauw mogelijk aan veldwachter Zwart vertellen,” vond Sietse. „Misschien kunnen de dieven nog gepakt worden.”

„Ja, ik ga naar meneer Zwart.” Mevrouw Stoker liep kordaat het plein over en verdween in het gemeentehuis.

„Dat is toch wat,” zei Hielke. „Wie krijgt het nu in zijn malle hoofd om mevrouw Stoker te beroven? Zo rijk is ze niet. Je kunt beter de spaarbank overvallen.”

„Zwart zoekt het maar uit,” meende Sietse. „Wij gaan gauw naar huis.”

De torenklok liet twaalf slagen over het dorp galmen. Bij de

laatste slag voeren de Klinkhamertjes hun boothuis binnen en renden door de keukendeur het huis.

Vader, die zijn handen stond te wassen, waarschuwde: „Doe maar kalm aan, jongens. Het eten staat nog niet op tafel.”

Moeder kwam ook de keuken binnen. „Ha jongens, zijn jullie daar? Hier Sietse, neem jij de aardappels mee, en Hielke, neem jij deze schaal met groente.”

„Hebben jullie Gerben geholpen op de boerderij, jongens?” informeerde vader Klinkhamer toen ze allemaal aan tafel zaten.

„We hebben gevaren,” vertelde Hielke. „En voor een kelner van het Paviljoen hebben we een brief gepost in Jonkersveen.”

„De veldwachter daar wilde ons een bekeuring geven,” ging Sietse verder, „want een geit was bezig de uitgestalde kisten van een groenteboer te vernielen en hij dacht dat die geit van ons was.”

„Vertel eens, hoe liep dat af?” vroeg de smid.

„Er kwam een boer die de geit meenam en toen konden we naar huis,” antwoordde Hielke.

„Op de terugweg hebben we Antje Stoker even meegenomen,” vertelde Sietse. „Ze zat aan de Polderdijk en zei dat ze ontvoerd was door twee mannen in een auto, die

haar tasje van haar hadden afgepakt. We hebben haar naar het Raadhuisplein gebracht en daar ging ze meteen naar veldwachter Zwart.”

„Maar dat is toch niet waar?” schrok moeder. „Kan een vrouw hier zomaar op klaarlichte dag ontvoerd worden?”

„Het wordt wel te gek,” mopperde Klinkhamer. „Op die manier zou niemand hier meer veilig zijn.”

„Toch is het vreemd dat ze juist Antje ontvoerden,” vond Sietse.

„Wat bedoel je?” vroeg Klinkhamer.

„Nou... Ik vind Antje nogal een beetje... hoe zal ik het zeggen... een beetje kierewiet.”

HOOFDSTUK II

Kees heeft moeilijkheden en Gerben helpt hem

Na het eten gingen Klinkhamer en zijn zoons naar de smederij, waar ze even later gezelschap kregen van Gerben.

„Hallo schippers, wat zag ik? Gaan jullie tegenwoordig met Antje Stoker varen?”

„Antje zat toevallig aan de Polderdijk,” antwoordde Sietse. „En omdat het al bijna twaalf uur was, hebben we haar naar huis gebracht.”

„Zat Antje te vissen?” wilde Gerben weten.

„Antje beweerde dat ze was meegenomen door twee mannen in een auto,” vertelde Hielke. „Ze namen haar tasje mee en lieten haar daar achter.”

„Wie dat gelooft, is niet goed wijs,” merkte Gerben op. „Ik heb de hele morgen niet één auto langs de dijk zien rijden.”

„Toch is Antje naar veldwachter Zwart gegaan om het aan te geven,” zei Hielke. „Dus is er wel iets gebeurd.”

Gerben schudde zijn hoofd. „Ik vind het onwaarschijnlijk, maar het geeft toch weer wat sensatie. En dat mag af en toe wel, anders wordt het hier te saai, nietwaar Klinkhamer?”

„Het is hier nooit saai,” vond Klinkhamer. „Ik beleef meer dan genoeg met die twee apen.”

Sjoerd Bonnema, de postbode, kwam ook de smederij binnen. Hij vroeg of Klinkhamer een batterij voor zijn zaklantaarn had.

„Ik kijk wel even.” Sietse liep naar het magazijntje naast de werkplaats en kwam terug met een doos waarin verschillende soorten batterijen lagen.

Gerben stond te kijken hoe Sjoerd een batterij uitzocht. „Hé Sjoerd, je mag wel proberen of er stroom in zit.”

„Wij controleren alle batterijen!” Sietse pakte een lampje, waaraan twee draden waren bevestigd. Toen hij de draden met de batterij had verbonden, begon het lampje te branden.

„Mooi. Het is in orde,” constateerde Sjoerd en hij betaalde.

„Hoe lang kan zo’n batterij branden?”

„Als je hem niet gebruikt, kan hij heel lang mee,” antwoordde Gerben.

„Wat is dat nu weer voor praat,” deed Sjoerd kwaad. „Je bent niet goed wijs. Jij kletst ook altijd onzin, halvegare.” Hij verliet driftig de smederij en Gerben keek hem een moment verbluft na. Toen begon hij te lachen.

„O, die postzegellikker kan totaal niet tegen een grapje. Het is jammer, maar hij mist gevoel voor humor. Ik geloof dat hij

vaker kwaad is dan vrolijk. Vorige week ging ik 's avonds naar zijn huis om hem beleefd te vragen of hij ook een postzegel voor me had. En hij kwam toch met een groot mes op me af, met het schuim om zijn mond!”

„Daar geloof ik geen woord van,” riep Sietse. „Waarom zou hij je met een mes bedreigen? Of had je weer vervelende dingen gezegd?”

„Welnee jongetje, je laat me ook niet uitpraten. Sjoerd liep me met dat grote mes voorbij naar de spiegel en begon zich te scheren.”

„Ik wist wel dat het weer onzin was,” mopperde Sietse. „Als jij iets vertelt, klopt er geen woord van! Kom Hielke, laten we gaan varen. De verhalen van die grasmaaier zijn niet om aan te horen.”

„Nou ja,” lachte Hielke. Hij wilde met Sietse meegaan, toen veldwachter Zwart de werkplaats binnenkwam.

„Zeg jongens, wacht even. Hebben jullie vanmorgen mevrouw Stoker meegenomen in jullie boot?”

„Ja, meneer Zwart,” antwoordde Hielke. „Mevrouw Stoker zat aan de kant van het meer.”

„Juist. En kunnen jullie mij even naar die plek brengen? Mevrouw Stoker mist haar tasje, misschien ligt het ergens op de dijk.”

„Tjonge, is het dan toch waar dat Antje ontvoerd werd?“ bemoeide Gerben zich ermee.

„Dat moeten we nog uitzoeken,“ antwoordde Zwart.

Even later stapte de veldwachter met Hielke en Sietse in de Kameleon. Ze voeren over het meer naar de plaats waar de jongens Antje Stoker aan boord hadden genomen.

Veldwachter Zwart ging aan wal en begon aan weerszijden van de dijk in het gras te zoeken. Hielke en Sietse hielpen hem daarbij, maar hoe ze ook zochten, ze konden niets vinden.

„We kunnen wel teruggaan, jongens,“ vond Zwart. „Er zijn hier geen aanwijzingen te vinden betreffende een beroving. Ik zie zelfs geen sporen van een auto.“

„Volgens Gerben zijn er de hele ochtend geen auto's over de dijk gekomen,“ zei Hielke.

„Dat klopt dan wel,“ knikte Zwart. „Hoewel Gerben natuurlijk niet alles ziet wat er over de dijk gaat.“

Ze voeren terug naar de smederij. Zwart nam zijn fiets en ging meteen naar het dorp. Hielke en Sietse vertelden hun vader hoe ze zonder succes naar het tasje van mevrouw Stoker hadden gezocht. Daarna kwam hun vriend, Louw Vrolijk, de smederij binnen, hij was de zoon van een kaasmaker.

„Hoi Louw, waar was jij vanmorgen?“ vroeg Hielke.

„Ik ben met de vrachtwagen van Wierda mee geweest naar de

stad,” vertelde Louw. „Jan Wierda moest er een lading kaas heen brengen. Maar ik zit liever bij jullie in de boot. We hebben een halfuur in een lange file gestaan en dat verveelt gauw.”

„Op het meer zijn geen files,” grijnsde Sietse. „Daar is nog vrijheid en blijheid. Kom, we gaan weer varen.”

Ze renden naar het boothuis en binnen de kortst mogelijke tijd voeren ze op het meer.

„We gaan eerst even kijken wat Kees uitspookt.” Sietse liet de Kameleon naar de Woudaap varen en legde daar aan. In het schuurtje naast de molen was Kees aan het timmeren. Op een plank aan de wand stonden een heleboel busjes met verf en omdat er een busje op Kees zijn hoofd was gevallen, ging hij nu een houten bakje maken, waarin alle busjes opgeborgen konden worden.

Dat vond zijn vader een heel goed plan en de molenaar klom op een trapje om de busjes die achteraan stonden, naar voren te halen. De onderkant van zijn jasje gleed daarbij over het bakje, waarvan Kees net de zijkanten vastspijkerde. Natuurlijk was het toeval, maar de rand van Dijkstra's jasje werd tussen de schotten van het bakje vastgespijkerd. Daarom voelde Dijkstra plotseling iets op zijn rug bungelen en hij keek verbaasd achterom. Daar hing het werkstuk van Kees aan zijn

jas.

„Kan ik het helpen?“ vroeg Kees. „U stond veel te dicht bij me!“

„Wel verdraaid,” zei Dijkstra kwaad. „Hoe bedenk je het, lelijke kwajongen die je bent? Wacht, ik zal je leren hoe je moet timmeren.”

Kees begreep best dat het timmeren van zijn vader op zijn broek zou plaatsvinden en daarom rende hij het schuurtje uit, gevolgd door Dijkstra met het bakje bungelend aan zijn jasje. De vrienden in de Kameleon keken er verbaasd naar toen vader en zoon voor de zoveelste maal rennend achter de molen verdwenen. Ze hoorden Dijkstra roepen: „Kan ik het helpen? Kan ik het helpen? Kom hier, dan zal ik je helpen!” „Wat had Dijkstra nou op zijn rug?“ vroeg Louw lachend. „Dat weet ik niet,” antwoordde Sietse. „Maar in plaats van Dijkstra moeten we Kees helpen.” Hij liet de hoorn van de Kameleon klinken. Daar kwam Kees al aan de andere zijde van de molen te voorschijn. Hij had de signalen van de Kameleon gehoord en rende naar de waterkant. Daar sprong hij bij zijn vrienden aan boord en Sietse liet de boot meteen wegvaren.

Op de dijk stond Dijkstra, die zijn jasje uittrok, terwijl hij brulde: „Ik krijg jou nog wel, Keesie! Jij gaat vanavond zonder eten naar bed!”

Dijkstra verdween het schuurtje in en daar trok hij met een nijptang de spijkers uit het bakje, zodat zijn jasje loskwam. De Kameleon voer het meer op en Kees vertelde hoe hij per ongeluk een bakje aan zijn vaders jas had getimmerd. „Arme Kees,” zei Hielke. „En nu krijg je vanavond geen eten.”

„Daar zorg ik zelf wel voor,” blufte Kees.

De Kameleon voer onder de stenen brug door de poldervaart in. De polder, waar het vee rustig liep te grazen en de weidevogels ijverig hun voedsel zochten, werd gelukkig door weinig vakantiegangers bezocht.

„Het is hier heerlijk rustig,” merkte Louw op. „Het is het tegenovergestelde van de drukke stad. Daar krioelt het verkeer door elkaar, en hoe Jan Wierda met zijn grote auto vol kaas daar doorheen durfde te rijden, snap ik niet. Af en toe dacht ik: nu is het raak, maar Jan bleef kalm en maakte geen brokken. Dan is het hier heel wat rustiger.”

„Behalve daarginds.” Sietse wees naar een weiland, waarin een kudde schapen wild heen en weer rende.

„Er jaagt een hond achter de schapen aan,” ontdekte Kees.

„Inderdaad,” knikte Hielke. „Vaar eens wat vlugger, Sietse.” De Kameleon voer snel door een bocht en de jongens zagen ineens een motorjacht liggen. Aan dek zaten twee mannen en een mevrouw naar de rennende schapen te kijken. Ze vonden het grappig en lachten als de hond de schapen weer een andere kant uitjoeg.

De Kameleon legde aan bij het jacht en Sietse vroeg: „Is die hond van u?”

„Jazeker,” antwoordde een van de heren trots. „Het is een echte herdershond. Kijk maar hoe goed hij de schapen kan drijven.”

„U moet die hond ogenblikkelijk terugroepen,” gebod Hielke. „De schapen kunnen in hun doodsangst te water raken en verdrinken.”

„Welnee,” zei de mevrouw. „Onze hond doet geen kwaad. Daarvoor is hij veel te lief. Hij is gewoon met de schapen aan het spelen.”

Dat vond Sietse zo’n dom antwoord, dat hij de Kameleon meteen op volle kracht naar de boerderij van Brandsma liet varen. Op het erf liep de knecht.

„Hé Jan, er zit een hond achter jullie schapen aan!” riepen de jongens naar hem.

Jan keek naar het weiland en riep meteen Cesar, de

waakhond. De grote Duitse herdershond kwam achter de boerderij vandaan en liep grommend op de vrienden af. „Kalm, Cesar,” commandeerde Jan. „Kijk daar, hoe de schapen rennen.” Jan duwde de hond met zijn kop in de richting van het weiland en het schrandere dier zag het vee onrustig heen en weer rennen. Ook zag hij de hond die de onrust veroorzaakte en hij begon te grommen.

„Pak hem!” gaf Jan zijn bevel en Cesar sprong meteen over de sloten en rende door de velden op de schapenjager af.

„Die zal ervan lusten,” voorspelde Jan. „Van wie is die hond, weten jullie dat?”

„Van die mensen daar op die motorboot,” vertelde Hielke. Boer Brandsma kwam de boerderij uit en zag dat Cesar een andere hond achternazat, terwijl de schapen in een hoek van het weiland stonden toe te kijken.

„Ga er even heen, Jan,” raadde Brandsma aan. „Om te kijken of er geen schaap te water is geraakt. En zeg tegen de eigenaar van de hond dat hij ogenblikkelijk moet vertrekken, anders bel ik de politie!”

Jan stapte bij de jongens in de Kameleon, waarna ze snel naar het weiland voeren. Bij het motorjacht legden ze aan. De hond die zo ‚dapper’ de schapen achtervolgde, werd nu zelf door Cesar opgejaagd. Hij probeerde naar het jacht te

vluchten, maar Cesar greep hem in zijn nekvel en wierp hem omver. De hond lag met zijn poten omhoog en durfde zich niet te verroeren. Cesar blafte naar Jan.

Een van de mannen van het motorjacht liep het weiland in om zijn hond te bevrijden, maar Cesar liet zo dreigend zijn tanden zien, dat de man op een afstandje bleef staan.

„Hé pummel!” riep hij tegen Jan. „Maak hier ogenblikkelijk een einde aan. Het is geen manier om zo’n bloeddorstig dier op onze hond los te laten.”

„Superpummel!” schold Jan terug. „Verdwijen ogenblikkelijk met die hond en die boot of anders haal ik de politie erbij.”

De andere man ging zich er ook mee bemoeien. „U moet niet zoveel praatjes hebben. Onze hond was alleen maar aan het spelen en daar steekt geen kwaad in. Maar die hond van jullie is levensgevaarlijk.”

„Dit weiland is verboden terrein,” dreigde Jan. „Vertrek dus meteen, want u heeft hier niets te zoeken.”

„Wind je niet zo op, vent,” mopperden de mannen, terwijl ze op Jan afkwamen. Maar ze vergisten zich als ze dachten dat ze samen dat boertje een lesje konden leren.

Jan week geen stap achteruit. Hij siste even tussen zijn tanden en direct kwam Cesar hem te hulp. De hond blafte en gromde niet, maar greep de man die zijn hand ophief om Jan

een klap te geven, bij een broekspijp en gaf er zo'n ruk aan, dat de broek scheurde en de man viel.

De hond van de mannen ging er gauw vandoor. Hij rende met zijn staart tussen zijn benen naar het motorjacht en verdween in de kajuit.

„Ha ha,” lachte Kees, „daar gaat de jager.”

De mannen keken kwaad naar de lachende jongens.

Cesar zat naast Jan in het gras en keek nauwlettend toe.

„Zeg boer, deze broek wil ik vergoed hebben! Je begrijpt toch zeker wel dat je niet ongestraft zo'n kwaai hond op iemand kunt loslaten?”

„Ga maar naar de politie,” adviseerde Jan. „Dien maar een eis tot schadevergoeding in.”

„Dat zullen we zeker doen. Je hoort er nog meer van.”

De mannen gingen terug naar hun boot en Jan riep hen na:

„Zeg tegen de politie dat de hond van boer Brandsma de broek heeft verscheurd. De boer kan best een nieuwe betalen.”

„Waarom zeg je dat?” verbaasde Sietse zich. „Nu draait Brandsma voor de schade op.”

„Ben je mal,” lachte Jan. „Als Zwart hoort dat die lui hun hond achter de schapen aan lieten jagen, gebeurt er niets en krijgen zij nog een boete.”

Jan telde zijn schapen, want er kon er best eentje in een sloot beland zijn. De kudde bleek nog compleet te zijn en terwijl het jacht om de bocht verdween, liepen de vrienden terug naar de Kameleon.

Daar wachtte hun een nieuwe verrassing. De lui van het motorjacht hadden de Kameleon losgemaakt en van de wal geduwd.

„Als iedereen zulke dingen zou doen, was er rond het meer een doorlopende veldslag aan de gang,” zei Kees boos. Sietse trok zijn overall uit en dook in het water. Met een paar slagen zwom hij naar de Kameleon en bracht hem terug naar de wal. Nadat Sietse zich had afgedroogd en weer was aangekleed, voeren ze naar de boerderij om Jan en Cesar terug te brengen.

Brandsma stond al te wachten. „Hoe is het afgelopen, Jan?” Jan vertelde dat een van de mannen schadevergoeding wilde eisen voor de gescheurde broek.

„De heren gaan zich dus bij Zwart beklagen,” begreep Brandsma. „Nou, dan zal ik de veldwachter even inlichten.” Terwijl Brandsma ging bellen, plukte Jan in de boomgaard wat appels en peren voor de jongens.

De vrienden bedankten Jan hartelijk en voeren terug naar het meer. Ze koersten naar het eiland en gingen er aan land.

Kees begon meteen in het gras te zoeken naar lege flessen, die vaak door kampeerders werden achtergelaten. Het statiegeld van de flessen kon Kees best gebruiken. Maar Hielke ontdekte iets wat veel meer waarde had. Bij de rietkraag lag er iets te glinsteren in de zon. Het bleek een dure filmcamera te zijn.

„Hé jongens,” begon Hielke, „nu kunnen we een film maken van bandieten op een onbewoond eiland.”

Het apparaat had het model van een hele grote revolver. Hielke richtte ermee op zijn vrienden en drukte een knop in. Er klonk een zoemend geluid en Hielke liet gauw de knop weer los.

„Hij doet het!” riep hij verbaasd. „Je staat erop, Kees.”

„Dan ben ik nu een filmster,” vond Kees.

„Filmster?” spotte Sietse. „Je lijkt meer op een verliefde schelvis.”

„Zo’n camera is wel een heel duur apparaat,” meende Hielke. Twee jonge mannen in een bootje met buitenboordmotor legden ook bij het eiland aan. „Wat hebben jullie daar?” vroegen ze.

„Een filmcamera,” vertelde Hielke.

„Is die van jullie?”

„Natuurlijk.” Sietse graaide de camera uit de handen van zijn

broer en stapte vlug in de Kameleon.

„Dat ding is van ons,” beweerden de mannen. „Geef hier of je krijgt ervan langs.”

Sietse had de Kameleon al van de wal geduwd en was veilig buiten het bereik van het tweetal, dat allerlei dreigementen riep.

„Als dit jullie camera is, wat voor merk is het dan?” vroeg Sietse.

De mannen gaven geen antwoord, ze stapten in hun bootje en voeren naar de Kameleon. Maar Sietse had de motor al gestart en achtervolgd door de twee mannen, voer hij rond het eiland. Op het eiland stonden de jongens lachend toe te kijken, want ze wisten dat de achtervolgers Sietse nooit in konden halen.

Een groot motorjacht kwam naar het eiland en legde aan. Aan boord waren een aantal mannen en vrouwen.

Een van de mannen sprong aan wal en liep naar de plaats waar Hielke de camera gevonden had.

„Zoekt u soms een filmtoestel?” vroeg Hielke.

„Ja, inderdaad,” knikte de man. „Weten jullie waar het is?”

„Mijn broer heeft de camera,” vertelde Hielke. „Twee mannen achtervolgen hem, omdat ze het toestel willen pikken.” Toen riep hij hard: „Kom terug, Sietse! De camera

is van deze meneer.”

Sietse stuurde naar de wal. Zijn achtervolgers hadden gehoord wat Hielke riep en voeren het meer op.

De man was ontzettend blij toen Sietse het toestel aan hem gaf en wilde Sietse belonen, want er zat een waardevolle film in. Sietse wilde niets aannemen, waarna de man aanbood om de jongens te trakteren bij het Paviljoen en dat vond Kees natuurlijk geweldig.

Maar toen de man vroeg of de jongens hun boot achter het motorjacht wilden vastmaken, zodat de Kameleon gesleept kon worden, keken ze hem verbaasd aan.

Met een knipoog naar zijn vrienden zei Sietse: „Nou meneer, als u dat beter vindt, zullen we het maar doen.”

Grinnikend stapten ze in de Kameleon, die achter het jacht werd vastgebonden. De motor van het jacht begon te draaien en de beide boten voeren weg. Kees stelde voor om de Kameleonmotor in zijn achteruit te laten draaien. Dan konden ze het jacht tegenhouden en dachten de mensen aan boord van het jacht dat hun motor het niet kon trekken.

„Maar als die lui ontdekken dat wij ze voor de gek houden, krijg jij mooi geen traktatie, Keesie!” zei Sietse.

„Geen traktatie?” herhaalde Kees. „Nee hè, dat zou een streep door de rekening zijn.”

„Wat voor rekening?“ vroeg Louw.

„Dat zul je wel zien,” voorspelde Kees.

De boten voeren in de richting van het Paviljoen, totdat de motor plotseling stopte. En wat de stuurman er ook aan deed, de motor wilde niet starten, want de benzine was op.

„Wij zullen uw boot wel duwen,” stelde Sietse voor en in plaats van gesleept te worden, begon de Kameleon het jacht vooruit te duwen. Het gezelschap keek ontzettend verbaasd toen die kleine boot hun jacht nog sneller liet varen dan toen ze op eigen kracht voeren.

Ze waren zo bij het Paviljoen en Sietse stuurde het jacht keurig naast de steiger.

„Nou jongens, jullie hebben ons goed voor de gek gehouden. Jullie boot is sterker en sneller dan die van ons. Waarom lieten jullie je slepen?“ wilden de mannen lachend weten.

„Omdat u dat graag wilde en dat wilden we niet weigeren,” antwoordde Sietse.

De mannen schudden hun hoofd en daarna gingen ze met z'n allen op het terras aan een grote, ronde tafel zitten.

„Waar hebben jullie trek in?“ vroeg een van de mannen.

„Hoe laat is het?“ wilde Kees weten.

„Tien over vier, jongeman.”

„Geef mij dan maar een grote pannenkoek,” bestelde Kees.

„Lusten jullie allemaal een pannenkoek?“ werd er gevraagd.
„Liever niet,“ antwoordde Louw. „Over een uur krijg ik thuis boterhammen.“ Toen zei hij tegen Kees: „Hé, nu begrijp ik het. Jij krijgt geen boterhammen en daarom neem je een pannenkoek.”

„Waarom krijgt hij geen boterhammen?“ wilde een van de vrouwen weten.

Kees vertelde hoe hij per ongeluk een kistje aan zijn vaders jasje vast had gespijkerd. Om dat verhaal werd hartelijk gelachen en ook om alle andere verhalen die de jongens vertelden. Intussen werden ze getrakteerd op ijs en gebak, en Kees kreeg net zoveel pannenkoeken als hij maar lustte. En zoals gewoonlijk lustte hij er te veel, want toen de vrienden afscheid namen, keek Kees echt niet vrolijk. Op de terugweg naar huis hield hij zijn buik vast en zuchtte af en toe diep.

„Je hoeft ons niet te vertellen dat je ziek bent,“ zei Hielke, „want dat is duidelijk te zien. Je ziet erg bleek, Keesie.”

„Je moet overgeven, Kees,“ raadde Louw hem aan. „Dat teveel aan eten moet eruit. Dan ben je meteen weer beter.”

„Ik kan niet overgeven,“ zuchtte Kees. „O o, wat ben ik beroerd!”

„We zullen je wel even zeeziek maken,“ plaagde Sietse en hij liet de Kameleon zigzaggen over het water. Door de korte

wendingen schommelde de boot flink, maar het had op Kees weinig invloed. Hij zat diep voorovergebogen en kreunde zachtjes: „O o, oei oei...”

Bij de boerderij van Jellema stond Gerben op de steiger. Sietse voer naar hem toe en Gerben keek verbaasd naar Kees.

„Wat is er met hem aan de hand?”

„Hetzelfde liedje,” begon Sietse. „Iemand heeft ons getraakteerd bij het Paviljoen en dan weet je het wel.”

„Aha! Keesie Schrok heeft weer te veel naar binnen gewerkt,” begreep Gerben. „Tja, dan maar gauw naar huis en naar bed, Kees.”

„Ik wil nog niet naar huis,” protesteerde Kees. „Als ik maar kon overgeven, was ik genezen.”

„Nou beste vriend,” zei Gerben, „kom dan maar even mee naar de boerderij. Ik heb een middeltje dat je zo geneest van de indigestie.”

„Die ziekte heb ik niet,” riep Kees. „Het enige wat mij mankeert, is dat ik te veel heb gegeten.”

„Ja ja, kom maar mee, Kees. Ik help je wel. Je bent niet de eerste klant die door mij genezen wordt. Binnen vijf minuten ben jij van je indigestie af.”

„Indie... Indie...? Wat is dat voor ziekte?” vroeg Kees

wantrouwig. „En hoe weet je dat ik dat heb? Jij bent toch geen dokter?”

„Nee, ik ben geen dokter, maar ik weet dingen die de dokter niet weet. Als jij met deze indigestie naar onze dokter gaat, geeft hij je een paar pilletjes en stuurt je naar bed. Maar bij mij ben je zonder pillen binnen vijf minuten genezen. Ga je mee? Of ga je liever naar de dokter?”

Kees aarzelde. Zijn vrienden drongen erop aan dat hij met Gerben mee zou gaan. Ze hoopten dat hun grote vriend wel weer een grap zou uithalen. Kees wist ook dat Gerben iedereen voor de gek hield, maar omdat hij zich zo ziek voelde, ging hij toch met hem mee.

Gevolgd door de hele club, liep Gerben naar de wa-enloods.

„Waar gaan we heen?” vroeg Kees argwanend.

„Dat zie je toch? Naar de loods. En nu deze kant op.”

Gerben liep naar een stapel stobalen en nam een bosje stro in zijn hand. „Zo Kees, maak je buik maar bloot. Ik ga je met dit bosje stro wrijven.”

„Je denkt zeker dat ik gek ben,” bromde Kees en hij deinsde achteruit.

„Wat?” riep Gerben dreigend. „Wil je niet meewerken? Als je niet goedschiks wilt, dan maar kwaadschiks. Hier, jij gulzige binnenvetter!”

Kees ging ervandoor en Gerben ging hem achterna. Ze renden rond de boerderij, aangemoedigd door de vrienden, die zichtbaar van deze wedstrijd genoten. Na twee rondjes staakte Gerben de achtervolging.

Op een afstandje bleef Kees staan. „Ik voel me een stuk beter,” hijgde hij.

„Natuurlijk,” riep Gerben. „Je had lichaamsbeweging nodig. En daar heb ik voor gezorgd. Zo zie je maar wat ik met een bosje stro kan bereiken. Zo’n probaat middel heeft de dokter niet! En het is nog gratis ook.”

„Nou, bedankt,” zei Kees.

Daar moest Louw om lachen, want Kees bedankte voor een achtervolging.

„Tja, je kunt soms op een bijzondere manier ergens van genezen,” zei Gerben. „Zo was ik in mijn jonge jaren een keer met mijn vrienden uit school op weg naar huis. We sprongen over hegjes en hekjes voor de tuintjes in de straat. Maar ik viel, precies op mijn achterwerk en dat gaf zo’n schok, dat ik mijn stem totaal kwijt was. Ik kon geen woord meer uitbrengen. Ik stond naar lucht te happen en ik maakte geen ander geluid dan een vreemd: kggg, kggg, kggg! Mijn vrienden stonden verbaasd naar me te kijken, toen plotseling veldwachter Zwart naast me stond. Hij greep me bij mijn arm

en schreeuwde: „Wat is dat hier? Kunnen jullie niet fatsoenlijk langs de weg lopen in plaats van in andermans tuintjes te springen?’ „Kggg, kggg,’ antwoordde ik, want meer geluid kon ik niet uitbrengen. „Kggg, kggg?’ herhaalde Zwart kwaad. „Ik zal jou kggg, kggg!’ En hij gaf me een pak slaag. En laat ik daardoor mijn stem nou terugkrijgen! Ik had Zwart wel willen bedanken voor dat pak voor mijn broek.”

„Ja ja,” spotte Sietse. „We moesten maar gaan, jongens. Kggg, kggg!”

Ze renden naar de Kameleon en voeren in de richting van de Woudaap. Kees zag niet bleek meer, maar hij had nog geen trek in eten.

„Vaar eens niet zo snel,” zei hij tegen Sietse. „Dat is toch niet nodig?”

„Goed,” gaf Sietse toe. „Dan stop ik de motor en laat de boot met de wind meedrijven.”

De zware Kameleon dreef langzaam, want er stond weinig wind.

Dijkstra zag de jongens aankomen en riep verbaasd: „Is de motor stuk?”

„Nee hoor, Dijkstra,” antwoordde Sietse, „maar Kees heeft geen haast. Hij krijgt toch geen eten.”

„Dat krijgt hij wel,” beloofde Dijkstra. „Kom maar gauw,

Kees. Moeder heeft een heerlijk krentenbrood gebakken.”
„Ik ruik het,” deed Kees blij en hij haastte zich met zijn vader naar binnen.

Zijn vrienden keken hem verbaasd na.

„Wat zeg je me daarvan?” mompelde Hielke.

„Waarvan?” vroeg Sietse. „We kennen Kees toch al langer dan vandaag? Die blijft eten, als het maar lekker is. Zelfs al wordt hij er doodziek van.”

„Hij liever dan ik,” merkte Louw op, waarna ze ook naar huis voeren om te gaan eten.

HOOFDSTUK III

Zwart krijgt het druk

De jongens gaan met Sake uit varen

Zoals gewoonlijk veegden Hielke en Sietse 's avonds de smederij aan. Ondertussen noteerde Klinkhamer in een boek de reparaties die hij die dag verricht had. Terwijl ze daar met z'n drieën bezig waren kwam Gerben binnenlopen. Het viel Hielke en Sietse meteen op dat de zakken van Gerbens jasje uitpuilden.

„Een welgemeend goedenavond,” groette Gerben. „De daggodin gaat al gauw weer slapen, maar voor ze ons verlaat, wil ik mijn grootste vrienden nog even trakteren. Jullie hebben vanmiddag dat zware wiel voor me vervoerd en daarvoor geef ik jullie ieder een lekkere appel.”

Gerben deed moeite om de appels uit zijn zakken te halen, maar ze waren zo groot, dat ze haast niet door de opening konden.

„Geef je mes even,” zei Sietse, „dan torn ik een stukje van je zak los.”

„Ben je gek? Dit jasje is zo goed als nieuw. Daar laat ik niet

het mes in zetten. Maar ik weet al hoe het moet.” Gerben trok het jasje uit en hing het op. Hij pakte zijn zakmes en sneed de appels doormidden.

Veldwachter Zwart, die ook even op bezoek kwam, keek er verbaasd naar.

„Ja ja, meneer Zwart,” zei Gerben opgewekt, „ik geef een demonstratie appelschillen in een jaszak.” En daarna trok hij de halve appels zonder moeite te voorschijn en gaf ze aan de jongens.

„Die sufferd had de appels zo stijf in zijn zakken geperst, dat hij ze er niet meer uit kon krijgen,” vertelde Sietse aan meneer Zwart.

„Sufferd!” zei Gerben verontwaardigd. „Zijn de appels niet lekker genoeg?”

„Ze smaken prima,” gaf Hielke toe.

„Wel verdraaid,” bromde Zwart en hij liep snel de deur uit. Gerben, Hielke en ook Klinkhamer keken verbaasd, maar Sietse ging Zwart achterna.

Op straat wandelde Antje Stoker in haar zwarte mantel met bruine hoed.

Zwart haalde haar in. „Een ogenblikje, mevrouw Stoker. Wat zie ik, heeft u uw tasje teruggekregen?”

„Welnee! Ik heb het niet teruggekregen. Het hing gewoon

thuis in de gang.”

„Dus u deed valse aangifte,” antwoordde Zwart bars. „U beweerde dat uw tasje gestolen was, terwijl het bij u thuis hing. U liet mij er dus voor niets naar zoeken. Dat verhaal van die twee mannen, die u meenamen in een auto was dus ook niet waar?”

„Ik weet het niet. Heb ik dat gezegd? Maar dan is het vast niet waar geweest, want ik kan me er niets meer van herinneren.” Zwart keek haar niet erg vriendelijk aan en keerde haar daarna zonder verder iets te zeggen, de rug toe. Hij liep de smederij weer binnen en zei tegen Klinkhamer: „Bijna had ik me kwaad gemaakt. Voortaan kan Antje me nog meer vertellen, maar ik trap er niet meer in. Ze heeft te veel fantasie en dus zal ik in het vervolg niet alles geloven wat ze zegt.”

„Was het niet waar van die roofoverval?” vroeg Gerben.

„Nee! Het tasje waarvan ze beroofd was, droeg ze gewoon aan haar arm. En dat gaf me te denken. Ik zal er in de toekomst rekening mee houden.” Zwart verliet de smederij en ging naar het dorp.

„Zwart ziet alles,” wist Gerben. „Hij let er zelfs op wat voor tasje een dame draagt.”

„Zeg Gerben, waar groeien deze lekkere appels?” vroeg Sietse.

„Je denkt toch zeker niet dat ik zo onnozel ben om jullie dat te vertellen?” lachte Gerben. „Dan zouden jullie de rest wel plukken, hè? Het is toch droevig dat, zodra je iemand iets goeds aanbiedt, ze meteen meer willen hebben.”

„Welnee,” vond Hielke, „deze appels kun je toch niet in je zakken stoppen!”

Klinkhamer ontdekte in zijn notitieboek dat hij iets vergeten had. „Zeg jongens, er moeten nog pakkingringen naar de machinist van de boterfabriek gebracht worden. Willen jullie dat meteen even doen?”

Klinkhamer haalde uit het magazijntje een bundeltje ringen en gaf het aan Hielke. Sietse stapte op een ouderwetse hoge herenfiets en Hielke ging achter op de bagagedrager zitten. Zo reden ze naar de boterfabriek, waar de machinist in het ketelhuis bezig was.

„Alstublieft! Hier zijn de pakkingringen,” riep Hielke.

„Dank je wel, jongens. Ik dacht dat jullie vader het vergeten was, maar dat valt gelukkig mee.”

„Bij ons wordt niets vergeten,” beweerde Sietse. „Wij hebben een groot boek en daar staat alles in.”

„Dan is het een wonderboek,” lachte de machinist, om daarna verbaasd uit te roepen: „Wat krijgen we nou?”

Voor de open deur stonden een paar kippen te kijken.

„Waar komen die vandaan? Of zijn ze van jullie?”

Sietse schudde zijn hoofd. „Wij hebben geen kippen. Ze zijn zeker uit een hok ontsnapt.”

„Willen jullie ze even achter de fabriek drijven?” vroeg de machinist. „Daar zijn ze in ieder geval veiliger.”

Hielke en Sietse wilden dat met alle plezier doen. Ongeveer twintig kippen werden naar het terrein achter de fabriek gedreven.

Daar kwam de directeur aan. „Wat doen jullie?” vroeg hij bars.

„Deze kippen lopen hier los,” vertelde Hielke.

„Ze mogen hier helemaal niet lopen,” zei de directeur. „Zorg dus dat ze verdwijnen.”

„Wij gaan naar huis,” kondigde Sietse aan. „Wij hebben niets met die kippen te maken.”

„Als jullie veldwachter Zwart zien, vraag dan of hij hier even komt kijken,” riep de directeur hen na.

„Goed, meneer,” beloofde Hielke, waarna de broers terugfietsten.

Op het Raadhuisplein stond Zwart te praten met de buurman van Gerben, die Geertsma heette.

„Ik heb al een vermoeden van wie de kippen zijn.” Sietse stuurde de fiets langs de twee mannen. „Hallo Geerts-ma! Als

u soms een paar van uw kippen mist, dan kunt u ze vinden bij de boterfabriek. Ze lopen scharreleieren te fabriceren.”

„Doe niet zo gek,” lachte Hielke, maar Zwart riep bars:

„Komen jullie eens even hier. Wat weten jullie van Geertsma’s kippen?”

Sietse stapte af en Hielke vertelde dat er twintig kippen achter de boterfabriek liepen.

„Nou Geertsma, dan weet u nu waar uw kippen zijn,” merkte Zwart op.

„Maar ik weet nog niet hoe ze het hok uit konden,” zei Geertsma. „Een kip kan geen grendel wegschuiven en het deurtje draait nogal zwaar, doordat het klemt.”

„Tja,” mompelde Zwart. „En volgens u stond het deurtje wijddopen? Dan is er sprake van opzet. Hebt u enig vermoeden wie zo’n streek heeft uitgehaald?”

Gerben kwam het plein opfietsen.

„Hé, Gerben,” riep Geertsma. „Heb jij iemand op mijn erf gezien? Iemand heeft mijn kippen losgelaten.”

„Nee, ik kom net bij Klinkhamer vandaan, maar ik wil u wel even helpen om de kippen te vangen.”

Gerben ging met Geertsma mee, die van Zwart de raad kreeg een slot op het kippenhok aan te brengen.

Hielke en Sietse fietsten naar huis. Over de vraag wie het

kippenhok van Geertsma had geopend, dachten ze verder niet na. Het was immers best mogelijk dat Geertsma het had vergeten te sluiten.

Maar de volgende morgen begon het er toch op te lijken dat er iemand in het dorp was die allerlei streken uithaalde.

Veldwachter Zwart kwam in de smederij vragen of Hielke en Sietse hun grote vriend Gerben een poets hadden gebakken. De jongens keken stomverbaasd. Ze hadden geen idee waar de veldwachter het over had.

„Wat is er gebeurd?” wilde Klinkhamer weten.

„Vanmorgen vroeg kreeg ik Gerben aan mijn deur,” begon Zwart. „Hij was woedend en drukte mijn deurbel bijna kapot. ‚Hé hé!’ riep ik. ‚Wil je even een beetje bedaren. Wat heeft die herrie te betekenen?’

‚Er is een moordaanslag op me gepleegd!’ vertelde Gerben. ‚Iemand wilde me onthoofden.’ Hij riep nog veel meer, maar toen hij kalmer werd, kreeg ik te horen dat iemand een touw had gespannen vanaf een lantaarnpaal naar de deurkruk van de slagerswinkel. Het touw liep precies over de Achterstraat en Gerben fietste er zo tegenaan. ‚Mijn hoofd had er wel af kunnen zijn!’ beweerde hij, maar het touw zat niet hoger dan de deurkruk bij de slager, dus had het zijn hoofd nooit kunnen raken. Wel kwam Gerben te vallen, maar doordat het

touw van de deurkruk gleed, had hij zich niet bezeerd. De vraag is nu, wie doet zulke onverantwoordelijke dingen?” Daar wist niemand van de familie Klinkhamer een antwoord op.

„En denkt Gerben dat wij het gedaan hebben?” vroeg Sietse. „Nee nee, dat heeft hij niet gezegd,” zei Zwart gauw. „Ik kwam het alleen maar even vragen. Misschien hebben jullie een vermoeden wie de dader kan zijn?”

„Ik zou het echt niet weten,” antwoordde Hielke.

„En ik nog minder,” viel Sietse zijn broer bij.

Er kwam een man binnen met een fiets. „Goedemorgen, allemaal. Mijn achterband loopt in de ziektewet. Hij zal vernieuwd moeten worden. Kunt u me zolang een fiets lenen, Klinkhamer?”

„Dat zal wel gaan,” dacht de smid. „Jij bent toch Sake Kramer, nietwaar? Tjonge, wat heeft de marine jou goed gedaan. Je ziet er prima uit.”

„Ik mag niet mopperen,” zei Sake lachend. „Ik ben zoveel gegroeid, dat mijn fietsband mijn gewicht niet meer kon dragen. Maar op de operatie van een nieuwe band kan ik helaas niet wachten. Over een halfuur moet ik bij een klant aan de overkant van het meer zijn. Dus zou ik graag een fiets willen lenen.”

„Je kunt vlugger met de jongens in hun boot naar de overkant varen,” veronderstelde Zwart. „Die boot vaart harder dan jij kunt fietsen.”

„Dat kan kloppen,” lachte Sake, „want een fiets vaart niet. Maar dat is een flauw grapje. Als ik met de jongens mee mag varen, zou dat heel fijn zijn.”

„De jongens doen het graag,” meende Klinkhamer.

„Ja hoor,” knikte Hielke. „Kom maar mee!”

Sake volgde de vrienden, maar keerde meteen terug om zijn aktentas uit de fietstas te halen. Daarna ging hij mee aan boord van de Kameleon.

Ze voeren onder de brug door en kwamen toen in de afgebakende vaargeul van het meer uit. Sietse liet de Kameleon op zijn hoogste snelheid varen. Het leek wel een raceboot en ze haalden heel veel boten in. Sake zat te kijken alsof het de gewoonste zaak van de wereld was dat de Kameleon zo snel voer. Dat prikkelde Hielke tot het stellen van de vraag: „Het gaat lekker hard, hè?”

„Het gaat leuk,” vond Sake. „Maar zolang ik me niet hoeft vast te binden, is het nog niet de snelheid die wij bij de marine op de patrouilleboten gewend waren. Als je jezelf niet vastbond, werd je door de snelheid van het dek geblazen. Die boten liggen in een paar tellen op volle snelheid. Het gebeurde een

keer dat de motoren gestart werden zonder dat de bemanning het wist. We kregen geen tijd om ons vast te slobberen en roets, daar vloegen we allemaal overboord de zee in! De meesten zijn toen verdronken, ik ook.”

„Ekas Remark op zijn best,” spotte Sietse.

„Ha!” lachte Sake. „Die naam heeft Gerben Zonderland of Zonderverstand jullie geleerd. Maar noem me maar gerust Ekas, dat klinkt mooier dan Sake. Ik laat een advertentie plaatsen: Ekas Remark voor al uw verzekeringen... Dat klinkt niet gek, hè?”

„Ben je een verzekeringsman?” vroeg Hielke.

„Een verzekeringsagent,” verbeterde Sake. „Zwart is ook een agent, dus ben ik een collega van hem.”

Ze kwamen bij de ingang van het kanaal en voeren even later het dorp binnen. Voor het erf van een bungalow lag een boeier die de naam Neeltje droeg.

„Ja! Hier moet ik zijn,” vertelde Sake.

De jongens legden aan en Sake sprong op de wal.

„Kom je vandaag nog terug?” vroeg Sietse.

„Ja zeker. Jullie blijven toch wel even wachten, hè? Ik ben zo klaar.”

Sake verdween in de bungalow en Hielke en Sietse gingen de boeier bekijken.

„Wat een oud ding,” vond Sietse. „Als je daarmee de zee opgaat, slaan de golven in een mum van tijd de hele zaak uit elkaar.”

Sake kwam terug, vergezeld van een man met rossig haar. De man liep iets gebogen en keek ontstemd naar de jongens die met de Kameleon om de boeier heen voeren.

„Wat moeten jullie hier?” informeerde hij nors.

„Die jongens hebben mij hier gebracht, meneer Zwaagstra,” legde Sake uit. „Ze nemen me straks weer mee terug.”

„Hm,” bromde Zwaagstra en hij wees naar de boeier. „Kijk, dat is hem. Hij moet goed verzekerd worden, want tegenwoordig kun je geen boeier meer kopen.” Hij noemde een aanzienlijk bedrag.

„Is dat niet wat erg veel?” vond Sake. „Het is al een oude schuit.”

„Oude schuit?” deed Zwaagstra verontwaardigd. „Hij is gemaakt van prima eikenhout en dat is onverwoestbaar. De boot is nog klokgaaf.”

Sake haalde zijn schouders op en zei waarschuwend: „Een te hoge verzekeringssom wordt toch niet uitbetaald. Ik raad u aan het bedrag minder hoog te maken.”

Hielke en Sietse zaten geduldig in de Kameleon te wachten hoe het gesprek tussen het tweetal op de wal zou aflopen. Ten

slotte werden de mannen het eens over de hoogte van de verzekering. Sake kwam weer aan boord en de Kameleon voer terug naar het meer.

„Is die boeier nog zoveel waard?” vroeg Hielke.

„Nee,” zei Sake. „Als er schade aan de boeier komt, kan een taxateur best bepalen dat er geen cent wordt uitgekeerd, omdat de boot veel minder waard blijkt te zijn dan waarvoor hij verzekerd is. Nou ja, hoe dat allemaal precies werkt, zal ik jullie maar niet uitleggen. Zullen we langs het Paviljoen varen? Ik heb nu geen haast meer.”

Hielke en Sietse vonden het best en met een matig gangetje voeren ze langs de oever. Ze keken naar wat kampeerders en naar het Paviljoen, en zagen dat een visser een grote karper ving.

„Het is hier gezellig,” vond Sake. „Ons meer geeft veel mensen plezier.”

„Moet je niet aan al die botenbezitters vragen of ze ook een verzekering willen afsluiten?” stelde Sietse voor.

„Ik loop niet te venten met verzekeringen,” lachte Sake. „De klanten komen wel naar ons kantoor toe. En daar is de boerderij van Jellema. Zullen we even bij mijn vriend Gerben gaan kijken?”

Ze legden aan bij het steigertje en liepen het erf op. Maar

voordat ze Gerben zagen, hoorden ze hem al roepen: „Kwast! Kom hier, Kwast!”

„Varkenskop, waar zit je?” riep Sake terug.

Tussen de loods en de grote schuur kwam Gerben te voorschijn. Hij keek verbaasd naar de bezoekers.

„Hé, Ekas Remark! Waarom scheld je me uit? Of zoek je ruzie?”

„Het was maar een grapje, Gerben, omdat jij mij ook uitschold voor kwast!”

„Ik schold niet Ik riep mijn hond! Kwast, waar zit je?”

Een grote, kortharige, geelbruine hond kwam van achter de loods blaffend naar de jongens toe rennen en drentelde daarna naar Gerben.

„Wat zeggen jullie ervan?” vroeg Gerben. „Dit is Kwast. Ik noem hem zo vanwege de pluim aan zijn staart Het is een beste kippenjager, een varkensbijter, een schapendrijver en erg lief!”

„Hij is dus precies zoals jij,” lachte Sake.

„Hoe kom je aan die hond?” vroeg Sietse.

„Van een gezin dat op vakantie ging in een te kleine boot. Voor de hond was er amper plaats en toen boden ze hem mij aan. Kwast deed meteen zo uitbundig tegen me alsof we elkaar al jaren kenden en dus heb ik hem maar genomen. Hij

moet nog wel het een en ander leren, maar dat stamp ik er wel in. Hoe is het, Ekas, wat doe jij voor de kost? Of heb je bij de marine zoveel verdiend, dat je niet meer hoeft te werken?”

„Ik ben, net als mijn vader, verzekeringsagent. Voor die hond moet je je verzekeren tegen wettelijke aansprakelijkheid. Als je hond een ongeluk veroorzaakt, ben jij aansprakelijk voor de schade.”

„Je bent wel een actieve agent,” merkte Gerben op. „Zorg jij dan voor zo’n verzekering. Zwart is ook agent, maar een hele rare. Gisteren wierp hij bij de Woudaap zomaar een blik naar binnen.”

„Wat voor een blik?” vroeg Sietse.

„Je weet toch wel wat een blik is?” deed Gerben verbaasd.

„Een groenteblik, een verfblik, een limonadeblik, weet ik veel, maar ik heb het zelf gezien. De deur van de Woudaap stond open en Zwart wierp een blik in het portaalje. Hij deed het heel vlug en stiekem, maar ik zag het toch. Dijkstra kwam de deur uit rennen en riep: ‚Hé Zwart, wacht even!’ Ik ben toen maar gauw doorgefietst, want als die twee gaan bakkeleien, ben ik er liever niet bij.”

Sietse schudde zijn hoofd. „Ik geloof er geen woord van. Zoiets doet Zwart niet.”

„Begrijp je het niet, Sietse?” lachte Sake. „Zwart wierp een blik naar binnen. Hij keek even naar binnen.”

„Woef woef,” blafte Kwast en hij wilde naar de dijk rennen. Gerben riep hem terug en daarna bleef de hond netjes bij hem.

Op de dijk liep Antje Stoker in een grote, bruine bontjas. En dat in die zomerse warmte.

„Kwast ziet Antje voor een beer aan,” grapte Gerben. „Er is vast een steekje bij haar los, want een normaal mens gaat niet hartje zomer in een bontjas lopen. Hebt u een nieuwe jas, mevrouw Stoker?”

Antje kwam het erf op en keek heel trots.

„Dat is een dure jas, mevrouw Stoker,” begon Sake.

„Ja zeker,” knikte Antje. „Ik heb hem vanmorgen gekocht en nu probeer ik even hoe hij me bevalt. De jas is erg warm, dus het zal wel echt bont zijn.” Antje had een hoogrode kleur van de warmte.

„Trek de jas uit, Antje,” zei Sake. „En vaar met ons terug naar huis. Zo’n jas moet je dragen als het winter is.”

„Het is zelfs gevaarlijk om in de zomer zo’n warme jas te dragen,” wist Gerben. „Door transpiratie kun je zoveel vocht verliezen, dat je ineenschrompelt als een verdroogde worm.”

„Jij bent een verdroogde grappenmaker.” Antje trok de jas

uit. Sake nam hem aan en hing hem over zijn schouder.

Kwast rook aan het bont en gromde.

„Pas op!” schrok Antje. „Die hond bijt mijn jas stuk.”

„Kwast!” vermaande Gerben de hond.

„Je bent zelf een kwast,” riep Antje verontwaardigd.

„Nee, mevrouw,” lachte Hielke. „De hond heet Kwast.”

„Zo’n naam heb ik nog nooit gehoord,” verbaasde Antje zich.

„Wie bedenkt er nu zoiets gek?”

„Gerben,” gaf Sietse als antwoord, „want hij is niet normaal.”

„Wil jij wel even gauw ophoepelen,” dreigde Gerben. „Of moet ik je van je zolen lichten, roethaan?”

„Tot ziens, Gerben,” groette Sake.

Met z’n allen gingen ze naar de Kameleon en voeren terug naar het dorp.

Antje, die naast Sake op het voorbankje zat, vroeg: „Was Gerben heel kwaad?”

„Nee hoor,” antwoordden de jongens. „Gerben is nooit echt kwaad. Hij doet maar alsof.”

„Dan is hij zelf een kwast,” meende Antje en dat waren ze allemaal met haar eens.

Ze voeren snel naar het dorp en legden bij het Raadhuisplein aan.

Sake ging met Antje aan wal.

„Moet je je fiets niet uit de smederij ophalen, Sake?“ vroeg Hielke.

„Natuurlijk, maar ik breng eerst mevrouw Stoker naar huis. Wachten jullie even?“

Maar dat wachten duurde vrij lang, de torenklok wees kwart voor twaalf en Sietse mopperde: „Als die gemarineerde verzekeringsagent niet om twaalf uur terug is, vaar ik naar huis.“

„Daar komt hij net aan,“ wees Hielke.

Sake kwam aan boord en vertelde dat hij Antje ook nog moest helpen bij het halen van boodschappen. „Ik heb een zak vogelvoer naar haar huis gesjouwd. Maar nu gaan we gauw eten. Ik heb ongelofelijke trek gekregen door het varen. Dat was bij de marine ook zo. Als we voor anker lagen, aten we veel minder dan wanneer we op zee voeren. De kok moest tijdens het varen veertien zakken aardappels extra schillen.“

„En dat deed hij helemaal alleen?“ spotte Sietse.

„Natuurlijk niet, we hielpen allemaal mee. Zelfs de admiraal schilde met zijn sabel en dat ging veel vlugger dan met een mesje. Er was dan ook niemand die zoveel aardappels schilde als de admiraal. Maar ja, dat was geen wonder, want als je bij de marine wat wilt bereiken, moet je ook examen doen in het aardappelschillen. Wie het meeste schilt, wordt admiraal.“

„Jij kletst al net zo uit je nek als Gerben,” ontdekte Sietse en hij stuurde de Kameleon het boothuis binnen. „En nu allemaal uitstappen,” kondigde hij aan. „Want ik krijg last van aardappelmoeheid door al die onzin.”

„Tja jongens,” lachte Sake, „je moet het leven vrolijk maken met fantasie. Maar ik heb me doodgeërgerd aan Zwaagstra met zijn verrotte boeier die hij veel te hoog wilde verzekeren. Toch hebben we fijn gevaren. Jullie hebben een fantastische boot, en nog bedankt voor de hulp.”

„Graag gedaan,” zei Hielke. „En hier is je tas, je zou hem toch bijna vergeten!”

Sake kreeg in de smederij zijn fiets terug, waar Klinkhamer een nieuwe band om het achterwiel had gelegd. Toen ging de familie Klinkhamer aan tafel.

HOOFDSTUK IV

Sietse handelt in kleren

Kees komt thuis met een bewijs van goed gedrag

's Middags kwam Louw de smederij binnen met op zijn rug een volle plastic zak. Hij gooide de zak op de grond en veegde het zweet van zijn gezicht.

„Hè,” zuchtte hij. „Het werd steeds zwaarder. Ik ben blij dat ik er ben.”

„Wat zit er dan in die zak?” vroeg Sietse.

„Oude kleren en vodden,” vertelde Louw.

„Moeten we ze verbranden?” vroeg Sietse.

„Niks daarvan,” riep Klinkhamer. „Ik moet hier geen gestook in de smederij. Dat stinkt behoorlijk, de rook van verbrande kleren.”

„Maar ik wil ze niet verbranden,” verklaarde Louw. „Ik wil ze verkopen!”

„Dan moet je hier niet zijn, maar bij de voddenboer,” grijnsde Sietse.

„Dat weet ik, maar waar woont er hier een vodden-boer?”

„Er heeft er een in de polder gewoond,” meende Hielke.

„Die is er allang niet meer,” wist Sietse. „Je zult ermee naar de overkant van het meer moeten, Louw. Of anders naar de stad.”

„We gaan er met de boot naartoe,” bood Hielke aan. Hij droeg de zak naar de Kameleon, waarna ze met z’n drieën de vaart in voeren, naar het meer.

„We zullen Kees ook meenemen,” zei Sietse. „Hij weet misschien het adres van een voddenkoopman.”

Op volle snelheid voer de Kameleon naar de Woudaap. Kees kwam meteen naar de waterkant toen zijn vrienden aanlegden. Hij keek naar de zak in de boot en vroeg: „Wat zit daarin?”

„Oude kleren en vodden,” vertelde Louw. „Weet jij een adres waar ik ze kan verkopen?”

„Bij Zwaagstra aan de overkant,” antwoordde Kees. „O, maar dan ga ik mijn moeder vragen of zij ook nog iets te verkopen heeft.” Hij verdween naar binnen.

„Je hebt hem op een goed idee gebracht, Louw,” vond Hielke. „Kees wil graag snoepcentjes hebben.”

„Maar ik ga het geld niet versnoepen,” verklaarde Louw. „Ik heb het nodig voor mijn fiets, de terugtraprem is stuk.”

„Oei, dat gaat je wel wat kosten,” wist Sietse.

Kees kwam zichtbaar teleurgesteld terug. „Moeder heeft geen

vodden, dus moeten we proberen zoveel mogelijk geld voor deze volle zak te krijgen.”

„Dat ben ik ook echt wel van plan.” Louw knipoogde naar Hielke en Sietse.

„Dus we gaan naar Zwaagstra?” vroeg Sietse en de Kameleon ging weer varen. „Zwaagstra? Die naam heb ik meer gehoord.”

„Joh, dat is de man van die oude boeier,” hielp Hielke hem herinneren. „We zijn er vanmorgen nog geweest.”

„Hm, dat is geen beste,” bromde Sietse. „Als hij niets wil betalen, zetten we de zak langs de weg voor de vuilniswagen.” Op volle snelheid voeren ze over het meer, tot grote ergernis van de zeilers, die bang waren voor een botsing. Maar Sietse zwenkte handig tussen de boten door en zonder ongelukken bereikten ze Jonkersveen. Sietse zag de oude boeier liggen en legde erachter aan.

Hielke ontdekte dat de boeier was ingesmeerd met petroleum. „Zwaagstra levert een gevecht met de houtwormen,” concludeerde hij.

„Moet ik hier bij die mooie bungalow de vodden verkopen?” vroeg Louw verbaasd.

„Je moet naar het pakhuis ernaast,” zei Kees. „De deur staat open. Kom maar mee.”

Ze gingen naar het pakhuis waar Zwaagstra bezig was met het sorteren van diverse soorten lompen.

„Ik heb vodden te koop,” begon Louw meteen.

„Hoeveel kilo?”

„Dat weet ik niet.”

Zwaagstra tilde de zak op en noemde een laag bedrag dat hij ervoor wilde geven.

„Maar u weet niet wat erin zit,” bemoeide Sietse zich ermee.

„Dat maakt geen verschil, jongen.”

„Waarom sorteert u dan alles?” vroeg Sietse.

„Laat dan maar zien wat jullie hebben,” bromde Zwaagstra.

„Als er veel wol bij is, geef ik iets meer.”

De zak werd leeggestort. Er kwamen jurken, uit en vodden. Plotseling greep Sietse de jurken en rende ermee naar de Kameleon.

„Wat doe je?” riep Louw. „Ik wil die kleren verkopen.”

„Ik geef er meer voor dan je van die handelaar krijgt,” antwoordde Sietse.

„De rest heeft geen waarde, neem het maar weer mee,” mompelde Zwaagstra en hij ging weer aan zijn werk.

De vodden werden teruggedaan in de zak en naar de Kameleon gebracht, waar Sietse zat te wachten.

„Jij bent ook een mooie,” begon Hielke tegen zijn broer.

„Nou heeft Louw er niets voor gekregen.”

„Dat komt wel,” wist Sietse. „Ik ga de jurken stuk voor stuk verkopen, dan ontvangen we meer.”

Hij duwde de Kameleon van de wal en legde bij de overkant van het kanaal aan, waar op een erf een vrouw wasgoed van de lijn haalde.

„Hallo, mevrouw,” groette Sietse. „Wilt u een jurkje kopen? We hebben er nog vier over.”

De vrouw kwam nieuwsgierig bij de Kameleon kijken.

„Maar dat is gedragen kleding,” merkte ze teleurgesteld op.

„Dat klopt. Ze zijn van mijn moeder,” antwoordde Sietse.

„De jurken werden haar te klein en nu mag ik ze verkopen.”

De mevrouw bekeek de jurken van alle kanten.

„Ze zijn nog als nieuw, mevrouw,” ging Sietse verder.

„Tegenwoordig zijn er zelfs winkels waar je alleen maar gedragen kleren kunt kopen.”

„Dat weet ik, jongen.”

„Deze jurken zijn spotgoedkoop,” beweerde Sietse. Hij noemde een bedrag. „Daar koop je tegenwoordig alleen maar een badhanddoek voor.”

De mevrouw lachte en vroeg of de jongens even wilden wachten, ze nam twee jurken mee naar binnen.

„Hoe durf je zoveel geld te vragen, Sietse?” vroeg Louw. „Ik

had die jurken aan de voddendoer gegeven.”

„Toevallig heb ik in de krant gelezen dat er veel handel is in gedragen kleren,” legde Sietse uit. „En dat bracht me op het idee om de jurken te koop aan te bieden.”

„Je moet handelaar worden,” vond Kees. „Mijn vader zegt altijd: „Met in- en verkoop kun je meer verdienen dan met werken.”

„Maar ik heb geen hekel aan werken,” merkte Sietse op. „Ha, daar komt die mevrouw terug.”

„Zo jongens,” zei ze vriendelijk. „Ik neem die twee jurken en hier is het geld.”

Louw kreeg een flink bedrag in zijn handen gedrukt. Hij bedankte blij.

De nieuwbakken handelaren hadden nog twee jurken over en gingen op zoek naar een volgende klant. Ze voeren langs de erven, maar toen ze nergens een mevrouw ontdekten, legde Sietse bij een zijstraatje aan en gingen de jongens het dorp in. Bij een willekeurige woning trok Sietse aan de bel. Een jonge vrouw deed open. Vragend keek ze de jongens aan, waarop Sietse haar de twee overgebleven jurken liet zien.

„Kijk mevrouw, deze hebben we voor u te koop en ze zijn nog prima!” Daarna noemde hij de prijs.

De mevrouw dacht er even aan om de jongens weg te sturen,

maar haar nieuwsgierigheid kreeg toch de overhand en ze bekeek de jurken.

„Ze werden mijn moeder te klein,” vertelde Louw. „Daarom mag ik ze verkopen.”

De vrouw stond te wikken en te wegen.

„U kunt de jurken mooier maken, als u het onderstuk van de ene jurk aan het bovenstuk van de andere jurk naait,” suggereerde Sietse.

De vrouw keek hem verrast aan. „Jij moet later modeontwerper worden, want dat is een heel goed idee. Maar dan heb ik maar één jurk, want de overgebleven delen passen niet zo leuk bij elkaar. Ik wil de jurken wel hebben, maar dan moet er wat van de prijs af.” Ze noemde een bedrag.

Louw vond het meteen goed. De mevrouw betaalde en Louw stopte tevreden het geld in zijn zak.

Plotseling stond de veldwachter achter de jongens. „Wat moet dat?” vroeg hij bars. „Lopen jullie hier zonder vergunning te venten? Hebt u iets van die jongens gekocht, mevrouw?”

„Maar het is zijn tante!” Sietse wees naar Louw. „We deden een boodschap voor zijn moeder.”

De vrouw lachte en Louw ook.

„En wat zit er dan in die zak?” vroeg de veldwachter.

„Vodden,” antwoordde Louw. „Kijkt u maar. Die gaan we

verkopen.”

Toen deed Louw iets waar zelfs Sietse met open mond naar stond te kijken. Hij gaf de vrouw een zoen en riep: „Tot ziens, tante.”

„Tot ziens, en doe de groeten aan je moeder,” riep de vrouw de jongens lachend na, die naar de Kameleon renden en vlug wegvoeren.

Louw zat te lachen. „Zo, wat heb ik een hoop geld gekregen. Je bent fantastisch, Sietse! Als jij er niet met de jurken vandoor was gegaan, had ik er bijna niets voor gekregen. Maar ik wil eerlijk met je delen, jij krijgt de helft.”

„Ben je nou helemaal...” protesteerde Sietse. „Je hebt dat geld dik nodig voor de reparatie van je fiets. Mijn vader zal het je straks wel vertellen. En hoe je een vreemde tante zomaar durfde te zoenen, is me een raadsel. Hoe kwam je zo gauw op dat gekke idee?”

„Nou ja,” deed Louw verontwaardigd. „Je maakte zelf de veldwachter wijs dat het mijn tante was en dus moest ik wel doen alsof.”

Vol vrolijkheid over het handige spelletje dat ze gespeeld hadden, voeren ze het meer over naar de smederij.

„Wat hebben jullie een plezier,” merkte Klinkhamer op, toen het stel binnenkwam.

„Ik heb een heleboel geld voor de oude kleren ontvangen,” vertelde Louw. Hij liet het aan de smid zien. „Kan ik daarvoor een nieuw achterwiel met remnaaf krijgen?”

Dat kon Klinkhamer voor die prijs niet leveren, maar hij

wilde wel voor dat geld een remnaaf in het achterwiel zetten. Louw was allang blij dat zijn fiets gemaakt kon worden en vroeg aan de tweeling of ze met de Kameleon naar zijn huis konden varen om hem op te halen. Louw haalde zijn fiets uit het schuurtje en tilde hem aan boord. De fiets werd naar de smederij gebracht waar hij voorlopig in een hoek werd gezet, want Klinkhamer had er nog geen tijd voor.

„Zullen we nu gaan zwemmen?” stelde Sietse voor. Dat vonden ze allemaal een goed plan. Ze voeren weer het meer op en gingen eerst naar de Woudaap; Kees moest nog een handdoek halen.

Moeder Dijkstra, die in de keuken was, riep dat Kees wel een handdoek uit de kast mocht pakken. Gewapend met een keurig gevouwen handdoek, die heerlijk naar zeep rook, stapte Kees weer in de Kameleon. De vrienden voeren naar een plaats aan de Polderdijk waar ze geregeld gingen zwemmen. Algauw spartelde het hele stel in het water en werd er druk gezwommen en gedoken. Ten slotte raakten ze moe en na zich te hebben afgedroogd, gingen ze in het zonnetje liggen luieren.

Sake Kramer, alias Ekas Remark, kwam op zijn fiets aanrijden. Bij de jongens stapte hij af en raapte iets op. Louw zag iets met dezelfde kleur bij de rietkraag liggen en

ontdekte dat het een briefje van vijftientig was. „Kijk Sake, hier heb ik er nog een.”

Sake nam het briefje aan. „Nog een erbij. Dan heb ik er vijf!” Daarna vond Kees ook nog een vijftientigje. Hij lag er bovenop zonder het te weten.

„Bedankt,” zei Sake.

„Je moet beter op je geld passen,” vond Sietse. „Je bent geen beste verzekeringsagent als je de briefjes zomaar laat vliegen.”

„Maar ze kunnen niet ver vliegen,” beweerde Sake. „Dat weet ik nu zeker, want ze lagen hier vlak bij elkaar.”

„Je was wel mooi een flink bedrag armer geweest als de briefjes in het meer waren gewaaid,” merkte Hielke op. „Je hebt geluk gehad, Sake.”

„Maar ik ben hier ook niet gekomen om ongelukkig te worden,” lachte Sake. „Nog bedankt, vrienden.”

Sake fietste naar het dorp en de jongens begonnen zich aan te kleden. Er kwam weer een fietser aan. Het was Dijkstra, hij fietste zo hard als hij maar kon en riep iets.

„Ik weet het niet, Kees,” zei Louw, „maar zo opgewonden als jouw vader doet, voerspelt niet veel goeds. Heb je thuis iets uitgehaald?”

„Ik heb niets gedaan,” beweerde Kees heel nadrukkelijk. „Ik weet echt van niets.”

„Waar is het geld?” brulde Dijkstra, terwijl hij van zijn fiets sprong. „Waar is het, slaapkop? Het zat in de handdoek die jij uit de kast hebt meegenomen.”

„Ik... ik...,” stotterde Kees, terwijl hij zijn handen afwerend boven zijn hoofd hield om een eventuele draai om zijn oren op te vangen. Ineens begon Sietse luid te lachen.

„Wat valt er te lachen?” riep Dijkstra kwaad.

„We hebben briefjes van vijftientig aan Sake Kramer gegeven, omdat we dachten dat hij ze verloren had,” lachte Sietse.

„Hoeveel?” vroeg Dijkstra gespannen.

„Vijf,” antwoordde Kees.

„Houd jij je mond,” riep Dijkstra. „Je hebt ons weer een barre streek geleverd.” Toen vroeg hij aan Sietse: „Waren het er vijf?”

„Het is zoals Kees zegt,” knikte Sietse.

„Gelukkig,” zuchtte Dijkstra opgelucht. „Dan is alles terecht. Dat wil zeggen als Sake Kramer het teruggeeft. Maar dat zal ik hem wel even inpeperen. Hoe durft hij zich andermans geld toe te eigenen? Met mij is hij nog niet klaar!” Dijkstra sprong op zijn fiets en reed zo vlug mogelijk terug.

„Kom jongens, we gaan er achteraan,” besloot Sietse.

Ze sprongen in de Kameleon en voeren op volle snelheid

Dijkstra achterna.

Op de dijk bij de boerderij van Jellema stond Sake met Gerben te praten.

„Ik heb vijf briefjes van vijftwintig,” vertelde Sake. „Ze lagen bij de jongens, die aan het zwemmen waren. En nu zag ik Dijkstra er heel hard heen fietsen. Vermoedelijk is het zijn geld, want hij deed zo opgewonden.”

„Ha ha,” lachte Gerben. „Kijk, daar komt de wielrenmolenaar terug.”

„Dan hebben de jongens hem zeker verteld dat ik het geld heb,” begreep Sake.

„Geef het aan mij,” stelde Gerben voor. „Dan kunnen we lachen.”

Sake aarzelde, maar gaf toen de vijf briefjes aan Gerben, op voorwaarde dat hij Dijkstra niet onnodig mocht plagen.

De Kameleon legde al aan bij de boerderij, want de boot kon de grote bocht afsnijden, die Dijkstra gewoon moest fietsen.

De jongens renden naar Sake en Gerben, met Kees voorop.

„Hé Sake, waar zijn de biljetten? Het geld is van mijn vader.”

Daar kwam Dijkstra al aan. In zijn haast viel hij bijna van zijn fiets. Struikelend stond hij voor Sake stil. „Geef hier! Ik wil mijn geld terug!”

Sake schudde zijn hoofd. „Dat heb ik niet.”

„Dat heb je wel!” riep Dijkstra dreigend. „Je hebt het van de jongens gekregen.”

„Dat is waar,” beaamde Sake. „Maar ik heb het aan Gerben gegeven.”

„Aan Gerben?” herhaalde Dijkstra hevig verontwaardigd.

„Wat moet die koeiendrijver met mijn geld? Geef op, varkensmester, schapenkop... en...”

Lachend gaf Gerben hem de biljetten en hielp Dijkstra toen heel bereidwillig bij het bedenken van nog meer scheldwoorden, die de driftige molenaar zonder nadenken herhaalde, zoals: „Uilskuiken, grote hark, boerenkinkel, vlegel, malle molenaar...”

Dat laatste herhaalde Dijkstra niet, hij zweeg en werd kalmer.

„Ja ja, Dijkstra,” begon Sake, „dat lucht op, hè? U hebt wel in spanning gezeten, maar het is allemaal goed afgelopen. Hoe kwam dat geld daar nu in het gras terecht?”

„Mijn lieve zoon heeft het rondgestrooid, de slaapkop.”

Dijkstra keek kwaad naar Kees.

„Maar ik weet van niets,” protesteerde Kees verontwaardigd.

„Ik heb dat geld helemaal niet aangeraakt.”

„Wel waar! Het zat in de handdoek die je uit de kast hebt meegenomen.”

„Maar meneer Dijkstra,” riep Sake bestraffend, „wie bewaart

er nu bankbiljetten tussen de handdoeken in een linnenkast?
Als je zoiets doet, vraag je toch zeker om moeilijkheden?”
„Waar bemoei jij je mee?” Dijkstra werd kwaad. „Jij bent een vriend van Gerben, dat zegt me genoeg. Ik wil geen woord meer aan jullie verspillen, klungels!”
Hij pakte zijn fiets en reed in één ruk door naar het dorp, waar hij het geld naar de bank bracht.
„Nou Kees, je hebt ongewild voor sensatie gezorgd,” lachte Gerben. „Ga thuis maar weer gauw in de linnenkast kijken. Wie weet hoeveel geld je nog vindt tussen de theedoeken, handdoeken, lakens en slopen.”
„Aan jou wil ik geen woord meer verspillen, klungel!” zei Kees en daar moesten ze allemaal om lachen.
„Bij de marine hebben we ook eens zoiets beleefd,” vertelde Sake. „Op een zeker ogenblik miste de hofmeester drie duizendjes. Er werd overal aan boord gezocht, maar het geld bleef spoorloos. De hele bemanning moest aantreden en de kapitein bulderde dat niemand met het weekend verlof kreeg, als dat geld niet boven water kwam.”
„Lag het dan in het water?” vroeg Gerben.
„Zeur niet,” gaf Sake als antwoord. „Moet je mijn mooie verhaal weer bederven? Koeiendrijver, varkensmester, schapenkop, enzovoort.”

„Vertel verder, Sake,” drong Kees aan. „Hoe liep het af?”
„We stonden in vier rijen stram in de houding op het dek,” vervolgde Sake. „En de kapitein vroeg aan de hofmeester of hij onder de bemanningsleden iemand kon aanwijzen, die misschien iets met de verdwijning van het geld te maken had. De hofmeester keek de rijen langs en krabde zich besluiteloos achter een oor, waarbij hij zijn uniformpet iets oplichtte.”

„En toen kwamen de briefjes van duizend uit de pet,” wist Gerben.

„Inderdaad! Maar hoe weet jij dat?” vroeg Sake.

„Ik diende ook op diezelfde torpedojager,” beweerde Gerben.

„We gaan,” riep Sietse plotseling. „Laten die twee klungels samen maar verder fantaseren. Er is toch geen woord van waar.”

De jongens renden naar de Kameleon en gingen weer varen. Een kleine motorboot met een kajuit erop, kruiste voor hen langs. Er waren drie jonge mannen aan boord, die naar onze vrienden wenkten. Sietse liet de Kameleon keren en voer op een afstandje naast de motorboot die de naam Lena droeg. „Hallo,” werd er geroepen. „Kunnen we bij die boerderij eieren en melk kopen?”

„Jawel,” antwoordde Kees. „Verse eieren en verse melk voor niet te veel geld.”

„Goed zo. Het is zeker een rijke boer?”

„Ja,” antwoordde Sietse. „Jellema bezit een mooie cent, die hij alle dagen poetst met koperpoets!”

Wat de anderen daarop antwoordden, konden de vrienden niet verstaan, want de Kameleon voer alweer verder. Ze gingen langs het eiland naar de zogenaamde Doolhof, die bestond uit vele kleine eilandjes begroeid met riet, struikgewas en allerlei planten. Het was er verboden terrein; diverse soorten vogels hadden er hun broedplaats en alleen de leden van de natuurbescherming hadden er vrije toegang. De Kameleon voer langs de eilandjes, totdat Sietse de motor uitzette. „Horen jullie ook iets?”

Allemaal luisterden ze nu aandachtig.

„Ja,” knikte Louw. „Het is alsof er iemand om hulp roept.”

Ze bleven luisteren en hoorden toen duidelijk hulpgeroep.

„We gaan kijken.” Sietse stuurde de boot tussen de eilandjes.

„Hé, we mogen hier niet komen van de politie,” waarschuwde Kees.

„Dan zetten we jou wel aan wal,” zei Sietse.

Maar Kees bleef liever aan boord. Om alleen in een weiland achter te blijven, trok hem niet zo aan.

In de ondiepe geulen tussen de eilandjes kon de motor van de Kameleon geen dienst doen. De waterplanten zouden verward raken in de schroef. Door aan het riet en de struiken te trekken, schoven de jongens hun boot steeds verder de Doolhof in. Af en toe vloog er een vogel verschrikt op en een eend protesteerde luid kwakend tegen de indringers. Ze hoorden geen hulpgeroep meer en de jongens stopten. Ze overlegden of ze nog verder zouden gaan of beter konden terugkeren.

„Ik geloof dat hier niemand is,” zei Hielke. „Laten we maar teruggaan, voordat de politie ons betrapt.”

„Ik weet het niet.” Sietse riep hard: „Is hier iemand?”

Meteen kwam er antwoord: „Ja. Help! Ik zit vast!”

Het klonk zo dichtbij, dat Kees ervan schrok. „Horen jullie dat? Die man zit vast. Door dieven vastgebonden! Ze kunnen onverwachts terugkomen en dan grijpen ze ons ook.”

Louw lachte en Sietse trok de Kameleon langs twee eilandjes. Bij het volgende eilandje lag een bootje tussen het riet.

„Daar moeten we zijn,” wees Hielke.

„Wees wel voorzichtig,” waarschuwde Kees.

Sietse trok de Kameleon naast het roeibootje en riep: „Waar bent u?”

„Ja! Hier!” De stem klonk de jongens bekend in de oren.

Sietse sprong op de kant en baande zich een weg door het struikgewas. Toen riep de onbekende stem: „Ha, Sietse Klinkhamer. Ik ben ontzettend blij dat ik je zie. Je moet wat meer naar links.”

Ineens zag Sietse een man tussen de struiken, die zich niet kon bevrijden. Het was meneer Zandstra, hun onderwijzer. De grond was onder zijn voeten weggezakt in het water en nu hing hij vastgeprikt aan de takken tussen de struiken. Hij had geprobeerd zich omhoog te trekken, maar het enige wat hij daarmee bereikte, was dat de takken door zijn kleren staken en hem nog vaster hielden.

„Ben je alleen, Sietse?” vroeg meneer Zandstra.

„Nee meneer, mijn vrienden zijn er ook. Hé jongens, kom eens hier! Meneer Zandstra zit vast tussen de struiken,” riep Sietse. Bij het horen van de naam Zandstra, durfde Kees wel te helpen. Voor de meester wilde hij graag extra zijn best doen en voordat meneer Zandstra hem kon waarschuwen, had Kees al een nat pak. Hij kwam te dicht aan de waterkant zodat de grond ook onder zijn voeten weeggleed en hij in het water viel.

Louw begon te lachen, maar hield zich gauw in toen hij het kwade gezicht van Kees zag, die kletsnat op de wal klom. Hielke en Sietse maakten ruimte rond meneer Zandstra door

takken weg te breken. Louw en Kees kwamen helpen, totdat er genoeg ruimte achter hun onderwijzer was gemaakt.

„Laat u zich maar achterovervallen, meneer,” raadde Hielke aan.

Meneer Zandstra probeerde het, maar het lukte niet, hij zat nog steeds vast. De ongeduldige Sietse gaf een ruk aan de onderwijzer, waardoor meneer Zandstra achteroverviel. De jongens ving hem op en trokken hem uit de struiken.

Daarbij liepen de kleren van meneer Zandstra flinke scheuren op, maar dat was bij de prijs van de vrijheid inbegrepen, merkte hij lachend op.

„Tja jongelui, ik ben nogal nieuwsgierig naar alles wat groeit en bloeit. Maar soms wordt de nieuwsgierigheid gestraft, dat heb ik nu ervaren. Maar dankzij jullie is alles goed afgelopen, bedankt. En nu moet ik gauw naar huis.”

De Kameleon en het bootje van meneer Zandstra werden zo snel mogelijk langs de eilandjes gevaren. Op het meer koppelde Hielke de roeiboot naast de Kameleon vast, waarna ze vlug verder voeren.

„We moeten eerst Kees thuisbrengen,” zei meneer Zandstra. „Die arme jongen is drijfnat.”

„Ik ga nog niet naar huis,” protesteerde Kees. „Misschien kan ik mijn kleren drogen bij de boterfabriek.”

„Aha, je durft niet naar huis,” begreep de onderwijzer.

„Wacht, ik zal je een briefje meegeven voor je vader.”

Terwijl de boten naar het dorp voeren, schreef meneer Zandstra op een velletje papier uit zijn agenda dat Kees heel goed had geholpen om de meester te redden uit zijn netelige positie. Toen het briefje klaar was, voeren de boten al onder de brug door en legden aan bij het Raadhuisplein. Meneer Zandstra bedankte de vrienden nog een keer voor de hulp en liep toen haastig het plein over. De jongens keken hem na met een mengeling van verbazing en vrolijkheid. Uit een scheur in zijn broek had meneer Zandstra een stuk van zijn hemd hangen en dat was geen gezicht.

„Laat hem maar lopen,” vond Sietse. „Hij is toch al bijna thuis.”

De ongewilde vertoning zou verder onopgemerkt zijn gebleven, als niet toevallig Antje Stoker had staan kijken. Schaterend van het lachen, riep ze: „De meester heeft een staart! De meester heeft een staart!!!”

Meneer Zandstra ontdekte wat er aan de hand was en verdween gauw zijn huis in. Toen durfden de jongens pas hardop te lachen. Nog nalachend voeren ze naar het meer en daarna naar de Woudaap. Dijkstra kwam het schuurtje uit toen de Kameleon aanlegde. Hij zag meteen dat Kees in het

water had gelegen.

„Wel alle...!“ begon hij. „Is het weer zo laat? Moest je weer in het water vallen, grote slaapkop. Wanneer word je eens net zo handig als je vrienden? Je moet...”

Kees gaf zijn vader het briefje.

„Wat is dat?“ Dijkstra begon te lezen. „Dat is een wonder. Het is voor het eerst in al zijn schooljaren dat Kees een bewijs van goed gedrag van de meester krijgt! Kom Keesie, trek gauw droge kleren aan en vertel me alles.“ Dijkstra sloeg een arm om hem heen en heel kameraadschappelijk verdwenen vader en zoon in de molen.

„Kees heeft weer geluk,” lachte Louw.

„Als hij voor het afdrogen maar niet weer een verkeerde handdoek uit de kast haalt,” hoopte Sietse.

„Nou, daar zal hij voortaan toch wel op letten?“ veronderstelde Hielke. Hierna voeren de vrienden vrolijk naar huis.

HOOFDSTUK V

Zwart krijgt het nog drukker
De jongens gaan op speurtocht

's Avonds kwam veldwachter Zwart de smederij binnen. Hij was niet erg te spreken, want zijn groet was nauwelijks verstaanbaar.

„Ook goedenavond,” groette Klinkhamer joviaal.

„Goedenavond, meneer Zwart,” riepen Hielke en Sietse, die bezig waren het achterwiel uit Louw zijn fiets te halen.

Zwart kwam even kijken en vroeg, terwijl hij de jongens scherp aankeek: „Hebben jullie duivenvoer gestrooid?”

„Wij hebben geen duiven,” vertelde Sietse.

„Dat vroeg ik niet,” bromde Zwart. „Hebben jullie duivenvoer gestrooid? Ja of nee?”

„Nee!” Sietse werd kwaad.

„Welnee,” antwoordde Hielke rustig. „Wat moeten wij met duivenvoer als we geen duiven hebben?”

„Jullie zouden er best een flauwe grap mee uitgehaald kunnen hebben, door het voer te strooien op een plaats waar het niet thuishoort,” zei Zwart. „En ik vermoed dat jullie er

wel meer van weten.”

Klinkhamer, die alles met stijgende argwaan had aangehoord, begon te geloven dat zijn zoons weer een streek hadden uitgehaald. Hij vroeg aan Zwart wat er gebeurd was.

„Ik zou het ook wel eens willen weten,” zei Sietse. „U kunt ons wel overal de schuld van geven, maar wij hebben niets gedaan!”

„Iemand heeft duivenvoer in mijn tuin gestrooid,” vertelde Zwart. „Het gras ligt ermee bezaaid en een grote groep duiven strijkt er telkens op neer. Wie zulke streken uithaalt, is niet goed wijs.”

„En waarom hebben ze dat voer in uw tuin gestrooid?” vroeg Sietse. „Hebt u misschien iemand een bekeuring gegeven, die nu wraak wil nemen?”

„Dat is nog niet zo’n gekke vraag van Sietse,” vond Klinkhamer. „Wie kan er kwaad op u zijn?”

Zwart haalde zijn schouders op en zei dat hij het niet wist.

„Misschien weet Gerben het,” probeerde Hielke.

Gerben stapte juist van zijn fiets en kwam de smederij binnen. Hij had een ketting van de melkmachine bij zich, die gerepareerd moest worden. „Er is geen haast bij, Klinkhamer. We hebben een reserveketting.”

Zwart deed een stap naar voren en ging vlak voor Gerben

staan. „Wat heb jij in mijn tuin gestrooid, bizarre grappenmaker?”

Gerben keek de veldwachter verbaasd aan. „Kwast.”

„Kwast?” bulderde Zwart. „Durf jij mij een kwast te noemen? Daarvoor kan ik je een bekeuring geven.”

Maar toen kwam de hond van Gerben binnen. Hij sprong kwispelend tegen de veldwachter op.

„Hier, Kwast!” commandeerde Gerben.

Zwart keek verbaasd. „Is die hond van jou?”

„Inderdaad,” antwoordde Gerben. „Dit is Kwast, een superspeurder.”

„Maar hij mag niet loslopen,” begon Zwart.

„Dat weet ik,” knikte Gerben. „Maar ik heb hem nog maar net en ik moet nog een halsband en een riem voor hem kopen. Ik heb geprobeerd hem op mijn fiets mee te nemen, maar Kwast wil niet op de stang zitten. Dus is hij netjes met me meegelopen.”

„En je moet hondenbelasting betalen,” ging Zwart onverstoorbaar verder.

„Ook dat is me bekend,” gaf Gerben als antwoord. „Morgen ga ik meteen naar het gemeentehuis. En wat heb ik in uw tuin gestrooid, zei u?”

„Jij weet natuurlijk van niets,” mopperde Zwart. „Maar die

vriend van jou, Sake Kramer, zou die meer weten?”

„Dat kunt u het beste aan hem zelf vragen,” meende Gerben.

„Daar komt hij. Hé, Ekas! Kom even hier! Meneer Zwart heeft een appeltje met jou te schillen.”

Sake kwam binnen en vroeg aan Zwart: „Hebt u duiven? Uw tuin zag er zwart van. Er waren er wel zestig!”

„Ha ha,” lachte Gerben. „De tuin van Zwart zag zwart! Dat is weer een echte grap van Ekas.”

„Je weet drommels goed waarom er duiven in mijn tuin zitten, Sake Kramer, wantje hebt zelf vijf kilo duivenvoer gekocht in de winkel van Zijlstra. Of wil je dat ontkennen?”

Zwart keek Sake aan met fonkelende ogen van kwaadheid.

„Dat klopt,” zei Sake rustig. „Ik heb daar inderdaad vijf kilo duivenvoer gekocht.”

Klinkhamer, Gerben en de jongens volgden vol spanning het verloop van dit gesprek. Ze keken naar Sake, die verbaasd vroeg: „Wat is er? Heb ik een misdaad gepleegd?”

„Jij hebt dus het voer in mijn tuin gestrooid.”

„Welnee,” protesteerde Sake lachend. „Ik heb nergens voer gestrooid, want dat voer was niet voor mij. Het was voor een klant.”

„En wie is die klant?” Zwart werd ongeduldig.

„Dat wordt moeilijk,” aarzelde Sake. „Ik weet niet of die klant

erop gesteld is dat zijn naam genoemd wordt.”

„En als ik jou verplicht om die naam te noemen?” drong Zwart aan.

„Dan zal ik eerst een advocaat moeten raadplegen, want ik weet niet of ik verplicht ben om die naam te noemen.”

„In ieder geval ben je medeplichtig. Jij hebt het voer geleverd, dat in mijn tuin ligt,” beweerde Zwart.

„Dat valt niet te bewijzen,” verdedigde Sake zich. „Ten eerste heb ik niet alleen voer geleverd, maar bracht ik het voor die klant mee met nog meer boodschappen uit de winkel. Ten tweede, hoe kunt u weten dat het voer uit de winkel hetzelfde is als wat er in uw tuin ligt? U kunt niet bewijzen dat ik iets te maken heb met die duiven en laat ik er meteen heel duidelijk aan toevoegen dat ik er ook beslist totaal niets mee te maken wil hebben! O zo.” Bij die laatste woorden gaf Sake met een hamer een klap op Klinkhamers werkbank.

„Woef woef,” blafte Kwast.

„Hm,” bromde Zwart, waarna hij de smederij verliet.

„Het is weer wat moois,” vond Klinkhamer. „Wie doet er nu zoiets? Zwart is een beste veldwachter en verdient meer respect.”

„Tja,” stemde Gerben in. „En hij is juist zo trots op zijn tuin. Het is eerlijk gezegd een misselijke streek.”

Sietse legde zijn gereedschap neer en rende Zwart achterna. „Meneer Zwart, we willen u wel helpen om dat voer op te ruimen.”

„Dat is niet nodig, Sietse. De duiven eten alles wel op. Maar als je ooit iets ontdekt van iemand die kippen loslaat, een touw over de weg spant en duivenvoer strooit, waarschuw me dan, wil je?”

„Dat zal ik doen.” Sietse rende terug naar de smederij, waar Gerben hem vroeg wat hij met Zwart had te smoezen.

„Zwart denkt dat het voer gestrooid is door dezelfde persoon die de kippen van Geertsma losliet en die ook het touw over de weg spande.”

„Dan loopt er hier zeker een maniak rond,” dacht Sake.

„Dat is best mogelijk,” knikte Klinkhamer. „We hebben hier ook iemand gehad, die het dorp in rep en roer bracht door overal biljetten met — TE KOOP — erop aan te plakken.”

„Ja, we wonen in een gezellig dorp,” was Gerben het eens. „Je beleeft hier steeds iets anders.”

„Dat klopt,” wist Sake. „Ik ben hier nauwelijks een week en de veldwachter verdenkt me al van baldadigheid.”

„Maar voor wie haalde je nou dat duivenvoer?” wilde Gerben weten.

„Voor de burgemeester. En die strooide het van onder zijn

hoge hoed in de tuin van Zwart. Begrepen, koeiendrijver? En ga je nu mee naar je hondenhok?”

„Ja. Kom, Kwast.” Gerben en Sake gingen naar huis en Hielke fluisterde tegen zijn broer: „Ik weet voor wie Sake het duivenvoer meenam.”

„Ik ook,” fluisterde Sietse. „Voor Antje Stoker. Zwart was nogal kwaad op haar vanwege dat tasje. Dat vond Antje niet prettig en dus denk ik dat zij het voer strooide.”

Toen de jongens die avond in bed lagen, zei Sietse: „Hoe kwam Antje op het idee om voer in de tuin van Zwart te strooien? Ze heeft wel vreemde streken! Ik zou vannacht wel eens willen gaan kijken of ze nog meer gekke dingen gaat uithalen.”

„Meen je dat? Ga je echt?” vroeg Hielke.

„Ja,” zei Sietse. „Ga je mee?”

Als echte tweelingbroer ging Hielke natuurlijk mee.

Ze wachtten tot hun ouders naar bed waren gegaan. Het werd nu overal stil. De jongens bleven in bed liggen, totdat de torenklok twaalf uur sloeg. Toen stonden ze op en trokken hun overalls aan. Geruisloos gleden ze langs de trapleuning naar beneden en gingen door de keukendeur naar buiten. Ze liepen langs de smederij en tuurden langs de weg. Er was niemand te zien en sluipend langs de heg die om de tuin van

de dokter stond, trokken ze naar het dorp. Ze waren nu vlak bij het huis van veldwachter Zwart en bleven staan. Oplettend keken ze rond.

Bij het huis was geen onraad, dus trokken ze verder naar het Raadhuisplein. Door af en toe in een portiek te wachten bleven ze onopgemerkt. En dat was heel verstandig, want wie liep daar over het plein? Veldwachter Zwart! Hij ging naar het gemeentehuis. Zodra hij binnen was, rende de tweeling het plein over naar de straat waar Antje woonde.

Voor haar huis was een tuintje waarin aan één kant wat struiken stonden. Dat vonden Hielke en Sietse een geschikte plaats om zich te verschuilen.

Vlug verdwenen ze achter de struiken, waar ze tot hun schrik door een man werden gegrepen, die fluisterde: „Ik ben Ekas Remark. Ik zal jullie bij de politie inleveren als loslopend vee!”

„Dus je haalde duivenvoer voor Antje?” fluisterde Sietse, die meteen van zijn schrik bekomen was.

„Jij mag nooit meer raden. Maar wist ik dat die Antje er zulke streken mee uit zou halen?”

„Weet je zeker dat Antje het voer strooide?” vroeg Hielke.

„Nee, daarom ben ik hier om te kijken of Antje er inderdaad op uitgaat om vreemde streken uit te halen.”

„Pas op,” waarschuwde Sietse. „Er komt iemand!”

Langs de straat liep veldwachter Zwart. Hij keek oplettend om zich heen, maar de vrienden zag hij niet. Toen verdween hij het terrein van de boterfabriek op.

„Zeg jongens,” fluisterde Sake, „blijven jullie hier de wacht houden, dan ga ik even achter het huis kijken.”

Sake klom over een lage schutting, terwijl Hielke en Sietse op hem bleven wachten. Zwart kwam alweer terug, hij wandelde langzaam naar het plein.

„Zwart loopt te luisteren,” fluisterde Hielke. „Als Sake nu over de schutting klimt, zal Zwart het kunnen horen.”

Maar het duurde nog een hele tijd, voordat Sake terugkwam.

„Nou jongens, we kunnen wel naar huis gaan. Antje is er niet.”

„Hoe weet je dat?” vroeg Sietse.

„Ik heb door alle ramen gekeken, maar er is geen spoor van een levend wezen te bekennen.”

„Maar als Antje niet thuis is, waar is ze dan?” vroeg Sietse zich af.

„Dat moet Zwart maar uitzoeken,” vond Sake. „We gaan proberen om onopgemerkt naar huis te gaan. Om Zwart te misleiden heb ik een plannetje bedacht.”

Sake had een stuk touw bij zich, waarvan hij het ene eind aan

de deurkruk vastbond en het andere eind aan een paaltje van het tuinhekje. Over dat lijntje begon hij meegebrachte kranten te hangen, en Hielke en Sietse hielpen hem daarbij. Toen alle kranten over het touw hingen, zei Sake: „Dat is nog eens een mooie lijn vol wasgoed. En nu gaan we langs de boterfabriek en over het erf van Geertsma. De kippen konden op het fabrieksterrein komen, dus kunnen wij daar ook langs. We gaan door de Achterstraat naar het plein en dan gauw naar huis.”

„Maar Zwart staat op het plein,” wist Sietse.

„Ik lok hem wel weg,” beloofde Sake. „Kom op, we gaan.”

Vlug staken ze de weg over naar de boterfabriek.

„Gaan jullie nu alvast naar het erf van Geertsma,” raadde Sake aan en hij liep terug naar de weg.

Daar floot hij op zijn vingers.

Zwart reageerde meteen en liep de straat weer in waar Antje woonde. Sake rende naar de jongens en daarna ging het drietal langs de Achterstraat naar het Raadhuisplein. De ouders van Sake woonden naast de bakker aan het plein, dus was hij zo thuis.

„Tot ziens, jongens, en mondjies dicht,” fluisterde hij bij het afscheid. Hielke en Sietse renden langs de straat naar het meer en zo verder naar de smederij. Ze gingen door de

keuken weer naar binnen.

Intussen stond Zwart bij Antje Stoker aan de bel te trekken. Hij wilde weten wat die mooie waslijn te betekenen had, die hij voor haar huis had ontdekt. Maar Antje deed niet open, ze was immers niet thuis.

Terwijl Zwart nog in de omgeving van Antjes woning liep te speuren, kropen Hielke en Sietse onder de wol en sliepen algauw, alsof ze van de prins geen kwaad wisten.

De volgende morgen liepen op het Raadhuisplein drie hele dikke varkens. Gerben ontdekte ze toen hij op weg ging naar de boerderij. Hij belde aan bij het huis van Zwart om te melden dat hij loslopend vee in het dorp had gezien, maar het duurde vrij lang voordat de veldwachter verscheen.

Zwart had natuurlijk de hele nacht dienst gedaan en was nog maar net in slaap toen Gerben aanbelde.

Terwijl Zwart nog slaapdronken naar zijn kleren zocht, riep Gerben door de brievenbus: „Hé, komt er nog wat van? Het hele plein is versperd door een kudde varkens.”

Nadat Gerben nog een keer had aangebeld, hoorde hij eindelijk gestommel op de trap. „Daar komt hij,” bromde hij. „Maar waar bemoei ik me eigenlijk ook mee? Ik ga ervandoor, mijn koeien gaan voor de varkens.” Hij sprong op zijn fiets en reed snel naar de Polderdijk.

Zwart rukte kwaad de deur open en wilde tegen de rustverstoorder uitvaren, maar er was niemand te zien. Hij liep naar het midden van de weg en keek in de richting van het meer. Daar was geen mens. Toen keek hij naar het dorp en zag bij het begin van het plein een groot varken lopen.

„Nou, dat is weer wat nieuws,” mopperde Zwart. Hij haalde zijn fiets en reed naar het plein.

Daar probeerde hij met zijn voorwiel het varken terug te drijven, maar het logge dier trok zich er niets van aan. Het had zijn zinnen gezet op de tuin van de burgemeester. Zwart werd kwaad. Hij stalde zijn fiets tegen een lantaarnpaal, liep kordaat naar de dikzak en greep hem bij zijn grote oren. De krulstaart begon luid te schreeuwen en week achteruit, want een varken doet alles tegendraads. Trek je aan zijn staart dan gaat hij vooruit, maar trek je aan zijn oren dan gaat hij achteruit.

„Vooruit! Wegwezen!” bulderde Zwart. Voeg daarbij het geschreeuw van het varken en het valt te begrijpen hoe dat spektakel de hele buurt wakker maakte.

De mensen kwamen met verschrikte gezichten voor de ramen kijken. Ook de burgemeester kwam poolshoogte nemen en toen hij zag dat zijn veldwachter een weerbarstig varken probeerde te verdrijven, belde hij de slager en vroeg hem of hij Zwart wilde gaan helpen. Dat wilde de slager met alle plezier doen. Maar toen hij naar buiten keek en op het plein nog twee grote varkens zag lopen, zei hij tegen zijn vrouw: „Tjonge, daar lopen me toch een hoop kilo's speklappen, dat het niet mooi meer is. Het hele dorp kan er wel drie maanden van leven.”

„Van wie zijn ze?” vroeg zijn vrouw. „Van veldwachter Zwart?”

De slager moest lachen. „Welnee, zo dik zit Zwart niet in het spek. Maar ik zal hem helpen, hij weet zich natuurlijk geen raad met die dieren en ze zijn sterk en kunnen gemeen bijten. En omdat we maar één veldwachter hebben, kunnen we die niet door de varkens laten opvreten!”

De slager had zijn kleren aangetrokken en gewapend met een stevige wandelstok, die hij ook altijd meenam naar de veemarkt, ging hij gauw naar Zwart.

Zwart was erg blij dat de slager kwam helpen. „U komt als geroepen!”

„Dat klopt,” antwoordde de slager. „Ik ben geroepen door de burgemeester.”

„Juist.” Zwart keek naar de burgemeesterswoning, maar zag niemand.

De slager bekeek het merkteken dat het varken in een oor droeg. „Deze varkens zijn van boer Heida. Belt u hem maar, dan kan hij ze komen halen.”

„Dat zal ik doen.” Zwart ging meteen het gemeentehuis binnen om boer Heida te bellen.

De slager dreef de varkens naar een hoek van het plein en daar bleef hij samen met Zwart wachten op de komst van Heida.

De boer en zijn knecht kwamen al gauw opdagen en Heida zei verontwaardigd tegen Zwart: „Iemand heeft het hek van het weiland opengezet. Op zo’n manier kan het vee niet meer veilig in de wei lopen. Wie doet er zo onverantwoordelijk?”

„Dat zullen we uitzoeken,” beloofde Zwart. „Maar u moet het hek met een ketting en een slot afsluiten. Dan blijven ons zulke verrassingen bespaard.”

„Dat was ik al van plan,” knikte Heida. Met zijn knecht dreef hij de varkens terug naar het weiland.

Zwart bedankte de slager voor de hulp en ging terug naar huis. De vraag wie er in het dorp zulke vreemde streken uithaalde, hield hem volledig in de greep.

Om half negen kwam Zwart de smederij binnen. Hij wist dat Gerben om die tijd naar huis ging en dan vaak even een praatje in de smederij maakte.

Het viel Klinkhamer op dat Zwart er nogal vermoeid uitzag.

„Hoe gaat het, Zwart? Nog steeds last van duiven?”

„Gelukkig niet. Het voer is op en nu zie ik ze niet meer. Maar vannacht heeft iemand het hek van boer Heida zijn weiland opengezet en liepen er opeens drie van die dikke varkens van hem over het plein. O, wacht! Daar is Gerben.”

Zwart liep naar de deur. „Hallo, Gerben. Wacht even!”

Gerben zwenkte naar de smederij, sprong van zijn fiets en riep: „Goedemorgen, meneer Zwart Hier is uw vriend Zonderland.”

„Hm, heeft vriend Zonderland vanmorgen als een Zonderling door mijn brievenbus staan brullen?”

„Inderdaad! Ik kwam even melden dat er varkens in het dorp losliepen. Want gevonden voorwerpen moet je bij de politie inleveren, nietwaar? Hebt u de varkens al gevangen of moet ik u even helpen?”

„Nee broer, jouw hulp is al meer dan voldoende geweest. Ik

hoop niet datje nog eens zo ordinair door mijn brievenbus gaat staan schreeuwen, want dat neem ik niet. En heb jij toevallig iemand gezien die de varkens naar het plein dreef?” „Het spijt me, maar ik heb niets gezien,” antwoordde Gerben. „Of was het je grote vriend Sake, die deze streek uithaalde?” informeerde Zwart.

„Nee maar! Hoe kunt u zoiets van Sake denken?” „Omdat hier sinds zijn komst allerlei gekke dingen gebeuren,” merkte Zwart op. „Ik zal dat heerschap in de gaten houden. Hij had ook dat duivenvoer gekocht.” „Maar dat was voor iemand anders,” bemoeide Sietse zich ermee.

„Juist. Weten jullie daar misschien meer van?” Zwart keek de jongens vorsend aan.

Hielke haalde zijn schouders op.

Op dat moment kwam Antje Stoker binnen. „Is meneer Zwart hier?” begon ze opgewonden.

„Blijft u maar kalm,” zei Zwart. „Ik weet waarvoor u komt. Iemand heeft een waslijn in uw voortuintje gespannen.”

„Ja! En hebt u hem meteen opgepakt?” vroeg Antje.

„Ik weet nog niet wie het gedaan heeft,” antwoordde Zwart

„Maar er loopt hier iemand rond, die kennelijk behoefte heeft aan sensatie.”

„Het is me wat moois,” mopperde Antje. „Eerst zegt u dat u weet waar ik voor kom en dan blijkt u niets te weten. Wat een tijd! Wat een troep. Het gezag is ook al geen cent meer waard. Ik ga naar de burgemeester.” Driftig liep ze terug naar het dorp.

„Nou ja,” spotte Zwart. „We moeten haar met een korreltje zout nemen. Ze is niet wijzer.”

De veldwachter ging naar huis om nog wat te slapen.

Gerben vroeg aan Hielke en Sietse of zij wisten wie het lijntje in Antjes tuintje had gespannen.

„Hoe zouden wij dat moeten weten?” vroeg Sietse onschuldig.

„Omdat jullie nogal lieverdjes zijn. Er kan hier toch zeker niets gebeuren of jullie weten er wel meer van. Grotere rabauwen dan jullie moeten er nog geboren worden.”

Gerben pakte zijn fiets en wilde weggrijden, maar toen riep Sietse: „Zonderling! Vriend Zonderling!”

Zo had Zwart hem genoemd, maar van die kwajongens nam Gerben dat niet. Hij sprong van zijn fiets, maar zag dat de broers al verdwenen waren.

„Je kunt beter naar huis gaan, Gerben,” waarschuwde Klinkhamer.

„Juist, want hier word ik niks wijzer,” knikte Gerben.

HOOFDSTUK VI

Zwart stuurt Dijkstra een wasvoorschrift
De brand in de boeier

Hielke en Sietse zaten te wachten op Louw, die al snel de smederij binnen kwam rennen.

„Rustig Louw, je hebt de boot niet gemist,” lachte Sietse.
„Dat zou ik heel jammer hebben gevonden,” gaf Louw toe.
„Gaan we weer varen?”

Natuurlijk gingen ze weer aan boord en voer de Kameleon, zoals gewoonlijk, naar de Woudaap. Toen Kees erbij kwam, was de bemanning voltallig en voeren ze verder.

„Waar gaan we heen?” vroeg Kees.

„Hier en daar,” beloofde Sietse.

„Bij de boerderij van Jellema ligt de Lena nog steeds, de boot van die mannen,” vertelde Kees. „Gisteravond lagen ze achter de dijk naar de boerderij te turen. Waarom zouden ze dat doen?”

„Die lui beramen natuurlijk een overval,” verzon Hielke.
„Vandaag of morgen worden Jellema en zijn vrouw gegijzeld en moeten ze een grote som losgeld betalen. Ga de politie

maar waarschuwen, Kees.”

„Ja dag, ik ben wel wijzer,” zei Kees. „Ik kan niet bewijzen dat die lui kwade bedoelingen hebben. Misschien lagen ze daar een beetje te luiëren in het gras.”

„Welja,” stemde Sietse in. „Dat doen vakantiegangers toch altijd? Ze komen hier om uit te rusten en frisse lucht te happen. Langs de oever zie je overal luie mensen liggen.”

„Ik zie er niet één,” ontdekte Louw. „Wel zie ik mannen die zitten te vissen.”

„Dat is hetzelfde,” beweerde Sietse. „Die doen alsof ze vissen, maar ze zitten gewoon te suffen.”

Ze naderden de Lena. Op het dak van de kajuit zat een van de mannen. Hij keek nors naar de vrienden in de Kameleon. Opzettelijk voer Sietse zo dicht mogelijk langs de Lena. De jongens wilden in de kajuit kijken, maar de gordijntjes voor de ramen waren dicht.

„Pottenkijkers!” schold de man op het dek. „Kunnen jullie ’t goed zien?!”

„Nee,” antwoordde Sietse droog en lachend voeren ze verder.

Op de dijk kwam een fietser aan. Het was Sake Kramer, hij wenkte de jongens en Sietse stuurde naar de wal.

„Zeg vrienden, willen jullie voor mij een fauteuil uit de polder

halen?” vroeg Sake.

„Met alle plezier,” knikte Hielke. „Zeg maar waar we die stoel kunnen halen.”

„Hij staat bij boer Kroon, maar ik ga met jullie mee. Ik zal mijn fiets bij Jellema stallen.”

Sake reed naar de boerderij en zette zijn fiets in de wagenloods.

Gerben zag het. „Dat gaat je geld kosten, vriend!”

„Ik kom zo weer terug.” Sake liep naar de jongens in de Kameleon. Snel voeren ze naar de stenen brug en vandaar de poldervaart in.

„Dus je hebt een stoel gekocht, Sake?” vroeg Kees.

„Inderdaad. Het is een stuk antiek. Vroeger wisten ze goed hoe je een stoel moest maken. Je rust er veel beter op uit dan op de moderne stoelen. Daarom zijn antieke stoelen beter voor je gezondheid. Ik ga er dan ook dagelijks op zitten.”

„Je praat onzin,” vond Sietse. „De mensen werden vroeger veel minder oud dan tegenwoordig, dus waren hun stoelen niet beter voor de gezondheid dan die van nu.”

„Toch is een stoel een heel belangrijk meubelstuk,” beweerde Sake.

„Je brengt er een groot deel van je leven op door. Ik heb een oude vrouw gekend, die haar stoel overal mee naartoe nam.”

„Ha ha,” lachte Louw. „Ik zie haar al sjouwen met de stoel boven op haar hoofd. Dat doet toch niemand?”

„Ho jongetje, ik vertel geen fabeltjes. De oude mevrouw Glastra ging graag bij haar getrouwde kinderen op bezoek. Dan moest ze eerst een halfuurtje lopen. Om onderweg te kunnen rusten, nam ze een stoeltje mee, waarvan de leuning was weggezaagd. Het waren vier poten met een biezen zitting erop en dat was niet al te zwaar om te tillen. Maar ze schaamde zich ervoor om zomaar op dat krukje langs de weg te gaan zitten en daarom verdween ze bij iedere rustpauze achter de struiken in een droge sloot. Op een dag toen ze weer in de sloot zat, werd ze ontdekt door kinderen die aan het bramen plukken waren. De kinderen schrokken zo, dat ze gillend naar huis renden. Vanaf die dag kon mevrouw Glastra daar de mooiste bramen plukken, want er kwamen geen kinderen meer.”

„En nu is het wonderbaarlijke verhaal precies op tijd uit,” grinnikte Sietse. „Hoe kun je het zo fantaseren.” Hij stuurde de Kameleon naar de wal, want ze waren bij de boerderij van boer Kroon angekommen.

„Zeg Sietse Klinkhamer, je moet niet denken dat ik verhalen fantaseer zoals Gerben doet,” zei Sake. „Alles wat ik vertel, is de zuivere waarheid. En dat moet je goed begrijpen, anders

vertel ik nooit meer iets.”

„Wij geloven je best, Sake,” riepen Hielke, Louw en Kees.

„Dan is het goed,” knikte Sake, waarna hij naar de boerderij ging.

Even later kwam hij terug met een stoel waarvan de gedraaide poten, de hoge leuning en de zijleuningen zwart gelakt waren.

De zitting was een biezen mat.

„Ha,” spotte Sietse. „Als je de leuning en eraf zaagt, heb je net zo’n stoel als die oude vrouw in de droge sloot.”

„Het zou heel dom zijn als ik dat deed, want er zijn hier helemaal geen droge sloten.”

Daar moesten Louw en Kees om lachen, maar Sietse zei niets, hij liet de Kameleon snel terugvaren.

„Stop je wel even bij Jellema?” vroeg Sake. „Mijn fiets staat daar.”

„Die kan toch niet mee aan boord,” merkte Sietse op.

„Of moeten we de stoel achter de boot meeslepen?”

„Nee jongetje, ik fiets naar huis. En ik mag toch wel aannemen dat jullie zonder mij best het Raadhuisplein kunnen vinden, nietwaar?”

„Dat komt dik in orde,” beloofde Hielke.

De Kameleon voer op volle snelheid over het meer, maar Sietse moest gas terugnemen omdat het boegwater op de

antieke stoel spatte en dat vond Sake vervelend.

Bij de boerderij van Jellema stond Gerben op de steiger toen de Kameleon aanlegde. Sake ging aan wal.

„Wat is dat?” vroeg Gerben. „Hebben jullie een oude stoel? Handel jij in antiek, Sake?”

„Helemaal niet, meneer Wonderland! Deze stoel heb ik gekocht om er hoogstpersoonlijk op te zitten. Want wat moet je anders met een stoel doen?”

„Nou,” begon Gerben, „ik heb een man gekend...”

„O o, het wordt tijd dat we gaan.” Sietse wilde verder varen, maar Hielke trok het contactsleutelje uit het slot en de motor stopte.

„Vertel verder, Gerben,” drong Louw aan. „Wat was er met die man?”

„Dat was iemand die alles anders deed dan een ander. Sake heeft nu een stoel gekocht, maar die man ging juist zijn stoelen verkopen. Alle meubels gingen de deur uit, behalve de televisie.”

„En toen kocht hij nieuwe meubels?” wilde Sake weten.

„Welnee, hij kocht een auto.”

„Nu begrijp ik het,” knikte Sake. „Hij wilde geld hebben voor een auto. Daarom verkocht hij alle meubels.”

„Juist,” antwoordde Gerben. „Maar hoe weet je dat zo

precies? Of heb jij die man ook gekend?”

„Ik heb er nog nooit van gehoord dat iemand zijn complete huisraad verkocht om een auto te kunnen aanschaffen,” verwonderde Sake zich. „Dat is toch waanzin? Stel je voor, die man zit in zijn auto lekker in de kussens en dan komt hij thuis en heeft geen stoel om op te zitten.”

„Poeh, wat val je me tegen, Ekas Remark,” viel Gerben uit. „Je denkt dat je meer weet dan een ander, omdat je alle wereldzeeën hebt bevaren, maar die man was beter bij! Hij reed de auto de kamer in en kon er prachtig in zitten eten en naar de televisie zitten kijken. Slapen deed hij ook in de auto, op de achterbank. En ’s winters zette hij de verwarming van de auto aan en zo had hij ook geen kachel meer nodig.”

„Zo, Gerben. Dan kunnen ze voortaan volstaan met in een huis één garagekamer en een keuken te bouwen. Dat is een pracht uitvinding! De huizen kunnen veel goedkoper worden en er hoeven geen aparte garages bijgebouwd te worden. Met dit bouwplan kun je beroemd worden, joh. Ik ga het meteen aan de krant vertellen.”

Sake stapte op zijn fiets en Gerben riep hem na:

„Namaakmatroos!”

„Waarom noem je hem zo?” wilde Hielke weten.

„Omdat hij nooit dronken is,” zei Gerben. „In de stad kun je

de matrozen meteen herkennen, omdat ze altijd dronken zijn. Maar van Sake heb ik zoiets nog nooit gehoord.”

„Sake is een nette man,” vond Hielke. „Kom op, we gaan hem zijn stoel brengen.”

De Kameleon voer naar het dorp. Bij het Raadhuisplein stond Sake te wachten. Hij nam de stoel over en bood de schippers een ijsje aan als beloning.

Kees volgde Sake op de voet naar de bakkerswinkel. Ze kregen alle vier een dikke roomijswafel en gingen op de vensterbank voor de etalage zitten genieten.

Sake was naar huis gegaan en uit de bakkerswinkel kwam nu Antje Stoker met een gebaksdoos.

„Ha, gaat u trakteren, mevrouw Stoker?” vroeg Kees.

„Lust je graag gebak?” wilde Antje weten.

„Wel een pakhuis vol,” antwoordde Kees opgewekt, want hij zag dat Antje de doos opende.

Ze liet Kees in de doos kijken, waarin een grote slagroomtaart lag.

„Daar lust ik alle dagen wel pap van,” beweerde Kees, maar hij had het nog niet gezegd of hij kreeg de hele taart in zijn gezicht geduwd. Antje lachte luid toen Kees de doos met taart van zijn gezicht trok en moeite deed om zijn met slagroom bedekte ogen te openen. Toen zette ze het deksel van de

doos op zijn hoofd en liep schaterend van de pret het plein over.

Louw lag dubbel van het lachen. Hielke en Sietse keken vragend naar Kees, maar ze hoefden zich geen zorgen te maken, want Kees begon meteen te smullen van de slagroom die hij van zijn gezicht en zijn kleren veegde.

„Bof ik even!” riep hij en met smaak at hij de restanten van de taart op.

„Maar je kleren zijn vies en vet,” vond Sietse. „Wat zal je moeder daarvan zeggen? De room zit zelfs in je haar.”

„Ik hoef dit natuurlijk niet te nemen,” bedacht Kees. „Die Antje kan toch niet zomaar andermans kleren bederven? Ik geef het aan bij veldwachter Zwart.”

„Hé, daar komt Zwart net aan,” wees Louw.

De veldwachter stond op de stoep van het gemeentehuis de schaterlachende Antje na te kijken en liep toen naar de jongens toe. „Kees, ik heb alles zien gebeuren. Waarom duwde mevrouw Stoker die taart in je gezicht? Heb je soms iets tegen haar gezegd waardoor ze kwaad werd?”

„Ik heb niets tegen mevrouw Stoker gezegd,” antwoordde Kees. „De jongens kunnen het getuigen. Ze liet me in de doos kijken en duwde toen die taart in mijn gezicht. Mijn kleren zijn helemaal bedorven! Ik dien een aanklacht in.”

„En hoe luidt de aanklacht?“ vroeg Zwart.

„Ik ben aangevallen met een slagroomtaart,” gaf Kees op. „En nu eis ik schadevergoeding voor mijn kleren.”

De vrouw van de bakker werd erbij geroepen en aan haar vroeg Zwart hoe je slagroomvlekken uit kleren kon halen. Dat bleek nogal eenvoudig te zijn, de kleren moesten gewoon in koud water worden geweekt, want dan kwam de vetigheid vanzelf boven drijven.

„Bedankt, mevrouw,” zei Zwart. „Dus Kees, je kunt met een gerust hart naar huis gaan.”

„Ik ben helemaal niet gerust,” mopperde Kees. „Vader gelooft het verhaal toch niet. U zult me een briefje mee moeten geven, waarin staat dat ik buiten mijn schuld ben ingesmeerd met slagroom.”

Zwart keek een moment heel verbaasd, maar begon toen te lachen. „Goed, Kees. Ik weet hoe driftig je vader is, dus geef ik je een briefje mee.”

Hij ging terug naar het gemeentehuis en de jongens bleven wachten.

Even later kwam Zwart met een gesloten envelop naar buiten. Hij wenkte Kees. „Hier is een bewijs van goed gedrag. En de groeten aan je vader.”

Blij liep Kees terug naar zijn vrienden, waarna ze weer aan

boord gingen. Terwijl ze naar het meer voeren, zat Louw voortdurend te lachen, zodat Kees verontwaardigd vroeg:

„Waarom lach je? Je lijkt wel een mekkerende geit.”

„Ik heb nu al pret om het gezicht dat je vader zal zetten als je hem de brief geeft.”

„Nou, ik ben blij met de brief. Kijk, het gemeentewapen staat erop. Het is een officieel document.”

Daar moesten zijn vrienden om lachen.

„Is het dan niet zo?” vroeg Kees verontwaardigd.

„Natuurlijk is het een belangrijk document,” knikte Hielke.

„Als je het niet had, was je nog niet jarig.”

„We zullen wel zien hoe dit afloopt.” Sietse stuurde de Kameleon naar de wal.

In de deuropening van het schuurtje stond Dijkstra te kijken. Kees ging naar hem toe en gaf hem de brief.

„Wat moet dat?” vroeg Dijkstra wantrouwig. „En wat zie je er weer smerig uit! Hoe kom je zo vies?”

„Het staat in de brief,” vertelde Kees.

Dijkstra scheurde de envelop open en trok een getypt velletje papier te voorschijn. Hij las de tekst met stijgende verbazing en riep toen: „Zijn ze nou helemaal gek geworden! Woont er dan geen normaal mens meer in dit dorp? Hier staat: We moeten het Antje Stoker maar niet kwalijk nemen, want de

vetvlekken lossen op in schoon, koud water. Dank je de
koekoek! Als ik Antje Stoker een emmer water over haar
hoofd gooi, mogen ze het mij ook niet kwalijk nemen, want
dat water droogt immers wel weer op. Maar dan schrijft Zwart
wel een heel ander briefje!”

„Ja, een bekeuring,” knikte Sietse. „En daar mag u blij mee
zijn, het bewijst dat u voor normaal wordt aangezien en Antje
niet.”

„Normaal?” werd Dijkstra boos. „Het is niet normaal dat
Kees altijd de klos is en jullie buiten schot blijven. Hoe kan
dat?”

„Kees zat toevallig bij de deur van de winkel,” legde Hielke
uit.

„En wat moesten jullie daar? Zeker weer snoepen, hè
Keesie?”

„We hadden een karweitje gedaan voor Sake Kramer,”
vertelde Louw. „En toen trakteerde hij ons op ijs.”

„Hm,” bromde Dijkstra. „Ga je verkleden, Kees. En hier,
geef het wasvoorschrift van de veldwachter aan moeder.”
Toen begon Dijkstra warempel te lachen. „Tjonge, een
veldwachter die wasvoorschriften uitdeelt! Het is niet te
geloven. Ze zijn in het dorp echt niet normaal, dat mogen
jullie wel aan Zwart vertellen.”

„We zullen ervoor zorgen,” beloofde Sietse, waarna de jongens naar huis voeren; het liep al weer tegen twaalfen. Onder het eten zei Klinkhamer: „Het weer wordt er niet beter op. Jullie mogen er wel rekening mee houden dat er af en toe een bui komt, heren schippers!”

„Onze snelle boot is toch zo weer thuis,” schepte Sietse op.

„Ja, maar evengoed moeten jullie uitkijken. In een plensbui zijn jullie binnen vijf minuten drijfnat.”

„Maar het begint te waaien,” zei Hielke. „Dan komt er nooit zoveel regen.”

„Hebben jullie wel jassen mee?” vroeg moeder.

„We hebben zeildoek en plastic,” antwoordde Sietse. „Daar kruipen we onder en blijven dan kurkdroog.”

„Nou ja,” zuchtte moeder, „als jullie daar dan in ieder geval maar voor zorgen.”

Om één uur kwam Louw.

„Gaan we nog varen of blijven we thuis?” vroeg hij.

„Thuisblijven?” verbaasde Sietse zich. „Wat moeten we thuis doen?”

„Maar het begint steeds harder te waaien,” waarschuwde Louw.

„Dat beetje wind? Daar duikt de Kameleon gewoon onderdoor. Kom, we gaan.”

Sietse liep naar het boothuis en Louw en Hielke volgden hem. Ze voeren naar het meer waar de golven al flink woest waren.

„Zie je dat, Sietse Klinkhamer?” riep Louw. „We kunnen beter teruggaan. Er vaart bijna geen boot.”

„Des te meer ruimte hebben wij,” antwoordde Sietse en hij gaf vol gas. De Kameleon ploegde met flinke snelheid door de aanrollende golven, en het water spatte Louw om de oren. „Hé joh, als je zo doorgaat, ben ik straks drijfnat,” schreeuwde Louw.

Hielke haalde een stuk plastic uit het kastje onder de achterbank te voorschijn en gaf het aan Louw. Die trok het plastic helemaal om zich heen, zodat hij niet meer nat kon worden van het opspattende buiswater.

Bij de Woudaap stond Kees naar de naderende Kameleon te kijken. „Ga maar door,” begon hij. „Ik ben niet zo gek om met dit hondenweer te gaan varen.”

„Je durft niet, taartenhapper!” spotte Sietse.

Louw en Hielke lachten en de Kameleon voer verder. Bij het Paviljoen zaten de gasten van achter de ramen te kijken naar het dappere drietal in die kleine boot. Maar de Kameleon voer zonder moeite tegen de harde wind in. Uit het kanaal kwam nog een boot het meer op. Het was een boeier die met

een donkerbruine fok voer en verder geen zeil had.

„Die durft het zeil niet te hijsen,” meende Sietse.

„Het is de Neeltje van Zwaagstra, de voddendoer,” zag Hielke. „Ik snap niet waarom die man met dit weer gaat zeilen.”

„Misschien heeft hij de boot verkocht en gaat hij hem wegbrengen,” dacht Louw.

„Er klopt iets niet,” waarschuwde Sietse. „Ik zie vuur in de kajuit en Zwaagstra heeft niets in de gaten!”

Snel voer de Kameleon naar de Neeltje. Zwaagstra stond aan het roer. Er lag een rubberbootje achter hem in het water. De Kameleon voer nu op een afstandje met de boeier mee.

„Zwaagstra!” brulde Hielke. „Uw boot staat in brand!”

Maar door de harde wind verstond Zwaagstra het niet of hij deed alsof hij het niet hoorde.

„Volgens mij weet hij dat er brand is,” veronderstelde Sietse.

„Ik wed dat hij het zelf heeft aangestoken.”

De ruiten in de kajuit sprongen stuk en de vlammen lekten naar buiten. Het was opmerkelijk hoe snel het vuur zich over de hele boot uitbreidde en Zwaagstra moest snel de rubberboot in om zich te redden. De afstand tussen hem en de brandende boeier werd snel groter. Even later sloegen de vlammen in de fok, die als een brandende fakkel aan de mast wapperde. De jongens bleven de boeier volgen, terwijl Zwaagstra naar het kanaal terugroeide. De boeier dreef in de richting van het eiland.

„We moeten zorgen dat de boot op het eiland vastloopt!” riep Sietse.

„Anders drijft hij naar onze brug.”

„Als je maar niet met de Kameleon tegen die brandhoop gaat duwen,” waarschuwde Louw, „want dan blijf ik hier niet voorin zitten.”

Sietse begreep best dat ze niet te dicht bij de brand moesten komen, maar als de boeier niet een paar meter naar links werd geduwd, zou hij langs het eiland drijven. Plotseling viel de mast van de boeier omver zodat hij half buitenboord kwam te hangen.

„Dat gaat goed.” Sietse stuurde de Kameleon tegen de mast en duwde de boeier opzij. Het wrak schoof tegen het eiland en lag daar stevig vastgedrukt door de wind midden in een

grote rietpol.

„Die doet geen kwaad meer,” zei Hielke.

„Het lijkt wel een brandende tanker,” vond Louw. „De rook ruikt naar olie.”

„Dat klopt,” beaamde Sietse. „Zwaagstra heeft alles met petroleum ingesmeerd. Hij wilde de boot verbranden, want hij is goed verzekerd.”

„Daar verderop staat Zwart te wenken,” zag Hielke.

Sietse liet meteen de Kameleon op volle snelheid naar de brug varen, waar Zwart stond te wachten.

„Brengen jullie me even naar de brand, jongens?” vroeg Zwart, terwijl hij meteen aan boord stapte. Tegen de wind in voeren ze terug naar het eiland. Hielke gaf Zwart ook een stuk plastic om zich te beschermen tegen het opspattende boegwater.

„Zit er een motor in die boot?” vroeg Zwart. „Ik zie aan de rook dat er olie verbrandt.”

„Er zit geen motor in,” wist Hielke, „maar al het houtwerk is ingesmeerd met petroleum tegen de houtworm.”

„Hm, houtworm... Ja ja,” zei Zwart en de jongens begrepen best dat Zwart daar heel andere ideeën over had.

Bij het eiland aangekomen, bleek het achterstuk van de boeier nog niet door de brand te zijn aangetast. Het vuur

breidde zich moeilijk uit, tegen de storm in.

„Leg even achter de boeier aan, Sietse,” verzocht Zwart en voorzichtig liet Sietse de Kameleon naast het roer tegen de brandende boot drijven. Zwart boog zich over de rand van de boeier en trok een klep onder de achterbank open. Daar zag hij twee jerrycans staan, die hij eruit trok en aan de jongens gaf.

„Pas op!” waarschuwde hij. „Ze zijn boordevol petroleum en er zitten geen doppen op.”

Zwart duwde de Kameleon los van de boeier, waarna ze bleven wachten op de politieboot die in de verte aan kwam varen.

Zwaagstra bleek ook aan boord te zijn. Zodra de politieboot naast de Kameleon vastkoppelde, vroeg hij meteen: „Was er nog wat te redden?”

„Ja. Dit!” Zwart wees naar de twee goed gevulde jerrycans. Zwaagstra schrok zichtbaar.

„Wat is dat?” vroeg de brigadier van de politieboot. „Zijn dat brandbommen?”

„Inderdaad,” bevestigde Zwart. „Ze stonden in het kastje bij het roer. Ze moesten het achterstuk in lichterlaaie zetten, maar de wind kwam uit de verkeerde hoek.”

„Dat is jammer voor u, meneer Zwaagstra,” zei de brigadier.

„Hiermee is het bewijs geleverd dat u de boot wilde vernietigen. Was hij goed verzekerd?”

Zwaagstra gaf geen antwoord.

„Goed, we zullen een proces-verbaal opmaken wegens brandstichting,” besliste de brigadier.

„Ik mag toch zeker wel een oude, waardeloze boot verbranden,” verdedigde Zwaagstra zich. „Het is toch zeker mijn eigen boot?”

„Maar u wilde een hoge schadevergoeding van de verzekeringsmaatschappij ontvangen,” zei de brigadier kort.

„We kennen dat spelletje, het is al vaker gespeeld.”

„Wie zegt dat?” vroeg Zwaagstra brutaal. „Ik heb toch zeker niets aan de verzekeringsmaatschappij gevraagd? En dat zal ik ook niet doen.”

„Maar u was het wel van plan,” voer de brigadier uit.

„Dat zegt u!” schreeuwde Zwaagstra. „Maar ik ontken het.”

„Nou, jullie zoeken het maar uit,” zei Zwart. „Ik ga terug naar mijn gemeente. Tot ziens, heren. Varen, Sietse.”

De jongens hadden vol spanning het optreden van de politie gevolgd en terwijl ze naar huis voeren, zei Sietse: „Die Zwaagstra is een gladde vogel. Wat denkt u, meneer Zwart, kan de politie hem geen bekeuring geven voor oplichting of zo?”

„Een proces-verbaal krijgt hij, Sietse. Je mag niet in openbare wateren een boot verbranden. En verder moet Zwaagstra de kosten betalen voor het opruimen van het wrak. Maar of het een rechtszaak wordt, is nog de vraag.” Bij de brug ging Zwart aan wal. Hij bedankte de jongens voor hun hulp en fietste naar het dorp.

De Kameleon voer het boothuis binnen, waarna de schippers meteen naar de smederij gingen.

„Zo jongens, zijn jullie door de storm verdreven?” vroeg Klinkhamer.

„Het is ook geen weer om voor je plezier te gaan varen.”

„We hebben Zwart naar een brandende boot gebracht,” begon Hielke te vertellen, en toen volgde de rest van het verhaal.

Klinkhamer schudde zijn hoofd. Het was wel wonderlijk dat die jongens steeds iets bijzonders beleefden, ook al was het nog zulk slecht weer.

Sietse zag Sake Kramer voorbij fietsen en hij rende gauw de deur uit. „Hé Sake, de boeier van Zwaagstra is verbrand.”

Sake kwam meteen naar de smederij en kreeg daar alles over de boeier te horen.

„Ik had het al verwacht,” zei hij. „Zwaagstra wilde de verzekeringssom veel te hoog opschroeven. Maar nu kan hij

een uitkering wel vergeten en de betaalde premie is hij kwijt. Ik ga nog even met Zwart praten.” Fluitend fietste Sake naar het dorp.

Die avond bood veldwachter Zwart Klinkhamer uit een volle doos een sigaar aan.

„Sake Kramer vond het nodig om me dit te geven,” verklaarde Zwart. „Vanwege de jerrycans met petroleum die ik in de brandende boot vond. Het was het bewijs van brandstichting.”

„Je kunt toch maar beter een sigaar in brand steken,” vond Klinkhamer en hij blies een grote rookwolk uit.

Gerben kwam ook binnen en keek naar de rook. „Er gaat weer voor een kapitaal de lucht in,” was zijn commentaar.

„Jij mag er ook een.” Zwart bood Gerben ook een sigaar aan.

„Daar zeg ik geen nee tegen,” lachte Gerben.

„Ja ja,” zei Zwart, „maar als ik jou om inlichtingen vraag, doe je vaak alsof je Oost-Indisch doof bent.”

„Dat bestaat niet,” protesteerde Gerben. „Ik ben nog nooit in Oost-Indië geweest. Ha ha, wat ben ik een grappenmaker, hè?”

„Dat ben je zeker,” was Zwart het met hem eens. „Ik zou je voor geen goud in de kost willen hebben.”

„Ik wist niet dat u kostgangers had,” verbaasde Gerben zich.

„Hebt u dat al opgegeven bij de Vereniging voor Vreemdelingenverkeer?”

„Dat beslis ik zelf, broer,” sprak Zwart. „En trek niet zo nerveus aan je sigaar, anders word je misselijk.” De veldwachter knikte vriendelijk naar Hielke en Sietse, want de jongens moesten lachen om die laatste opmerking. Vlak daarop vertrok hij.

Gerben keek hem na. „Hij is een rare kostbaas, maar zijn sigaren zijn best. Goedenavond, Klinkhamers.” Gerben had plotseling haast en ging naar huis.

De volgende morgen zat op de boom bij het huis van Zwart een bordje gespijkerd, waarop stond:

Logies met ontbijt

Hielke en Sietse ontdekten het toen ze er op weg naar het postkantoor langsreden. Ze stopten om het opschrift goed te kunnen lezen.

Zwart kwam naar buiten en ontdekte het bordje ook. „We zullen maar niet vragen wie dat gedaan heeft,” zei hij tegen de Klinkhamertjes.

„Gerben wil toch altijd het laatste woord hebben.” Hij rukte het bordje los en legde het op de volle emmer die klaarstond voor de vuilniswagen.

Hielke en Sietse brachten de brief naar het postkantoor, maar

op de terugweg griste Sietse het bordje weg en nam het mee naar huis.

„Daar ga ik ook een grap mee uithalen,” verkondigde hij,
„want wat Gerben kan, kan ik ook!”

HOOFDSTUK VII

De overval Zwart lost alles op
Sake gaat trouwen

De jongens gingen weer varen.

Sietse had het bordje met Logies met ontbijt mee aan boord genomen. Op Louws vraag wat hij daarmee van plan was, vertelde Sietse dat hij er Gerben mee te pakken wilde nemen. Bij de Woudaap zat Kees te wachten. Zodra hij aan boord was, vroeg hij waarvoor het bordje was.

„Ik spijker het bij Jellema aan de paal van het hek,” vertelde Sietse. „Dan komen er bezoekers vragen of ze er kunnen logeren en dan ontdekt Jellema dat zijn knecht weer eens een grap heeft uitgehaald, want dit bordje is van Gerben.”

Ze voeren naar de boerderij van Jellema, waar de motorboot de Lena nog steeds voor de wal lag.

„Die lui slapen nog,” vermoedde Sietse, want er was niemand te zien. Hij stuurde de Kameleon naar de wal. „We gaan eerst even kijken of de kust veilig is.”

Gewapend met een hamer en het bordje kroop Sietse tegen de dijk op. Zijn vrienden volgden, glurend over de kruin van

de dijk naar de boerderij.

Na een tijdje keken ze elkaar vragend aan.

„Wat is het stil op het erf,” vond Hielke.

„Dat valt mij ook op,” knikte Louw.

„Het lijkt wel alsof de koeien niet gemolken zijn,” zei Kees.

„Ze lopen zo te loeien.”

„Zou er iets niet in de haak zijn?” vroeg Louw zich af.

„Wacht! Er komt iemand naar buiten,” waarschuwde Hielke.

Een van de drie mannen die op de Lena voeren, kwam het woonhuis uit. Hij pakte een damesfiets die tegen de muur stond en reed naar de dijk. Meteen trokken de jongens hun hoofd in, zodat de man op de fiets hen niet ontdekte. Een paar seconden later durfden ze weer te kijken, en konden ze de man in de richting van het dorp zien fietsen.

„Ik begrijp er niets van,” zei Hielke. „Er is iets bijzonders aan de hand. Mooi, daar komt Sake. Hij moet maar onderzoeken wat er bij Jellema te doen is. Hij is tenslotte een marinier.”

Sake stapte af toen de jongens hem aanhielden.

„Er is een overval op de boerderij,” vertelde Kees hem meteen.

Sietse schudde zijn hoofd. „Daar weet je niets van. Maar er kwam zojuist een man uit de woning van Jellema. Hij is een van de drie die in dat motorbootje kamperen. Hij fietst daar

verderop naar het dorp.”

„Heeft Jellema telefoon?” vroeg Sake.

„Ja. Ik weet zelfs het nummer,” antwoordde Kees.

„Dus die man gaat niet gauw even naar de dokter of zoiets,” begreep Sake, „want Jellema kan vlugger telefoneren. Dan is er iets anders aan de hand. Ik zal even poolshoogte nemen. Waar is Gerben?”

„Hij is vast wel bij de boerderij,” dacht Hielke.

„We kunnen kijken of zijn fiets er staat,” stelde Sietse voor.

„Het fietsenhok is aan het eind van de wagenloods.”

Sake legde zijn fiets in het gras en deed hem op slot. „Zo jongens, blijven jullie hier. Ik ga de boel verkennen.” Hij sprong over de sloot en kwam zo achter de wagenloods. Snel liep hij langs de loods naar het fietsenhok. De deur was afgesloten met een grendel. Sake schoof de grendel weg en meteen vloog de deur open.

Gerben stormde naar buiten. Hij wilde Sake grijpen, maar herkende hem en riep opgewonden: „Er vindt hier een overval plaats!”

„Rustig blijven,” waarschuwde Sake. „We moeten voorzichtig te werk gaan, we weten niet of de overvallers gewapend zijn.”

„Toen ik vanmorgen vroeg hier kwam om te melken, werd de deur achter me dichtgegooid en afgesloten toen ik mijn fiets

stalde,” vertelde Gerben. „Ik heb niet gezien wie me dat leverde. En de koeien moeten hoognodig gemolken worden, maar eerst moet ik weten wat er met Jellema en zijn vrouw is gebeurd.”

„Juist! En dat gaan we nu even heel voorzichtig uitzoeken. Kom mee naar de woning,” zei Sake.

Sake ging vlak langs de muur van de boerderij naar het woonhuis. Gerben volgde hem, hij had een stuk touw bij zich, dat hij gauw uit de wagenloods had gepakt. Van achter de dijk zagen de jongens hun twee vrienden naar de deur van het woonhuis sluipen. Daar stelden ze zich aan weerszijden van de deur op en Sake belde aan.

Het duurde even, maar toen ging de deur open. Sake sprong naar binnen en trok een van de mannen naar buiten. Hij gooide hem op de grond en raapte de revolver op, die hij de overvaller uit zijn hand had geslagen. Het bleek een houten namaakrevolver te zijn.

Gerben bond snel de handen en voeten van de overvaller vast. De man jammerde van de pijn, want de tik die Sake hem op zijn pols had gegeven, was goed raak geweest. Maar zoiets kun je verwachten van een getrainde marineman.

Met de namaakrevolver in zijn hand ging Sake de woning binnen. In de woonkamer vond hij de derde overvaller, die

ook met een revolver dreigde. Jellema en zijn vrouw zaten in een hoek en keken angstig toe. Tot hun grote verbazing liep Sake onverschrokken naar de man met de revolver en sloeg hem het wapen uit zijn hand.

Gerben kwam nu binnen.

„Deze mag je ook vastbinden, Gerben,” zei Sake. „Hij hoeft voorlopig niet te werken, dus snoer zijn handen maar stevig vast.”

De man deed plotseling een sprong naar voren, maar met een snelle greep van Sake werd hij zo hardhandig tegen de vloer gesmeten, dat hij versuft bleef liggen.

Gerben bond de handen van de overvaller goed strak bij elkaar. „U moet de politie bellen, Jellema.”

„O ja,” schrok Jellema. „En ik moet de bank bellen, want een van die boeven probeert een cheque met een heleboel geld erop te innen.”

Op hetzelfde moment ging de telefoon. Het was veldwachter Zwart.

„Meneer Jellema, ik bel u vanuit de bank. We hebben hier een verdacht persoon die een cheque van u probeerde te innen. Hij kon zich niet voldoende legitimeren en toen waarschuwde de directeur mij.”

„Hij is een oplichter, meneer Zwart. Houdt u hem vast? We

hebben er hier nog twee op de boerderij. Komt u ze alstublieft zo gauw mogelijk halen.”

Toen de jongens Sake en Gerben even later met een van de overvallers naar buiten zagen komen, renden ze het erf op. Ze vroegen meteen hoe het met de boer en zijn vrouw was.

„Zo, jongens!” riep Jellema, die juist in de deuropening verscheen. „Zijn jullie hier ook al?”

„Zij ontdekten dat er iets niet pluis was,” vertelde Sake. „Op hun verzoek ben ik hier poolshoogte gaan nemen.”

„Die jongens zien altijd alles,” wist Gerben. „Wat bracht jullie ertoe om hier naar de boerderij te komen?”

„We wilden logies met ontbijt vragen,” vertelde Sietse, waarop zijn vrienden het uitschaterden.

„Daarvoor moeten jullie bij veldwachter Zwart zijn,” reageerde Gerben.

„Ja,” knikte Sake. „Maar er zitten tralies voor de vensters en de deur van de logeerkamer gaat driedubbel op slot.”

„Kan ik nu gaan melken?” vroeg Gerben. „Het is de hoogste tijd voor de koeien. En jongens, willen jullie helpen om de melk naar de fabriek te brengen?”

„Ja hoor, Gerben,” beloofde Hielke, waarna hun grote vriend vlug naar de koeien ging.

De twee overvallers zaten op de grond, met hun rug tegen de

muur. Sake bleef hen bewaken, totdat Zwart zou komen.

Jellema vond dat heel prettig, want Sake had bewezen dat hij de overvallers best de baas kon.

Daar kwam Zwart het erf op fietsen, en het eerste wat hij vroeg was: „Wat moeten die kwajongens hier?”

„De jongens hebben de overval ontdekt, meneer Zwart. Als zij het niet gezien hadden, zaten meneer en mevrouw Jellema nu nog gevangen. En kijk, daar zit weer een halve dag schrijfwerk voor u aan vast.” Sake wees naar het tweetal bij de muur.

„Hm,” bromde Zwart. „En wie heeft hen geboeid?”

„Dat deed die ene boerenpummel!” riepen de overvallers.

„En daar was hij niet toe bevoegd. We dienen een aanklacht in wegens vrijheidsberoving.”

„Houd je mond,” zei Zwart kwaad. „Hier krijg je een behandeling zoals je hebt verdiend. En voor vrijheidsberoving worden jullie zelf aangeklaagd. Sietse, kun je even kijken of de politieboot er aankomt?”

Sietse wilde naar de dijk rennen, maar daar verscheen al een brigadier met twee agenten. De overvallers werden naar de politieboot gebracht en in de kajuit opgesloten.

Sake gaf Zwart de twee namaakrevolvers. „Je kunt er geen propje mee schieten, maar toch wisten de heren hun

slachtoffers ermee te bedreigen.”

„Dank je wel,” zei Zwart. „Het zijn bewijsstukken, waarmee aangetoond kan worden dat de heren kwade bedoelingen hadden.”

De motorboot van de overvallers werd doorzocht, met als resultaat dat er nog een paar namaakrevolvers werden gevonden, die nog niet helemaal waren afgewerkt.

De politieboot nam daarna de Lena op sleeptouw en vertrok naar het dorp. Veldwachter Zwart ging er op de fiets heen.

„Dat hebben we dan weer gehad,” zei Sake, maar voor hij kon vertrekken, moest hij Jellema en zijn vrouw nog eens alles vertellen over de bevrijding die hij samen met Gerben zo goed had uitgevoerd.

„Ik zal je hulp niet vergeten,” beloofde Jellema. „Nogmaals heel erg bedankt! En jullie ook, jongens.”

„Geen dank,” lachte Sake. „Mocht u weer moeilijkheden hebben, dan belt u maar. Ik sta altijd voor u klaar. Tot ziens!” Sake zocht zijn fiets op en reed de polder in.

„En wij gaan kijken hoever Gerben met het melken is,” stelde Sietse voor.

„Goed dat je het zegt,” zei Jellema. „Ik moet de fabriek nog bellen dat de melk later komt.”

De jongens liepen naar het weiland waar Gerben bezig was de

melk in grote bussen te gieten.

„Nog zes koeien, dan ben ik klaar,” riep hij.

„Wij hebben geen haast,” antwoordde Hielke.

Na een kwartiertje was de hele veestapel gemolken en werd het wagentje, waarop acht volle melkbussen stonden, naar de steiger bij het meer gereden. Gerben tilde ze in de praam en de Kameleon begon te duwen. Snel voeren de boten naar het dorp.

Gerben zat in de praam uit te rusten. „Tja jongens, doordat een overvaller de grendel op de deur van het fietshok wist te schuiven, zat ik gevangen. Maar dat overkomt me geen tweede keer. Er moet een nieuwe waakhond op de boerderij komen en daarvoor zal ik Kwast nemen. Hij beleeft toch meer plezier rond de boerderij dan op het kleine erf bij mij thuis.”

„Je kunt de hond wel voor honderd gulden aan Jellema verkopen,” meende Kees.

„Ben je betoeterd?” schrok Gerben. „Ik heb Kwast cadeau gekregen. Dan ga ik Jellema geen geld voor hem vragen. Ik ben geen hondenhandelaar! Er was er eens eentje, die verkocht zogenaamd die arme dieren en hij wist dan van tevoren dat de honden weer bij hem terug zouden komen. Ze liepen gewoon bij hun nieuwe bazen vandaan. Zo kon hij steeds opnieuw dezelfde honden verkopen.”

Lachend voeren ze onder de brug door, langs het Raadhuisplein en kwamen zo bij de boterfabriek. De bussen met melk werden op een transportband gezet en in de fabriek leeggestort. De helft van het aantal bussen werd gevuld met wei en daarvan werd dan pap gemaakt voor de kalfjes en de varkens. Toen de bussen weer in de praam stonden, voeren ze terug en legden aan bij het Raadhuisplein, want Gerben ging Kwast halen.

De politieboot lag er ook; in het gemeentehuis werden de processen-verbaal geschreven voor de overvallers.

Daar kwam Gerben met zijn hond. In plaats van in de praam, sprong Kwast bij de jongens in de Kameleon. Hij begroette de vrienden uitbundig door zijn natte snuit tegen hun handen en gezicht te duwen.

„Kwast is een allemansvriend,” beweerde Kees. „Hij wordt nooit een goede waakhond.”

„Een hond hoeft het waken niet te leren,” vond Gerben.

„Dat doet hij volgens zijn instinct. Kwast is intelligent genoeg om vriend en vijand van elkaar te kunnen onderscheiden.”

„Dus wij zijn geen vijanden,” constateerde Louw en hij streek Kwast over zijn kop.

De boten voeren weer het meer op.

„Het wordt een prima dag, jongens,” voorspelde Gerben.

„De natuur is weer op haar mooist. Toch zijn er mensen die dit moois helemaal niet zien. Neem nou die overvallers. Die denken alleen maar: hoe kom ik op een gemakkelijke manier aan geld? Maar vrijheid is veel belangrijker dan geld. Als je heerlijk in de zon door vriendelijke dorpjes en langs bontgekleurde velden kunt trekken, is al het moois dat je ziet en waar je van geniet met geen goud te betalen. Maar wat krijgen die drie rovers? Vier muren waartussen ze veel tijd moeten doorbrengen. Al die dagen gaan verloren, die zijn ze voorgoed kwijt.”

„Ik zou me geen raad weten, als ik gevangen moest zitten,” zei Kees. „Ik zou vast ziek worden.”

Ze voeren de Woudaap voorbij en ineens riep Gerben: „Wat krijgen we nou? Is Antje Stoker gek geworden?”

Antje rende langs de dijk, achtervolgd door een grote kudde koeien.

„Verdraaid!” schrok Gerben. „Dat zijn onze koeien. Hoe komen die uit het weiland? Het hek zit op slot met een ketting.”

„Misschien heb je het slot vergeten vast te maken,” veronderstelde Louw.

„Dat heb ik niet vergeten,” verzekerde Gerben hem. „Ik weet absoluut zeker dat het slot dicht zat.”

Sietse stuurde de boten naar de wal. Kwast sprong uit de boot en rende blaffend naar mevrouw Stoker en de koeien.

„Goed zo, Kwast!” spoorde Gerben aan. „Kom jongens, help even de koeien het weiland in te drijven.”

Antje Stoker stond luidkeels om hulp te roepen; van voren werd ze bedreigd door de hond en achter haar stonden de wild snuivende koeien.

„Blijft u rustig staan,” commandeerde Gerben. „Dan overkomt u niets.”

De jongens renden voor Gerben uit en begonnen de koeien terug te drijven. De hond hielp hen, waarbij bleek hoe schrandere Kwast was: een koe die het weiland voorbijliep, werd door hem teruggehaald. Met zoveel helpers had Gerben de koeien gauw weer achter het hek, dat hij zorgvuldig dichttrok. En nu bleek dat de ketting waarmee het hek was afgesloten, stuk was.

„Het is kapot gezaagd,” ontdekte Sietse. „Wie doet er zoiets raars?”

„Ik begrijp het niet,” zei Hielke. „Wat heb je eraan als de koeien de weg op gaan? Als dit een grap moet zijn, weet ik niet meer wat grappig is.”

„En ik nog minder,” mopperde Gerben, waarna hij naar Antje Stoker riep, die nog op een afstand stond te kijken:

„Hebt u gezien wie het hek opende, mevrouw Stoker?”

„Ik weet van niets. Ik heb het niet gedaan.” En hardlopend ging ze naar het dorp.

„Die is helemaal knetter,” merkte Gerben op. „Hier blijven, Kwast!”

De hond wilde Antje achtervolgen.

„Maar Gerben, iemand moet het hek open hebben geduwd, want al is de ketting stuk, dan is het hek nog niet open,” merkte Sietse op.

„Daar zeg je me wat.” Gerben keek vlug om zich heen of hij nog ergens een dader kon ontdekken, maar er was niemand. Wel kwam Dijkstra vragen waarom hij Antje Stoker helemaal overstuur langs de Woudaap had zien rennen.

„Ze is geschrokken van de koeien die op de dijk liepen,” vertelde Gerben. „Maar waarom ze nog steeds zo hard rent alsof ze achtervolgd wordt, is me een raadsel.”

„Nou, het is natuurlijk best een angstig gezicht als er ineens veertig van die logge koebeesten op je afkomen,” verklaarde Dijkstra. „Antje weet niet dat de koeien haar niets zullen doen. Maar jij, Gerben Zonderland, jij had moeten zorgen dat het hek goed op slot was. Als Antje zich bij Zwart gaat beklagen, krijg je zeker een uitbrander of misschien wel een boete wegens nalatigheid.” Vermanend stak de molenaar vlak

voor Gerbens gezicht een vinger omhoog. „Het hek was op slot,” riep Gerben kwaad en hij stak eveneens een vinger omhoog.

Louw gierde het uit van het lachen.

„Wat, lopen de koeien tegenwoordig door een gesloten hek?” riep Dijkstra.

„Ja,” antwoordde Gerben. „Maar ze hebben eerst de ketting stukgezaagd.”

„Ben je nou helemaal...?”

„Het is waar, Dijkstra,” viel Sietse Gerben bij. „De ketting is stukgezaagd, komt u maar kijken.”

Dijkstra ging naar het hek en keek verbaasd naar de kapotte ketting. „Dat hebben natuurlijk die jongelui uit het motorbootje gedaan,” merkte hij op. „Hé, waar is dat bootje eigenlijk? Zijn ze vertrokken?”

„Ja, met de politieboot,” antwoordde Gerben. „Ze pleegden een overval op de boerderij van Jellema.”

„Nou ja! Daar word ik toch zo moedeloos van,” zuchtte Dijkstra. „Wat ben je een vervelende fantast! Kun je dan nooit iets normaal zeggen?”

„Maar vader!” protesteerde Kees. „Het is waar. Die drie mannen hebben een overval gepleegd. Wij ontdekten het, en Gerben en Sake hebben de overvallers gegrepen. De

politieboot heeft ze daarna meegenomen.”

„En ik weet van niets!” mopperde Dijkstra. „Hoe bestaat het dat zoiets naast mijn deur kan gebeuren? Maar ja, ik was achter de molen bezig met het schoonmaken van Sake gaat trouwen de water tunnel.”

„U zult voortaan de wacht moeten houden op de omloop,” raadde Gerben aan. „Vandaar kunt u alles zien.”

„Ik heb wel wat anders te doen, zeg,” mopperde Dijkstra. „Ik heb het drukker dan jij, tractorchauffeur. Een beetje aan een stuur draaien, dat kan een jongen van twaalf jaar ook, maar zo’n grote molen onderhouden, is mannenwerk. Het is heel iets anders dan mest strooien, sloten uitbaggeren, varkenscotten schoonmaken en...”

„Hebt u toevallig nog een stukje ketting voor me, meneer Dijkstra?” vroeg Gerben heel beleefd.

Dijkstra zweeg een moment van verbazing en zei toen: „Nou ja, omdat we goede vrienden zijn, krijg jij van mij een ketting. Kom maar mee.”

Met z’n allen gingen ze naar het schuurtje bij de molen, waar Dijkstra allerlei zaken bewaarde, zoals trossen touw, staaldraad en ook kettingen. Hij vond een stuk van bijna een meter lengte en gaf het aan Gerben.

„Kunt u het wel missen?” informeerde Gerben. „Het is toch

niet uw horlogeketting?”

„Wil je wegwezen, slome koeiendrijver, anders krijg je helemaal niets!”

„Dijkstra, u wordt hartelijk bedankt. U krijgt er nog wel een cadeautje voor.”

„Een draai om je rechteroor,” rijmde Dijkstra en daar lachte hij zelf het hardst om.

Gerben en de jongens gingen terug naar het weiland. De ketting werd om het hek bevestigd en Gerben maakte het slot vast met de sleutel die hij aan zijn sleutelring droeg.

„Mag ik de kapotte ketting meenemen?” vroeg Sietse. „Dan laat ik de stukken aan Zwart zien. Misschien brengen die hem op het spoor van de dader.”

„Zwart kan met die twee stukjes ketting nooit op het spoor komen van degene die de ketting stukzaagde,” beweerde Gerben. „Maar van mij mag je ze meenemen.”

Sietse nam de twee stukken mee in de Kameleon en daarna voeren ze naar Jellema's boerderij. De bussen werden gelost en op het karretje naar de loods gereden.

Jellema kwam vragen of iemand de fiets van zijn vrouw uit het dorp wilde halen. Een van de indringers was erop naar de bank gereden en nu kon de fiets bij het gemeentehuis worden afgehaald.

„Dat zal ik meteen doen,” bood Kees aan.

„We zullen je met de boot wegbrengen,” beloofde Sietse en dus voer de Kameleon weer naar het dorp en legde bij het Raadhuisplein aan.

Kees sprong op de kant en ging naar het gemeentehuis. Sietse liet intussen de Kameleon keren. De jongens zagen Kees samen met de bode naar buiten komen. Ze verdwenen achter het gemeentehuis en even later kwam Kees weer te voorschijn op de fiets van mevrouw Jellema.

„Zullen we kijken wie het eerst bij de boerderij is?” stelde hij aan zijn vrienden voor.

„Oké!” Sietse liet de Kameleon vlug wegvaren. Toen ze onder de brug door voeren, riep de brugwachter een waarschuwing naar hen, omdat ze natuurlijk veel te hard gingen, maar dat hoorden ze niet, want ze zagen Kees op de dijk fietsen. De achtervolging werd meteen ingezet. De Kameleon ging er als een speedboot vandoor, terwijl Kees fietste alsof zijn leven ervan afhing.

De Kameleon begon hem in te halen, maar ineens gaf Sietse iets minder gas, zodat Kees zijn voorsprong behield.

„Waarom vaar je nu langzamer?” wilde Louw weten, want hij wilde graag van Kees winnen.

„Zolang hij denkt dat we hem kunnen inhalen, blijft Kees zo

hard fietsen,” legde Sietse uit. „Ik vind het prachtig om te zien hoe die luiaard zich inspant.”

Louw lachte, het was inderdaad komisch te zien hoe Kees zijn best deed om de pedalen zo snel mogelijk rond te trappen. Hij was nu vlak bij de Woudaap en vloog rakelings zijn vader voorbij.

„Hé, maniak! Wat heeft dit te betekenen?” riep Dijkstra. Kees hoorde het niet, maar Sietse wel. „Dit is de tour de Jellema!”

„Wat is er met boer Jellema?” wilde Dijkstra weten. Meteen pakte hij ook zijn fiets en reed zijn zoon achterna.

„Ha,” lachte Louw, „daar komt Dijkstra in de achtervolging. Vader en zoon gaan elkaar nu achterna op de fiets in plaats van om de molen heen te rennen.”

„De tijden veranderen, Louw,” grijnsde Sietse. „Volgend jaar zitten ze elkaar na op grote racemotoren.”

„Ik begrijp het niet,” zei Hielke. „Waarom zit Dijkstra Kees achterna?”

„Kees heeft zeker gescholden toen zijn vader hem voor de wielen liep,” veronderstelde Sietse. „En dat neemt Dijkstra natuurlijk niet en daar heeft hij gelijk in.”

De fietsers en de boot naderden de boerderij snel.

Kees reed het erf op en stopte bij Jellema en Gerben, die

verbaasd naar de hijgende wielrenner keken. Daar kwam Dijkstra ook, gevolgd door Hielke, Sietse en Louw.

„Wat is hier aan de hand?” begon Dijkstra, terwijl hij van zijn fiets sprong.

„Ik heb gewonnen,” hijgde Kees. „Pfff, ik ben er moe van geworden.”

„Wat heb je gewonnen?” vroeg zijn vader.

„Een pond boter,” antwoordde Gerben. „Wilt u het meenemen of moet ik het thuisbezorgen?”

„Dat is niet gek,” vond Dijkstra. „En als Kees niet gewonnen had, wie had de boter dan gekregen?”

„U,” zei Gerben. „Als beloning voor het stuk ketting dat u zo vriendelijk heeft gegeven.”

„Maar dan heeft Kees zich voor niets in het zweet gefietst,” begreep Dijkstra. „Dat noem ik oplichterij.”

„Welnee,” bemoeide Kees zich ermee. „Ik hield een wedstrijd met de jongens wie het eerst bij de boerderij zou zijn. En die heb ik gewonnen.”

Dijkstra schudde zijn hoofd: „Wat ben je toch een domme jongen, Kees. Je had toch beter in de boot kunnen zitten dan op de fiets?”

Jellema haalde een pond boter en gaf het aan Dijkstra.

Hoewel Dijkstra het niet nodig vond om iets voor het stuk

ketting te krijgen, nam hij de boter toch graag aan.

„Dit is voor jou, Kees, voor het halen van de fiets.” Jellema gaf hem een Edammer kaasje.

„Dank u wel.” Kees keek blij. „Ik heb dus niet voor niets gefietst, vader.”

„Geef dat kaasje maar hier,” zei Dijkstra. „Anders ga je het nog in je eentje opeten en word je weer ziek. En nu naar huis, want het is bijna twaalf uur.”

„Ja jongens, we gaan,” kondigde Sietse aan.

„Woef woef,” blafte Kwast, hij was nu de nieuwe bewaker van het erf.

De jongens brachten Kees met de Kameleon naar de Woudaap, terwijl Dijkstra achterop kwam met de fiets.

„Daar komt je kaasbaas, Kees,” lachte Sietse, waarna de Kameleon naar huis voer.

Tijdens het eten vertelden Hielke en Sietse van de overval, maar het duurde wel even, voordat Klinkhamer hen geloofde.

„Je moet toch wel erg dom zijn als je aan zoiets begint,” vond hij. „Hoe hadden de dieven met hun buit willen vluchten? In hun bootje over het meer? Dat hadden ze nooit gered.”

„Alles is gelukkig zonder bloedvergieten verlopen,” zei moeder. „Overvallers hebben vaak vuurwapens.”

„Deze lui hadden namaakrevolvers, van hout,” vertelde

Hielke.

„Dan waren ze niet goed snik.” En daarmee was volgens Klinkhamer meteen verklaard hoe de overvallers tot hun daad konden komen.

’s Middags om half twee kwam veldwachter Zwart de smederij binnen. „Zijn de jongens er nog?” informeerde hij. „Aha, ik zie ze al.”

Hielke en Sietse zaten tussen de oude fietsen te zoeken naar nog bruikbare onderdelen.

„Zeg jongens, volgens Gerben hebben jullie de stukgezaagde ketting van Jellema’s hek.”

„Ja meneer Zwart, ik zal hem even halen.” Sietse rende naar het boothuis, haalde de twee stukken ketting en legde ze op de werkbank.

Zwart bekeek de doorgezaagde delen aandachtig. „Wat denkt u hiervan, Klinkhamer?” vroeg hij.

„Ik zie aan de snee dat het ijzer met een fijngetand zaagje is doorgezaagd,” merkte Klinkhamer op. „Zo’n zaagje heb ik ook, ik gebruik het voor ijzerdraad of om er kleine boutjes mee stuk te zagen.” Klinkhamer trok een lade open en zocht het zaagje. „Hé jongens, ik kan het niet vinden. Hebben jullie het gebruikt?”

Hielke schudde zijn hoofd. „Ik heb het niet gehad.”

„Ik weet ook van niets,” verdedigde Sietse zich.

„Maar dan weet ik het wel,” deed Zwart grimmig. „Jullie horen er meer van.” Hij pakte zijn fiets en reed naar het dorp.

„Dat noem ik sterk,” merkte Hielke op. „Gerben beweerde dat Zwart met die twee brokken ketting nooit op het spoor van de dader kon komen. En nu heeft Zwart toch iets ontdekt. Daar zal Gerben van opkijken.”

„Zwart ziet meer dan een ander,” meende Klinkhamer.

„Maar dat kleine handzaagje heb ik nog niet terug.”

„Er hangt er nog eentje in het magazijntje,” wist Sietse.

„Dat laten we hangen, tot we het echt nodig hebben,” besliste Klinkhamer en hij ging weer aan zijn werk.

Louw liep de smederij in.

„Je fiets is klaar, Louw,” riep Sietse. „Met de nieuwe rem sta je binnen een meter stil.”

„Geweldig! Ik neem mijn fiets vanmiddag wel mee, want we gaan toch zeker eerst varen?”

„Natuurlijk,” antwoordde Hielke. „Jij bent natuurlijk zo gek op varen, omdat je in een boot geboren bent, hè?”

„Ja, ik zou best weer in een boot willen wonen,” gaf Louw toe.

„We reisden door de provincie en dat was leuk. Maar omdat ik naar school moet, is het beter dat ik nu in een huis woon.”

De vrienden gingen naar het boothuis en stuurden de Kameleon weer het meer op. Bij de Woudaap haalden ze Kees op. Gerben stond met Dijkstra te praten.

„Hé, Gerben,” schreeuwde Sietse. „ZwaSake gaat trouwenrt heeft de stukken ketting bekeken en weet nu wie de dader is. Dat had je niet verwacht, hè?”

„Je denkt toch niet dat ik dat geloof?” riep Gerben. „Er was niets bijzonders aan die ketting te zien.”

„Zwart ontdekte dat er voor het stukzagen een heel fijn zaagje is gebruikt,” ging Hielke verder. „Vader heeft dat bevestigd en toen zei Zwart: „Dan weet ik het wel, jullie horen er meer van.”

„Dat zei de man ook, die bij de tandarts naar binnen ging,” wist Gerben. „Even later hoorden ze hem gillen.”

„Toch heeft Zwart wel iets ontdekt,” hield Sietse vol.

„Hij maakt mij niks wijs,” beweerde Gerben. „Ja ja, even staren op een brok ijzer en woep, meneer Zwart heeft weer een misdaad opgelost. Hij mag dan een hele beste politieman zijn, maar hij moet niet met tovenarij beginnen. Stel je voor, meneer Zwart kijkt even naar een voorwerp en weet dan precies te vertellen wat er in Amsterdam gebeurt Gaan jullie maar gauw door met die sterke verhalen.”

„Je hoort er wel meer van,” beloofde Sietse.

De Kameleon voer verder en Kees vroeg of het waar was dat Zwart iets ontdekt had.

Hielke vertelde nogmaals wat er in de smederij was voorgevallen en besloot zijn verhaal met: „We moeten gewoon maar afwachten wat Zwart zal doen. In ieder geval ga ik nu zwemmen.”

Dat was een goed plan, vonden ze allemaal, en even later doken ze in het frisse water. De hele middag deden ze niets anders dan lekker zwemmen, zonnen en varen.

’s Avonds, het was bijna half zeven, reed Gerben naar huis. Onderweg stopte hij bij de smederij en kwam even binnen. „Oef, ik heb ruim een halfuur werk gehad om het erf van Jellema te verlaten. Kwast wilde met alle geweld met me mee, maar hij moet leren om bij de boerderij te blijven.”

„Het ene dier kent het andere,” plaagde Sietse.

„Ga jij maar nooit op bezoek in een dierentuin,” waarschuwde Gerben. „De oppassers zullen denken dat je een losgebroken aap bent.”

Sake Kramer kwam ook binnen. „Kijk mij eens! Ben ik niet deftig?” Hij wees naar een zwaar zilveren horlogeketting die hij op zijn vest droeg.

„Mooi, hè? Ik moest er wel een vest voor aantrekken, anders kon ik het niet dragen.”

„Als je nu je baard en snor ook nog laat groeien,” adviseerde Gerben, „dan ben je net een ouderwets plaatje.”

„Over ouderwets gesproken,” begon Sake. „Dit horloge met ketting is echt zuiver antiek. Ik kreeg het van Jellema als beloning voor de hulp bij de overval. Wat heb jij gekregen, Gerben?”

„Een storting,” vertelde Gerben.

„Een instorting? Een zenuwinstorting?” vroeg Sake.

„Een bankstorting,” verklaarde Gerben. „Maar hoeveel het is, hang ik niet aan de grote klok en nog minder aan die kermisachtige ketting van jou.”

„Tja,” peinsde Sake. „Ik heb liever het horloge dan geld, want dit stuk antiek krijgt met de jaren steeds Sake gaat trouwenmeer waarde.”

„En mijn geld vermeerdert ieder jaar met de rente,” schepte Gerben op.

„Ik geef het op,” lachte Sake. „Jij hebt toch altijd het laatste woord.”

„Goedenavond,” klonk de stem van veldwachter Zwart. „Ik kom uw eigendom terugbrengen, Klinkhamer. Alstublieft.” Zwart legde het vermiste ijzerzaagje op de werkbank.

Allemaal keken ze er verbaasd naar, behalve Sake. Hij wist niets van de doorgezaagde ketting. „Moet de politie

tegenwoordig ook al zulke kleine stukjes gereedschap opsporen?”

„Ja,” sprak Zwart, „want door dat kleine stukje gereedschap weet ik nu wie de kippen van Geertsma losliet, en de varkens van boer Heida, en de koeien van Jellema, en wie een touw over de weg spande en voor wie jij het duivenvoer haalde, dat in mijn tuin werd gestrooid! Als je nu nog de naam kunt herinneren van de duivenvoerstrooier dan weet je wie al die wandaden bedreef.”

„Verdraaid.” Sake krabde zich achter zijn oor. „Maar van mij zult u die naam niet horen, want per slot van rekening sta ik erbuiten.”

„Goed jongens,” begon Zwart tegen Hielke en Sietse, „vertellen jullie het dan maar. Jullie hebben tenslotte geholpen een waslijntje vol oude kranten te spannen in een voortuintje.”

„Maar dat was bij Antje Stoker,” herinnerde Klinkhamer zich. „Ze kwam zich erover beklagen toen u hier was.”

„Juist,” antwoordde Zwart. „Ik dacht dat ze toen iets in haar jaszak stak, maar ik zag het te laat en wist ook niet wat het was. Wel herinnerde ik me dat er een klein zaagje op de werkbank lag. Omdat Antje op de dijk was toen de koeien losbraken en ze er zo snel vandoor ging, kreeg ik argwaan. Toen u

bovendien bevestigde dat de ketting met een klein zaagje door was gezaagd, vond ik dat het tijd werd om Antje eens aan de tand te voelen. Ik ging naar haar toe en zei: „Antje, ik kom het zaagje van Klinkhamer terughalen.’

„Dat kan,’ antwoordde ze opgewekt en ze haalde het zaagje uit haar jaszak. Ik heb toen een ernstig gesprek met haar gehad. Ze vertelde dat ze altijd zo alleen was en graag in de belangstelling wilde komen. Tja, eenzame mensen doen wel eens vreemde dingen. Antje heeft me beloofd dat ze geen streken meer uit zal halen en dus maak ik er verder geen werk van. Het zit hem gewoon in haar leeftijd.”

„Fantastisch,” lachte Gerben. „Dat hebt u geweldig goed opgelost, meneer Zwart. Geen haar op mijn hoofd zou ooit Antje Stoker hebben verdacht.”

„Wat vertelde u mijn zoons?” wilde Klinkhamer weten.

„Wisten zij van dat waslijntje aan de deur van Antje?”

„Ja,” ging Zwart verder, „de jongens en Sake wisten dat Antje duivenvoer had gestrooid. Sake had het voor haar uit de winkel gehaald. Tja Sake, dat heeft Antje zelf verteld.”

„Ik spreek u niet tegen,” zei Sake. „Vertelt u maar rustig verder.”

„Ik vond in het tuintje van Antje jullie voetafdrukken achter een struik. En ik heb gehoord dat Hielke en Sietse naar huis

renden. Maar waarom jullie dat lijntje spanden, is me niet helemaal duidelijk. Was het een afleidingsmanoeuvre?” „Juist,” bekende Sake. „Terwijl u het lijntje bekeek en bij mevrouw Stoker aanbelde, konden wij ongehinderd naar huis gaan. Maar het heeft weinig geholpen, want u weet alles!” „Wat had jij dan gedacht, Ekas Remark?” vroeg Gerben. „Onze veldwachter is de beste van het land, nietwaar Klinkhamer?”

Klinkhamer knikte lachend en vroeg aan Zwart: „Maar als Antje weer een tijd alleen is, zal ze dan niet opnieuw allerlei streken gaan uithalen?”

„Dat zou inderdaad kunnen,” veronderstelde Zwart „Daarom heb ik met een nicht van Antje gebeld, die in de stad woont en zij heeft beloofd een tijdje bij Antje te komen wonen.”

„Als het middel dan maar niet erger is dan de kwaal,” merkte Gerben op. „Wanneer die nicht net zo vreemd doet als Antje, krijgen we dubbel last.”

„Dan stuur ik ze naar de boerderij van Jellema,” beloofde Zwart „En dan mag jij de dames opvoeden, broer.”

„Dat is voor mij geen kunst,” zei Gerben. „Ik weet goed met dames om te gaan en het zou best kunnen gebeuren dat de dames dan hun hele verdere leven op de boerderij willen blijven.”

„Opschepper,” meende Sake. „Ga je mee naar je hondenhok?”

„Ja. Ik ga. Meer nieuws had u niet, meneer Zwart?” vroeg Gerben.

Zwart schudde zijn hoofd. „Waar is je hond?”

„Die is bevorderd tot waakhond bij Jellema,” verklaarde Gerben, waarna hij met Sake meeging.

„Nou Klinkhamer,” begon Zwart, „ik ben blij dat het nu uit is met de streken van Antje. Als je niet weet wie de plagerijen uithaalt, werkt het uiteindelijk op je humeur. Maar van mevrouw Stoker verwacht je dergelijke dingen niet, hoewel ze toch een beetje... hoe zal ik het zeggen...”

„Kierewiet is!” hielp Sietse.

„Juist,” knikte Zwart. „En jullie zwerven ’s nachts niet meer op straat. Blijf in je bed, daarvoor zijn die dingen per slot van rekening gemaakt. Goedenavond, Klinkhamer.”

Zwart vertrok en Klinkhamer gaf zijn zoons een standje. „Als jullie nog eens ’s nachts het huis uit sluipen, doe ik de deur op slot en komen jullie er nooit meer in.”

„Dan wachten we wel op de melkboer,” zei Sietse. „Als hij aanbelt, doet moeder open en rennen wij naar binnen.”

„In ieder geval zijn jullie gewaarschuwd,” dreigde Klinkhamer en daarmee was dan alles gezegd.

De volgende morgen stond de brugwachter door zijn kijker over het meer te turen. Sake Kramer die op de fiets passeerde, vroeg: „Komen er oorlogsschepen in zicht?”

„Ja, met een hele leuke bemanning,” antwoordde de brugwachter. „Hier, kijk zelf maar.”

Sake zag in de kijker een jonge vrouw in een motorboot met kajuit. De boot dreef voor de wind naar een uithoek van het meer.

„Die heeft hulp nodig,” wist Sake. „Ik ga de jongens van Klinkhamer halen.”

Sake fietste naar de smederij.

„Hallo schippers, er is werk aan de winkel. Jullie moeten met jullie Kameleon een dame helpen, die hulpeloos in een motorjachtje rondrijft op het meer. Ik ga mee om te assisteren.”

De Klinkhamertjes wilden meteen helpen en gevolgd door Sake, renden ze naar het boothuis. Binnen vijf minuten voeren ze al op het meer.

„Kijk, daar rechts,” wees Sake. „Het is dat witte motorjachtje.” Sietse stuurde de Kameleon erheen. Op het dak van de kajuit stond de jonge vrouw wild met haar armen te zwaaien om de aandacht te trekken.

Toen zag ze dat de Kameleon recht naar haar toe voer. Ze

ging de kuip achter de kajuit in en daar wachtte ze op de vrienden, die even later bij haar aanlegden.

„Moeilijkheden, mevrouw?” vroeg Sake.

„De benzine is op. Ik had gehoopt Lenten te kunnen bereiken, maar even voorbij het eiland sloeg de motor af. Kunt u mij naar het dorp brengen?”

„Met alle plezier, mevrouw,” antwoordde Sake. „De Kameleon staat bekend om zijn prestaties. De grootste schepen werden door die twee hier al in veiligheid gebracht.” Hielke koppelde de boten aan elkaar en Sietse liet de Kameleon duwen. Met een matig gangetje voeren de boten naar de brug. Ze voeren niet sneller, op verzoek van Sake: „Ga niet zo hard, Sietse. Dat beschadigt de lak.”

Dat was natuurlijk onzin, maar Sietse begreep best dat Sake de kennismaking nog graag een tijdje wilde rekken.

„Bent u bekend in het dorp?” vroeg de vrouw.

„Bekend?” deed Sake verbaasd. „Het is nog veel erger. Ik ben er geboren. Mijn naam is Sake Kramer, ik zit in het verzekeringswezen.”

„Is dat leuk werk, meneer Kramer?”

„Tja, mijn vader heeft een verzekeringskantoor en nu ben ik zijn compagnon. Maar het is wel een leuk vak. En met wie heb ik de eer, of wilt u zich liever niet bekendmaken?”

„O ja, mijn naam is Anna Stoker.”

„Maar we hebben al een Anna Stoker in ons dorp,” lachte Sake. „U hoeft er dus niet heen te gaan.”

„Ze is mijn tante,” vertelde Anna. „Ik ga een tijdje bij haar wonen, omdat ze behoefte aan gezelschap heeft.”

„Van mij mag u er altijd wonen,” merkte Sake op. „Misschien kunnen we de kennismaking dan voortzetten.”

„Voortzetten?” herhaalde Anna en ze bloosde een beetje.

„Die verliefde schelvis wil graag verkering met u hebben,” waarschuwde Sietse, terwijl hij de boten naar de wal stuurde.

„Wat doe je nou?” riep Sake uit, maar toen zag hij pas dat ze al bij het Raadhuisplein waren aangekomen. Het passeren van de brug en het binnenvaren van het dorp had Sake niet gezien, hij zag alleen Anna.

Uit de kajuit van het motorjachtje werden een aantal koffers op de wal gezet en daarna hielp Sake de koffers naar het huis van Antje Stoker dragen.

Hielke en Sietse wilden ook helpen, maar Sake riep:

„Hoepelen jullie maar op. Of wacht, jullie krijgen een footje.”

„Bewaar jij je geld maar voor een verlovingsring,” spotte Sietse.

Snel voeren de jongens naar huis.

Hoe het verderging met Anna en Sake zullen we maar niet in alle details gaan vertellen, het verhaal mocht eens te eentonig worden. Maar het feit dat Sake vaak met Anna en Antje ging varen, bewees dat hij goed bij de dames in de smaak viel. Dus verbaasde het niemand toen Sjoerd Bonnema, de postbode, in de smederij kwam vertellen dat Anna en Sake gingen trouwen.

„Als dat maar geen verkeerd garen spint,” zei Gerben. „Sake is gewend om een wijd zicht te hebben, maar nu wordt hij misschien mooi van zijn zolen gelicht.”

„Wat is dat nu weer voor onzin?” vroeg Sjoerd verontwaardigd. „Of ben je misschien jaloers?”

„Jaloers? Ikke? Kom nou, waar zou ik jaloers op moeten zijn?”

„Nou,” zei Sjoerd spottend, „die Anna Stoker bezit veel geld. En dat is voor Sake toch maar mooi meegenomen.”

„Hoor eens, Sjoerd Bonnema,” begon Gerben. „Jij moet mijn vriend Sake er niet van verdenken dat hij om het geld gaat trouwen, want zo is hij helemaal niet. Hij is een doodeerlijke, sportieve, nuchtere en vrolijke zeeman. Dat is Ekas Remark. O, zo!”

„En hij is nu ook rijk,” plaagde Sjoerd. „Hij gaat 's nachts slapen met een goedgevulde portefeuille onder zijn

hoofdkussen.”

„Ik kan niet slapen met mijn portefeuille onder mijn kussen,” zei Gerben. „Ik kan niet zo hoog met mijn hoofd liggen.”

Hielke en Sietse moesten daar vreselijk om lachen en Klinkhamer schudde zijn hoofd.

„Idiote opschepper.” Kwaad verliet Sjoerd de smederij.

„Nou ja,” zei Gerben, „Sjoerd kan niet tegen een grapje, dat weten we en dat Ekas voor een verrassing zou zorgen, wist ik ook, want dat heb ik de eerste dag toen hij hier terugkwam, al voorspeld. Hoe rijk hij wordt, weet ik niet, maar rijker dan ik ben, wordt hij nooit.”

„Heb jij dan zoveel geld?” vroeg Sietse spottend.

„Geld? Bah! Dat is geen rijkdom,” meende Gerben. „Mijn grootste schat is de vrijheid in de natuur, in de ruime velden bij het vee en de vogels.”

„Ja, en met de mist, de mest, de regen en de kou,” plaagde Sietse.

„Dat hoort erbij,” vond Gerben. „Zonder regen en mest groeit er niets en met mist en kou is het erg gezellig bij de dieren in de warme stal.”

„Gerben heeft gelijk,” was Klinkhamer het eens. „Als een mens gelukkig is met zijn werk, is hij rijk.”

„Met u kan ik praten, Klinkhamer,” knikte Gerben. „Ik heb

er nu geen tijd meer voor, maar een volgende keer zullen we het nog eens hebben over de ware levenskunst. Aju!”

Gerben vertrok en Sietse zei: „Daar gaat de levenskunstenaar.”

„En toch heeft Gerben gelijk,” lachte Hielke.

SLOTWOORD

Het succes van het Kameleondorp en de hernieuwde uitgave van de ‚klassieke’ Kameleon-delen, geven aan dat de waardering voor het werk van Hotze de Roos ook na zijn dood blijft en nog groeit. Zelfs uit het kamp van de kritische kinderboek-beoordelaars klonk na de dood van De Roos een voorzichtig lovend woord aan zijn adres.

Dat is opmerkelijk, want tijdens zijn leven werd hij door jeugdliteratuur-critici beschouwd als een schrijver wiens boeken men beter uit de handen van kinderen kon houden; vanuit het oogpunt van de critici was de tijd die een lezend kind aan de Kameleon besteedde, verspilde tijd. Dat was tenminste de teneur van de weinige artikelen van critici over de Kameleon in de jaren zeventig en tachtig.

Vlak na de dood van Hotze de Roos veranderde dat geluid iets.

In een kinderboekenbespreking in NRC-Handelsblad (18-10-1991), klaagt recensente Bregje Boonstra over een in haar ogen mislukt kinderboek dat met literaire pretentie geschreven is.

Dan heeft ze liever met minder pretentie geschreven boeken,

zoals de **Kameleon**, die kinderen met plezier lezen, schrijft ze. Zij erkent dat de **Kameleon** in ieder geval ,leesbevorderende' kwaliteiten heeft, door instemmend de opmerking te citeren die De Roos zelf maakte in het laatste interview voor zijn overlijden: ,In alle onbescheidenheid denk ik dat zonder de **Kameleon**-serie veel jongens weinig gelezen zouden hebben,' Dat is zeker waar. Hoewel hij zichzelf iets te kort doet door de **Kameleon**-lezende meisjes niet mee te tellen.

Al met al vormen de inmiddels meer dan 13 miljoen verkochte **Kameleon**boeken een fenomeen voor het Nederlandse taalgebied. Niet alleen omdat er zoveel exemplaren verkocht zijn. Deze serie is ook uniek omdat er geen andere Nederlandse kinderboekenreeks bestaat waarvan zoveel delen verschenen zijn en die zo lang populair is gebleven. De **Kameleon** is inmiddels al een halve eeuw geliefd bij steeds weer nieuwe generaties jonge lezers, en die populariteit duurt voort.

Toen begin 1998 een jeugdig jurylid van de Kinderboekenjury bij de prijsuitreiking in het Amsterdams Concertgebouw gevraagd werd: ,Als je geld kreeg om een boek te kopen, wat zou je dan kiezen?' antwoordde de twaalfjarige jongen: ,De **Kameleon**'.

Die aanhoudende populariteit van de Kameleon zegt iets over de bijzondere kwaliteiten van Hotze de Roos als verteller van volkse, humoristische verhalen voor de jeugd. Schrijvers die zo lang zoveel kinderen weten te boeien, zijn zeldzaam.

De Kameleon Reeks

1. De schippers van de Kameleon (1949)
2. Kameleon ahoy! (1951)
3. Redders met de Kameleon (1952)
4. Speurders met de Kameleon (1955)
5. De Kameleon op volle toeren (1956)
6. De Kameleon houdt koers (1958)
7. Goede vaart, Kameleon (1958)
8. Trossen los Kameleon! (1959)
9. De Kameleon in 't zoeklicht (1959)
10. De Kameleon opnieuw in actie (1960)
11. De Kameleon in de branding (1961)
12. Vivat Kameleon! (1961)
13. De Kameleon Blijft Favoriet! (1962)
14. De Kameleon wint de prijs! (1962)
15. De kameleon brengt geluk! (1963)
16. Bravo Kameleon! (1963)
17. Vakantie met de Kameleon (1964)
18. De Kameleon viert feest! (1964)
19. Tiptop Kameleon (1965)
20. De Kameleon schiet te hulp (1965)
21. Trouwe vrienden van de Kameleon (1966)

22. De Kameleon staat voor niets! (1966)
23. Met de Kameleon er op los! (1967)
24. De kameleon altijd paraat (1967)
25. De Kameleon slaat zijn slag (1968)
26. De Kameleon pakt aan! (1968)
27. Ruim baan Kameleon (1969)
28. De Kameleon vaart uit! (1969)
29. De Kameleon treft doel! (1970)
30. Volle kracht, Kameleon! (1970)
31. Met de Kameleon op avontuur (1971)
32. De Kameleon maakt schoon schip (1971)
33. De Kameleon knapt het op! (1972)
34. Met de Kameleon vooruit (1972)
35. De Kameleon steekt van wal (1973)
36. De Kameleon doet een goede vangst! (1973)
37. De vlag in top voor de Kameleon (1974)
38. De Kameleon in de storm (1974)
39. Alle hens aan dek, Kameleon! (1975)
40. De Kameleon krijgt nieuwe vrienden (1975)
41. Op reis met de Kameleon! (1976)
42. De Kameleon heeft succes (1976)
43. De Kameleon vaart voorop! (1977)
44. Lang leve de Kameleon! (1977)

45. De Kameleon helpt altijd! (1978)
46. De Kameleon ruikt onraad (1978)
47. De Kameleon geeft vol gas (1979)
48. De Kameleon maakt plezier (1979)
49. De Kameleon ligt op de loer (1980)
50. De Kameleon in het goud (1980)
51. De Kameleon houdt stand! (1981)
52. De Kameleon vaart door (1981)
53. De Kameleon gooit het roer om (1982)
54. Recht door zee, Kameleon (1982)
55. De Kameleon op dreef (1983)
56. De Kameleon in woelig water (1984)
57. Met de Kameleon voor de wind (1985)
58. De Kameleon heeft goed nieuws (1988)
59. De Kameleon draagt zijn steentje bij (1989)
60. De Kameleon maakt het helemaal (1991)
61. De Kameleon slaat alarm (1992, door P. de Roos)
62. De Kameleon stuurloos (1995, door P. de Roos)
63. De Kameleon op jacht (1998, door P. de Roos)
64. De Kameleon scoort! (2006, door Fred Diks)
65. Zet 'm op, Kameleon! (2008, door Fred Diks)
66. De Kameleon lost het op (2009, door Fred Diks)